

ARKÆOLOG

PÅ LOKALMUSEERNE I 2013

En kvantitativ analyse

ARKÆOLOG
PÅ LOKALMUSEERNE i 2013

En kvantitativ analyse

Dansk Magisterforening

Foreningen af Fagarkæologer

København
August 2015

Arkæolog på lokalmuseerne
En kvantitativ analyse

Dansk Magisterforening og Foreningen af Fagarkæologer

Analyse og tekst Erik Alstrup
Omslagsfoto Jette Rostock

Redaktionsudvalg Jette Rostock, Ulla Odgaard og Nikolaj Wiuff Kristensen, Foreningen af Fagarkæologer
Tryk Vester Kopi A/S, Falkonér Alle 8, 2000 Frederiksberg

ISBN 978-87-89549-01-9
Oplag 150 eksemplarer

Copyright © 2015

Rapporten er tilgængelig på de to parterers hjemmesider, hvor der også findes en kortfattet præsentation af undersøgelsens hovedresultater.

Dansk Magisterforening: www.dm.dk/arkaeologpaalokalmuseerne
Foreningen af Fagarkæologer: www.archaeology.dk/15769/Arkæologpålokalmuseerne

Billedet på omslaget viser en arkæolog under udgravningen af et stolpehul.

INDHOLD

FORORD	2
RAPPORTENS KARAKTER OG OPBYGNING	3
ANBEFALINGER	5
1 HVEM ER ARKÆOLOGERNE?	20
2 HVAD ARBEJDER ARKÆOLOGER MED?	28
3 HVOR LÆNGE VARER PROJEKTANSÆTTELSEN?	41
4 PROJEKTANSÆTTELSE PÅ SAMME MUSEUM?	43
5 VEJEN TIL PROJEKTANSÆTTELSEN?	44
6 HVOR KOMMER PENGENE FRA?	45
7 BLIVER ARKÆOLOGERNE INDDRAGET I FAGLIGE MØDER?	46
8 BLIVER ARKÆOLOGERNE INDDRAGET I DET SOCIALE LIV?	48
9 – OG HVORLEDES MED LEDELSENS DISPOSITIONER?	49
10 ARKÆOLOGERNES FAGLIGE UDVIKLINGSMULIGHEDER?	52
11 UNDERSØGELSESGENSTAND OG FORMÅL	56
12 METODE	59
FULDFØRTE KANDIDATUDDANNELSER, BESKÆFTIGELSE OG LEDIGHED	64
DE VÆSENTLIGSTE PROCENTUELLE FORSKELLE MELLEM DE TO ARKÆOLOGGRUPPER	74
FORTEGNELSE OVER DE 30 MUSEER MED ARKÆOLOGISKE OPGAVER, SOM INDGÅR I UNDERSØGELSEN	76
UNDERSØGELSENS SPØRGESKEMAER	77

FORORD

Arkæologernes arbejde sætter sig tydelige spor i medierne. Og den videnskabelige og mere populære litteratur fylder godt på reolerne. Også besøgstillene på museerne med arkæologi som ansvarsområde fortæller om interessen.

Men når det kommer til, hvor mange vi er, hvordan vi er ansat, hvad vi beskæftiger os med, og hvilke vilkår vi har på museerne, er det umuligt at finde samlede oplysninger.

Den situation søger vi med nærværende rapport at råde bod på.

Rapporten beskæftiger sig med nogle grundlæggende vilkår for den gruppe af arkæologer, som er ansat ved de lokalmuseer, der står for det bygherrefinansierede arkæologiske arbejde i Danmark, således som det er defineret i Museumslovens kapitel 8. Dens formål er dels at give svarene på de spørgsmål, vi netop har nævnt – og flere til – dels at pege på de udfordringer, som analysen af disse svar har afdækket. Vi analyserer svarene i forhold til alle de arkæologer, som har deltaget, men underopdeler også i forhold til arkæologernes ansættelsesform – **fastansættelse** og tidsbegrænset ansættelse, **projektansættelse**.

Svarene indsamlede vi hen over sommeren 2014, men det var året 2013, som undersøgelsen angik. Svarprocenten ligger på 58.

18 tillidsrepræsentanter og 12 kontaktpersoner samt 247 arkæologer og arkæologistuderende har været forudsætningen for, at rapporten er blevet til. Vi sender dem en hjertelig tak og håber, at de er tilfredse med resultatet. Der er imidlertid også benyttet andre data end dem, denne personkreds har bidraget med, nemlig data tilvejebragt af Danmarks Statistik. Disse data inddrages i afsnittet om metode og i *Anbefalinger*. Dansk Magisterforenings Sekretariat har bistået ved udsendelsen af spørgeskemaerne til tillidsrepræsentanterne og kontaktpersonerne og har også stået for modtagelsen af de besvarede skemaer. Sekretariatet har endvidere rådgivet under udarbejdelsen af rapporten.

På næste side fortæller vi i hovedtræk, hvorledes rapporten er opbygget.

RAPPORTENS KARAKTER OG OPBYGNING

Karakter

Rapporten er karakteriseret ved tal, der sammenholdes med andre tal. Hensigten hermed er – som i enhver kvantitativ undersøgelse – at konstatere, om der i forhold til f.eks. arkæologernes fordeling på arbejdsopgaver i 2013 var ligheder eller forskelle mellem de to grupper, som er omdrejningspunktet i undersøgelsen – de **fastansatte** og de **projektansatte** arkæologer. Det er disse to grupper, som i langt størstedelen af figureerne undersøges med henblik på at afgøre, om de ligner eller er forskellige fra hinanden i henseende til ikke blot arbejdsopgaverne, men også i forhold til alle de øvrige spørgsmål, vi har stillet. Gruppen af **bachelor-** og **kandidatstuderende** beskæftiger vi os også med, men kun i nogle sammenhænge, idet svarene fra denne gruppe ikke var mange nok til, at de kan anses for at være repræsentative.

Kortlægningen af, hvorledes svarene fra de to arkæologgrupper fordeler sig på f.eks. køn, alder og ansættelsesform, har i nogle tilfælde selvstændig værdi. Men det har oftest været analysen af tre eller flere svar og sammenstillingen af flere analyseresultater, som har ført til identifikationen af de udfordringer, der efter vores opfattelse gør sig gældende, når vi taler om arkæologerne på de 30 lokalmuseer.

Opbygning

Vi begynder med et afsnit, som vi har kaldt *Anbefalinger*, fordi vi dermed understreger dets politiske sigte. Her redegør vi for vores iagttagelser i forhold til hvert af de ni efterfølgende afsnit, der udgør rapportens centrale temaer.

Vores iagttagelser udgør præmisserne for de anbefalinger, som har givet afsnittet dets navn. Anbefalingerne, der er udformet relativt kortfattet, indleder gennemgangen af hver enkelt hovedtema. De retter sig til museumslederne og andre beslutningstagere i lokale museumsbestyrelser og i kommunerne, folketingspartiernes kulturordførere, embedsværket i Kulturstyrelsen samt tillidsrepræsentanterne, alle arkæologerne og deres kolleger på lokalmuseerne. Vi håber, at rapporten og anbefalingerne også vil interessere arkæologistuderende og det relevante videnskabelige personale på universiteterne og offentligheden i almindelighed.

I de nummererede afsnit 1-10 præsenterer vi i forhold til det enkelte hovedtema nogle resultater. Vi har her lagt vægt på figurene, mens de tilhørende tekster er tænkt som en hjælp til at finde de træk ved figurene, som vi anser for at være relevante; de beskriver mere end de fortolker. I undersøgelsen indgik da heller ikke mange spørgsmål, der gør det muligt at identificere bagvedliggende årsager til, at resultaterne ser ud, som de nu engang gør. Men nogle sammenhænge mellem flere af svarene kan vi godt pege på.

Figurene i disse ti afsnit er udvalgt, fordi de tilsammen giver et forholdsvis overskueligt indtryk af, hvorledes de beskæftigelses- og ansættelsesmæssige forhold, som rapporten vedrører, tog sig ud i 2013.

De ti afsnit er af varierende længde, men alle disponeret med en figur og en tilhørende tekst på hver enkelt side. Svarene på to af vores spørgsmål – køn og alder – anvender vi ret konsekvent, idet vi systematisk i forhold til de to arkæologgrupper har undersøgt, om fordelingen af disse svar afviger fra vores forventninger. Der var da også eksempler herpå, men de er i de fleste tilfælde ikke markante.

Vi har bestræbt os på, at teksten til hver enkelt figur skal kunne læses, uden at det skulle være nødvendigt at bladre frem og tilbage i rapporten. Prisen herfor er nogle gentagelser – hvis formål altså er at gøre rapporten lettere at gå til.

Undersøgelsens formål, afgrænsning og metodiske overvejelser behandler vi i afsnit 11 og 12 på side 59ff. nedenfor. Disse afsnit er væsentlige, når undersøgelsens resultater skal vurderes.

Efter de tolv nummererede afsnit undersøger vi i en særskilt tekstdel på side 64ff., hvorledes det for årene 2007-13 forholdt sig med udviklingen i antallet af fuldførte uddannelser, beskæftigelsen og ledigheden inden for de arkæologiske fag. En mere afgrænset undersøgelse – for årene 2008-11 – kaster et detaljeret lys over beskæftigelsen og ledigheden; men da denne undersøgelse ikke kan svare på spørgsmålet om, hvorvidt arkæologerne var fastansatte eller projektansatte, har dens resultater ikke sat sig spor i den første anbefaling om netop dette spørgsmål.

For at lette overblikket over de væsentligste procentuelle forskelle mellem de to arkæologgrupper har vi udarbejdet en oversigt herover; den findes på side 74f. nedenfor.

Rapporten afsluttes med en fortegnelse over de 30 museer, hvis arkæologer og arkæologstuderende har bidraget, og de to spørgeskemaer, hvis svar rapporten støtter sig på.

ANBEFALINGER

I teksten nedenfor redegør vi dels for de *anbefalinger*, som vi anser for at være berettigede ud fra de data, vi har arbejdet med, dels for de *iagttagelser og ræsonnementer*, der som præmisser ligger til grund for anbefalingerne. Teksten er disponeret i samme rækkefølge som rapportens afsnit 1-10, men med selvstændig nummerering. Hver tekstdel indledes med en eller flere ganske kortfattede anbefalinger; herefter følger iagttagelserne og ræsonnementerne.

1 Faste og tidsbegrænsede ansættelser

Anbefaling

Vi anbefaler, at de projektansættelser, som rækker ud over f.eks. fem måneder, omdannes til faste stillinger med de konsekvenser, der institutionspolitisk, personalepolitisk, karrieremæssigt og menneskeligt følger heraf.

Iagttagelser og ræsonnementer

43 % af undersøgelsens arkæologer var projektansat i 2013; tallet svarer til 100 ud af de 235 færdiguddannede og beskæftigede arkæologer, som deltog i undersøgelsen.

Halvdelen af de 100 **projektarkæologer** var ansat fra og med ni til og med 12 måneder, størsteparten i 12 måneder (34 arkæologer ud af 50). Den anden halvdel var fordelt med 25 %, som var ansat fra og med én til og med fire måneder, og 25 %, som var ansat fra og med fem til og med otte måneder. Der var imidlertid ikke tale om ansættelser på årskontrakt; typisk var to eller tre kontraktforlængelser, også når det gjaldt de langvarige ansættelser.

51 % var berørt af ledighed i til og med seks måneder. I afsnittet *Fuldførte kandidatuddannelser, beskæftigelse og ledighed* nedenfor side 64ff. har vi med tal fra Danmarks Statistik og Magistrenes A-Kasse beskæftiget os mere detaljeret med relationerne mellem disse tre faktorer i en kortere årrække.

Når arkæologerne inddeles i aldersgrupper, udgjorde de 30-39årige blandt de **fastansatte** arkæologer den største gruppe med 44 %, efterfulgt af de 40-49årige med 33 % og de 50-59årige med 16 %; de 20-29årige udgjorde blot 2 %, de 60årige og derover 4 %.

Billedet for de **projektansatte** arkæologer er væsensforskelligt. Her talte de to førstnævnte grupper henholdsvis 69 % og 13 %, den efterfølgende gruppe 2 %, de 20-29årige 13 %, de 60årige og derover 3 %.

De **fastansatte** arkæologer adskilte sig som forventet aldersmæssigt markant fra de **projektansatte**.

Under ét repræsenterede de 30-39- og de 40-49årige **fastansatte** og **projektansatte** arkæologer henholdsvis 57 % og 23 %. Jævnføres denne fordeling med den andel af den danske befolkning, som i 2013 havde en lang, videregående humanistisk og teologisk uddannelse, er resultatet værd at hæfte sig ved – her udgjorde de 30-39årige nemlig 38%, de 40-49årige 24 % og de 50-59årige 16 %. Gruppen af 30-39årige var altså betydeligt større blandt arkæologerne, end det ellers gjaldt for den nærmeste, sammenlignelige gruppe, om end vi naturligvis er opmærksomme på, at ikke alle i denne gruppe har været erhvervsaktive.

Vi finder det relevant at fremhæve, at den aldersmæssige sammensætning blandt **projektarkæologerne** kan tolkes positivt som udtryk for, at den tidsbegrænsede ansættelsesform efter nogen tid blev afløst af fastansættelse – de forholdsvis få 40-49årige blandt de projektansatte arkæologer taler muligvis herfor – men sammensætningen kan også i lyset af et antal kommentarer til undersøgelsen fra projektarkæologerne og nogle af de arkæologer, som var blevet fastansat i løbet af 2013, vurderes med modsat fortegn. Regnes de 20-29- og de 30-39årige projektarkæologer for én aldersgruppe, udgjorde den 82 %; det er fra denne gruppe, at hovedparten af kommentarerne kommer – og de udtrykker frustration over de stadige tidsbegrænsede ansættelser, der for nogles vedkommende har strakt sig over flere år. Når der således er betydelig forskel på størrelsen af den 30-39årige og den 40-49årige gruppe blandt projektarkæologerne, kan forklaringen også være, at der som følge af de arbejdsmæssige vilkår i faget finder en vis overgang sted til anden beskæftigelse end den arkæologiske. Ad anden vej er vi bekendt med, at nogle arkæologer af den grund forlader faget.

64 % af de **projektansatte** arkæologer var i 2013 ansat på samme museum, de resterende 36 % var beskæftiget på fra to til og med fire forskellige museer.

35 % af de arkæologer, der var ansat på samme museum, var beskæftiget dér hele året – 19 ud af i alt 54 arkæologer; den gruppe, som var beskæftiget i fra seks til og med 11 måneder, repræsenterede 37 %.

For de 38 %, der som nævnt ovenfor skiftede arbejdsplads to, tre eller fire gange i løbet af året, var fordelingen på antal måneder i beskæftigelse en del mere spredt; f.eks. var blot 18 % beskæftiget hele året – seks ud af i alt 30 arkæologer. 55 % var beskæftiget i fra seks til 11 måneder.

Blandt de 251 arkæologer, der har fortalt, at de i 2013 afsluttede deres uddannelse eller havde taget deres eksamen i de forudgående år, var 10 **arbejdsløse** gennem hele året 2013. I afsnittet om undersøgelsens metode nedenfor side 62ff. peger vi på, at dette tal formentlig har været højere. Og som allerede nævnt har vi side 64ff. for et mindre antal år samlet en række data om, hvor mange arkæologer der afsluttede deres uddannelse, var beskæftigede eller var ledighedsberørte.

Når arkæologerne var projektansat, havde det også andre konsekvenser end dem, der følger af en mindre sikker økonomisk tilværelse og for en dels vedkommende tillige indebar øget transporttid og familiemæssige komplikationer. På de følgende sider beskæftiger vi os med flere af disse andre konsekvenser, men vil gerne allerede her i knap form pege på de væsentligste.

- I undersøgelsen indgår der i alt syv spørgsmål, som vedrører arkæologernes arbejdsopgaver i 2013. Hvor **fastansatte** arkæologer havde seks eller syv forskellige arbejdsopgaver af syv mulige, var opgaveporteføljen for **projektarkæologerne** noget mindre – typisk tre eller fire. I kommentarer fra projektarkæologer til disse spørgsmål fremhæver flere, at det mindre antal opgaver betød, at mulighederne for faglig udvikling var færre – hvad der havde karrieremæssige følger, når den næste projektansættelse skulle søges. I større eller mindre omfang blev projektarkæologerne bundet til bestemte opgaver.
- 53 % af de **fastansatte** arkæologer havde seks eller syv arbejdsopgaver, 49 % af **projektarkæologerne** havde tre eller fire. For begge grupper spillede feltarbejde som enkeltopgave den dominerende rolle – 91 % var engageret her, lidt flere projektarkæologer end fastansatte arkæologer. Men blandt de opgaver, som vi beskæftiger os mere indgående med nedenfor, er forskellene større, i nogle tilfælde særdeles markante. For udarbejdelsen af fundberetninger lå forskellen mellem de to arkæologgrupper på 20 procentpoint, for forskningsopgaver på 34 procentpoint og for administrative opgaver på 42 procentpoint. De to sidstnævnte arbejdsopgaver var ganske få af projektarkæologerne altså i berøring med.
- I relation til deltagelsen i faglige møder på det enkelte museum tilkendegav 78 % blandt de **fastansatte** arkæologer, at de blev inddraget konsekvent, mens 42 % blandt **projektarkæologerne** gav udtryk for det samme. Og når det gjaldt ledelsesinformation, oplyste 50 % blandt de **fastansatte** arkæologer, at de blev informeret konsekvent, mens 34 % blandt **projektarkæologerne** indtog samme standpunkt. Involvering i de processer,

der førte til ledelsesdispositioner, omfattede 23 % blandt de **fastansatte** arkæologer, 7 % blandt **projektarkæologerne**.

- Det er for arbejdsmiljøet væsentligt, at den enkelte medarbejder føler sig som en del af det sociale liv. Så meget som 86 % blandt de **fastansatte** arkæologer lod forstå, at de blev inddraget konsekvent; **projektarkæologerne** lå med 72 % lavere. Umiddelbart må dette resultatet opfattes som forholdsvis acceptabelt, selv om forskellen mellem de to grupper er synlig uden at være markant. Vi er her nødt til at gøre det forbehold, at nogle af projektarkæologerne mere kan have tænkt på det fællesskab, de havde med andre arkæologer i felten, og ikke på det sociale liv på museet som helhed, selv om spørgsmålet lagde op til den brede forståelse. En del arkæologer har i gravesæsonen ikke megen forbindelse med de kolleger, som har deres virke på selve museet.
- I forhold til beskæftigelse på et arbejdsmarked, der er afhængigt af især den offentlige og den private anlægsvirksomhed, og i forhold til den institutionelle kvalitetsudvikling og til den enkeltes karrieremuligheder såvel på arbejdspladsen som andetsteds er faglig efter- og videreuddannelse værd at investere i. Undersøgelsens kvantitative data efterlader det indtryk, at der blev investeret i disse aktiviteter. 92 % blandt de **fastansatte** arkæologer fortalte, at de havde fået tilbudt eller havde haft mulighed for at ansøge om at kunne deltage i aktiviteter, og den samme procentandel havde faktisk deltaget i 2013. For **projektarkæologerne** lå andelen på henholdsvis 56 og 52. Som i forhold til spørgsmålet om inddragelsen i det sociale liv har en del arkæologer udbygget deres afkrydsninger i spørgeskemaet med kommentarer, der dels viser, at aktiviteterne fortrinsvis gjaldt efteruddannelse i form af seminarer og foredrag, dels lader forstå, at der var en del utilfredshed her – flere understregede, at karriereperspektivet ikke spillede nogen større rolle i ledelsens dispositioner, og at der savnedes en strategi for aktiviteterne. Der er her behov for en selvstændig undersøgelse.

Det er forskellene langt mere end lighederne mellem de to arkæologgrupper, som er bemærkelsesværdige – kun i spørgsmålet om inddragelsen i det sociale liv er forskellen mindre udtalt. Her kan dog et metodisk forbehold komme på tale.

Vi ser det ikke som vores opgave at bedømme, om forholdene for alle arkæologerne og for de arkæologistuderende i 2013 var tilfredsstillende – vores undersøgelse er kvantitativ og fortæller kun i de tilfælde, hvor arkæologerne har kommenteret deres afkrydsninger, om holdninger og vurderinger. Men resultaterne af den kvantitative analyse gør det muligt at konkludere, at forskellene i adskillige tilfælde var for store.

Selv om gruppen af projektansatte arkæologer ikke var så stor som forventet, udgjorde den dog en markant og givetvis uundværlig arbejdskraft for museerne. I henseende til ansættelsesvilkår – også ud over 2013, således som en række

kommentarer dokumenterer – i forhold til arbejdsopgavernes antal og karakter og dermed i forhold til karrieremuligheder var projektarkæologerne væsentligt ringere stillet end deres fastansatte kolleger. Gruppen var i begyndelsen af dens akademiske karriere, men uden den tryghed og de muligheder, en fast ansættelse giver.

Vi er bekendt med, at der på nogle af de 30 museer personalepolitisk lægges til grund, at arkæologer fastansættes. Når det kan lade sig gøre i nogle tilfælde, kan det også lade sig gøre i andre.

2 Arbejdsområderne

Der er i undersøgelsen blevet spurgt om, hvad arkæologerne beskæftigede sig med. Der blev regnet med syv arbejdsopgaver som f.eks. feltarbejde, registrering af arkæologiske fund, udarbejdelse af fundberetninger, formidling og forskning. Nedenfor viser vi først, hvorledes de syv arbejdsopgaver var fordelt på de fastansatte og de projektansatte arkæologer, derefter beskæftiger vi os specifikt med tre – fundberetningerne, forskningen og administrationen, der tilsammen ganske godt illustrerer forskellene mellem fastansatte og projektansatte arkæologer. De tre opgaver behandler vi også nedenfor side 33ff., men ikke helt på samme måde som i det følgende.

Anbefalinger

Vi anbefaler, at vilkårene for den arkæologiske forskning på de i alt 31 lokalmuseer undersøges nærmere. Vi vurderer, at den tid, som er afsat til forskning, reelt kun tillader begrænset indsats; vi hæfter os navnlig ved, at kun 31 % blandt samtlige 251 fastansatte og projektansatte arkæologer var forskningsaktive i 2013.

Vi anbefaler også, at de projektansatte arkæologer i langt større omfang inddrages i forskningsopgaver med henblik på dels at styrke indsatsen, dels at vedligeholde og udbygge gruppens kompetencer. Vi anbefaler desuden, at administrative opgaver i højere grad end i 2013 indgår i projektarkæologernes arbejdsportefølje.

lagttagelser og ræsonnementer

De syv arbejdsopgaver

I tabel 1 illustrerer vi, hvor mange **fastansatte** og **projektansatte** arkæologer der procentuelt var involveret i hver af de syv arbejdsopgaver. Hensigten er at anskueliggøre ligheder og forskelle i den vægt mellem arbejdsopgaverne, der gjorde sig gældende for de to arkæologgrupper; tallene siger altså ikke noget om den relative betydning, opgaverne havde for den enkelte arkæolog; her kan de forskelle mellem antallet af arbejdsopgaver grupperne imellem, som vi gjorde opmærksom på ovenfor, bedre give et indtryk af deres forholdsmæssige betydning. Vi behandler fordelingen i antallet af opgaver nedenfor side 28ff.

Tabel 1 De syv arbejdsopgaver – procentuel fordeling i forhold til fastansatte og projektansatte arkæologer

Arbejdsopgaver	Fastansatte arkæologer	Projektarkæologer
Feltarbejde	88 %	96 %
Registrering og indberetning	71 %	51 %
Fundbearbejdning og registrering	74 %	75 %
Formidling	80 %	36 %
Udarbejdelse af fundberetninger	82 %	62 %
Forskning	48 %	14 %
Administration	57 %	15 %

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Lighederne er påfaldende, men det er forskellene også.

Eksempelvis spillede fundbearbejdning og registrering næsten den samme rolle for de to grupper, og der var blot ringe forskel på den vægt, hvormed feltarbejde indgik. Derimod var der overordentlig stor afstand, når der var tale om formidling, forskning og administration.

Fundberetningerne

Fundberetningen – udgravningsberetningen – udgør sammen med anlæg og genstande grundlaget for den arkæologiske forskning, efter at udgravningen er afsluttet. Den indeholder en detaljeret redegørelse for bl.a. undersøgelsens forhistorie, en nøje beskrivelse af hvert enkelt fund, metodiske forhold og undersøgelsens resultater samt fortegnelser over anlæg og genstande. Når beretningen er afsluttet, indsendes den til Kulturstyrelsen og indgår senere i Nationalmuseets arkiv. Netop i kraft af, at fundberetningen indgår som en del af grundlaget for senere arkæologisk forskning, er det relevant at se på, hvordan udarbejdelsen af beretninger var fordelt blandt de arkæologer, som medvirkede i vores undersøgelse

Hvor 91 % af de arkæologer, som har besvaret spørgsmålene om arbejdsopgaverne, som nævnt ovenfor har oplyst, at feltarbejde indgik, var procentandelen lavere, når det drejede sig om udarbejdelsen af beretninger; opgaven beskæftigede 67 % og var nogenlunde ligeligt fordelt mellem de to køn. Det var i første række de 30-39årige, i anden række de 40-49årige, der gjorde sig gældende her med henholdsvis 53 % og 26 %; de øvrige aldersgrupper spillede hver især en væsentligt mere beskedne rolle.

Blandt de 131 **fastansatte** arkæologer, som besvarede spørgsmålet om fundberetninger, havde 82 % beretningerne i deres opgaveportefølje; fordelingen mellem aldersgrupperne svarede nogenlunde til den, vi netop har fortalt om.

Når arkæologerne var **projektansatte**, lå procentandelen markant lavere – 62 %, og til forskel fra de fastansatte var det her i udpræget grad de 30-39årige med 68 %, der var involveret i opgaven, mens de 40-49årige repræsenterede blot 15 %.

Forskningen

Blandt de statsanerkendte museers lovbestemte opgaver hører forskning, herunder også ved de 30 museer, der indgår i undersøgelsen.

Der er kun få publikationer om den museale forskning på tværs af arbejdspladserne. I *Danske museer i tal*¹ beskrives de statsanerkendte museer, herunder de 30 museer, som denne undersøgelse angår, forholdsvis kortfattet med hensyn til f.eks. økonomi, medarbejdere, brugere og det museumsfaglige arbejde; også forskningsindsatsen fortælles der om, men kun på et overordnet plan; de 30 museer kan ikke identificeres. *Dansk Museumsforskning. Status og tendenser 2013*² er orienteret mod universiteternes forskning i kunst, kultur- og naturarv samt indsamlingen, bevaringen, udstillingen og formidlingen af den danske kultur- og naturarv, og redegør forholdsvis indgående for forskningens organisering og uddannelsesmæssige tilknytning, økonomi og projekternes tidshorisont. Det oplyses, at et mindre antal statsanerkendte museer – hvor hovedparten er at finde blandt de 30 museer, vores undersøgelse drejer sig om – indgår som samarbejdspartnere med universiteterne, men det er ikke muligt mere præcist at identificere samarbejdets karakter og faglige indhold. I beretningen for 2013 findes der en udmærket oversigt over, hvorledes forskningen procentuelt fordelte sig på temaer. Publikationen er overvejende deskriptiv.

Ud over disse to tværgående skrifter er der grund til at fremhæve de enkelte museers årsberetninger, der ofte giver detaljeret indsigt i forskningsaktiviteterne; også museernes hjemmesider kan give et udmærket indtryk af, hvad der foregår.

I vores undersøgelse udgør forskning blot én af syv arbejdsopgaver, og vi har hverken spurgt om publikationernes antal, eller om de blev peer-reviewed. Vores ærinde har været at bestemme omfanget af forskningsindsatsen målt ved en simpel optælling af antal arkæologer med forskningsopgaver. Hertil kommer, at undersøgelsen er afgrænset til 30 museer, hvor oplysningerne i *Danske museer i tal* for beretningsåret 2011 vedrører 111 statsanerkendte museer; undersøgelsen giver altså ikke blot mere specifikke, men også mere nuancerede oplysninger om forskningens fordeling på navnlig ansættelsesform, arbejdsopgavernes sammensætning, køn og aldersgrupper. Lad os nu se på, hvad vores undersøgelse kan fortælle.

---

¹ Publikationen udgives af Kulturstyrelsen, tidligere Kulturarvstyrelsen, med beretningsåret 2011 fra 2013 som den seneste i rækken. Der foreligger tre tidligere udgivelser for beretningsårene 2008, 2009 og 2010. De kan udskrives fra adressen <http://www.kulturstyrelsen.dk/institutioner/museer/fakta-om-museerne/statistik-om-museer/danske-museer-i-tal/>

² Gransgaard, H., J.F. Jensen & A.H. Larsen. Dansk Center for Museumsforskning. Udgivet i 2014 af Aalborg Universitetsforlag. Den kan udskrives fra adressen <http://aauforlag.dk/Shop/historie-kultur-litteratur/dansk-museumsforskning-status-og-tendenser-20.aspx>. Der er en forløber vedrørende beretningsåret 2011, som dog er væsentligt mere kortfattet: Villadsen, R. & K. Drotner: Dansk Museumsforskning: Status og tendenser. Dansk Center for Museumsforskning. 2012. Publikationen kan udskrives fra adressen <http://www.museumsforskning.dk/wp-content/uploads/2011/09/rap-mus-forsk-010212.pdf>.

Blandt 232 fast- og projektansatte arkæologer havde 77 personer forskningsopgaver. Fordelingen mellem de to køn var næsten ligelig - kvinderne var noget underrepræsenteret – mens den i forhold til de fem aldersgrupper var repræsentativ.

48 % af de **fastansatte** arkæologer havde forskningsopgaver, men ikke som den eneste arbejdsopgave – den indgik typisk sammen med feltarbejde, fundbearbejdning, registrering og indberetning, om end givetvis ikke i samme forhold for alle de 63 arkæologer, der talte med her. De fem aldersgrupper, vi har fordelt arkæologerne i, var repræsenteret ligeligt i forhold til deres respektive størrelse.

Blandt de **projektansatte** arkæologer var forskning en sjælden fugl. Kun 14 ud af i alt 100 har fortalt, at de var forskningsaktive. Bemærkelsesværdigt er, at ni af de 14 var mænd og for 56 % vedkommende i alderen fra 30 til 39 år, tre – to kvinder og én mand – var yngre, de resterende tre var ældre end 39 år.

Vi har specifikt undersøgt, hvorledes de 14 projektansatte arkæologer med forskningsopgaver fordelte sig aldersmæssigt, med hensyn til ansættelsens varighed og med hensyn til, om det var de samme arkæologer, der ikke blot forskede, men også udarbejdede fundberetninger; og vi har endvidere set på, hvornår den afsluttende eksamen er taget.

Som forventet var det aldersgruppen 30-39 år, der her gjorde sig mest gældende med 50 %, efterfulgt af de 20-29-årige med 21 %. De forskningsaktive havde langvarige ansættelsesforhold bag sig; 11 i denne gruppe – 79 % - var ansat mellem ni og 12 måneder, hovedparten heraf i 12 måneder.

Blandt de 14 forskningsaktive projektarkæologer udarbejdede 12 også fundberetninger; der synes altså at være nøje sammenhæng mellem de to arbejdsopgaver. Vi kan imidlertid supplere med fortælle, at blandt de 62 fastansatte arkæologer, der havde forskningsopgaver, stod 54 også for udarbejdelsen af fundberetninger, men i langt de fleste tilfælde varetog de desuden typisk fire af de øvrige i alt syv arbejdsopgaver. Sammenhængen mellem forskningsopgaver og udarbejdelsen af fundberetninger var altså også her nok åbenbar, men for de fastansatte arkæologer er antallet af arbejdsopgaver mere bemærkelsesværdigt.

Og endelig spørgsmålet om, i hvilket år de forskningsaktive projektarkæologer havde fuldført deres bachelor- eller kandidatuddannelse. Svaret herpå er enkelt – 12 havde taget deres eksamen i tiåret 2004-13, ni alene i årene 2009-13. Det ser altså ud til, at bachelorer og kandidater med en forholdsvis ny eksamen var mere forskningsaktive, end når eksamen var ældre.

Vi har ikke nogen målestok for, om 77 forskningsaktive arkæologer ud af en personkreds på 232 er tilfredsstillende. Og da vores undersøgelse jo kun bygger på data vedrørende denne personkreds og ikke andre grupper med andre museale arbejdsområder, hvortil der givetvis også er knyttet forskningsaktiviteter, er vi nødt

til at være forsigtige i vores vurdering. I betragtning af, at forskning indgår blandt de fem formål i Museumsloven³, og i betragtning af, at det forud for vedtagelsen af Museumsloven i december 2012 flere gange blev understreget, at museernes forskning skulle styrkes og kvalificeres⁴, undrer det dog, at tallet ikke er højere. Vi finder, at antallet er for lavt, og peger på, at fordelingen af arbejdsopgaver de to arkæologgrupper imellem som dokumenteret ovenfor er meget skæv; projektarkæologerne bør inddrages i arbejdet med fundberetninger og forskning.

Administrationen

36 % af de **fastansatte** og de **projektansatte** arkæologer tilsammen havde administrative opgaver, 57 % blandt de fastansatte og 15 % blandt de projektansatte. Administration lå altså syv procentpoint højere end forskning, men igen uden at det i nævneværdigt omfang var projektarkæologerne, der var involveret – 14 projektarkæologer var forskningsaktive, 15 havde administrative opgaver.

Med hensyn til fordelingerne på køn og aldersgrupper for såvel de fastansatte som de projektansatte arkæologer er der ikke overraskelser – de to køn var begge repræsenteret efter deres forholdsmæssige andel, og det var aldersgruppen 30-39 år, der var størst, efterfulgt af de 40-49årige med henholdsvis 52 % og 25 %.

Heller ikke, når det drejer sig om de 15 **projektarkæologer** med administrative opgaver, adskiller vores iagttagelser sig fra, hvad vi netop har fortalt om; de to køn var ligeligt repræsenteret, og aldersgruppen 30-39 år dominerede. Og som det gjaldt forskningsopgaverne, var det ansættelsesforhold, der strakte sig over 9-12 måneder, der kastede administration af sig – blandt de 15 projektarkæologer havde 10 sådanne ansættelser bag sig.

Derimod har vi gjort et par interessante iagttagelser i forhold til sammensætningen af arbejdsopgaverne, idet vi har undersøgt, i hvilke kombinationer de administrative opgaver indgår med andre opgaver. Det overordnede karakteristikum er, at næsten alle kombinationsmuligheder mellem de syv arbejdsopgaver, vi havde spurgt om, var på tale, i nogle tilfælde med fem-syv arbejdsopgaver, i andre tilfælde med blot to-fire knyttet til den samme arkæolog. To forhold skiller sig imidlertid ud.

Blandt de **fastansatte** arkæologer var 36 af de 74, som havde administrative opgaver, beskæftiget med alle de øvrige seks opgaver, altså også udarbejdelsen af

---

³ Lovbekendtgørelse 8. april 2014, hvor det i § 2 til indledning hedder "Gennem de indbyrdes forbundne opgaver indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling skal museerne ...".

⁴ Se bl.a. *Udredning om fremtidens museumslandskab*. Kulturministeriet, April 2011, hvor forskningen f.eks. omtales side 15, 18 og 26-27. Det hedder på side 26 således: "Arbejdsgruppen anbefaler, at de landsdækkende opgaver for kulturhistoriske museer i første omgang skal være arkæologiske udgravninger og undersøgelser i forbindelse med anlægsarbejder (kap. 8) med tilhørende opgaver (indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling). Denne opgave samles på færre enheder end i dag". I de svar, som et ganske betydeligt antal institutioner og organisationer indsendte til Kulturministeriet, da udkastet til lovforslaget blev sendt i høring, blev der i almindelighed udtrykt tilslutning til Kulturministeriets intention om at styrke forskningen. Se hertil sammenfattende Kulturministeriets *Høringsnotat til ministeren af 25. september 2012*.

fundberetninger og forskning, og 20 var engageret i fem opgaver – forskning indgik ikke, men i flere tilfælde fundberetninger.

Det andet forhold gælder **projektarkæologerne**, hvis arbejdssammensætning udviste samme varierende træk som de fastansattes, om end det naturligvis spillede ind, at kun 14 af projektarkæologerne havde forskningsopgaver, ligesom blot 15 varetog administrative opgaver. Ikke desto mindre befandt tre projektarkæologer sig i den gruppe, som varetog alle syv arbejdsopgaver, og seks i gruppen med seks arbejdsopgaver.

Der var altså ikke blot forskelle de to arkæologgrupper imellem; også inden for hver af grupperne var arbejdssammensætningen varieret.

Vores undersøgelse fortæller ikke, hvordan tilrettelæggelsen af opgaverne fandt sted. Vi nøjes med at konstatere, at arbejdsporteføljen for en betydelig del af såvel de fastansatte og de projektansatte arkæologer var forholdsvis sammensat og varieret, men også, at der var markante forskelle mellem de to arkæologgrupper.

3 De faglige møder, ledelsesinformation og -dispositioner samt det sociale liv

Anbefalinger

Vi anbefaler, at ledelserne er mere opmærksomme på, om der er etableret organisatoriske rammer for såvel udveksling af faglige erfaringer som faglig planlægning, og om der er afsat tilstrækkelig tid til denne erfaringsudveksling.

Vi anbefaler, at ledelserne i samarbejde med personalet identificerer de procedurer og kanaler, hvorved ledelsesinformationen i forhold til dens sigte bedst muligt videregives til personalet. De medarbejdere, der er tidsbegrænset ansat, har her krav på særlig opmærksomhed.

Vi anbefaler, at ledelserne overvejer, hvorvidt de personalepolitiske fordele ved i højere grad at involvere arkæologerne i de processer, der ligger forud for ledelsesdispositioner, er så store, at de berettiger til ændringer her.

Vi anbefaler, at ledelser og kolleger holder øje med, hvorvidt **projektarkæologerne** inddrages i det sociale liv på arbejdspladsen.

lagttagelser og ræsonnementer

For at få et indtryk af de faglige og sociale vilkår for de fastansatte og de projektansatte arkæologer samt de arkæologistuderende stillede vi nogle ganske få spørgsmål om, hvorvidt grupperne blev inddraget i faglige møder, og om, hvorvidt de blev orienteret om eller decideret inddraget i de processer, der førte til

ledelsesdispositioner. Vi spurgte også om, hvorvidt grupperne blev inddraget i det sociale liv på arbejdspladsen.

De faglige møder

60 % af alle de **arkæologer og arkæologistuderende**, der besvarede spørgsmålet om inddragelsen i faglige møder gav udtryk for, at de blev inddraget konsekvent, 32 % oplyste, at de kun blev inddraget fra tid til anden, mens 8 % tilkendegav, at de ikke blev inddraget – de absolutte tal er henholdsvis 157, 85 og 20. I den førstnævnte gruppe befandt der sig seks bachelor- og kandidatstuderende, i den næste gruppe ni og i den sidste otte; ser vi bort fra disse 23 studerende, udgjorde gruppen, der blev inddraget konsekvent, 62 %, gruppen, som blev inddraget fra tid til anden, 34 % og gruppen, der ikke blev inddraget, blot 5 %. Næsten to tredjedele af alle fastansatte og projektansatte arkæologer blev altså inddraget konsekvent i faglige møder – det gjaldt i øvrigt også de to ph.d.-studerende i undersøgelsen.

Blandt de **fastansatte** arkæologer oplyste 78 %, at de blev inddraget konsekvent, og 21 %, at de blev inddraget fra tid til anden; en enkelt tilkendegav, at vedkommende ikke blev inddraget.

Retter vi opmærksomheden mod **projektarkæologerne**, ser billedet meget anderledes ud. Fordelingen mellem de tre svarkategorier i den netop anførte rækkefølge var 41 %, 49 % og 10 %; næsten halvdelen af de i alt 100 projektarkæologer følte sig således kun inddraget nu og da, mens den tilsvarende procentandel blandt de fastansatte arkæologer som nævnt udgjorde 21.

Billedet af projektarkæologerne kan nuanceres, når vi trækker på oplysningerne om ansættelsesvarigheden. Det viser sig nemlig, at jo længere ansættelsen varede, desto større var sandsynligheden for at blive inddraget. Blandt de 41 projektarkæologer, der oplyste, at de var blevet inddraget konsekvent, havde 21 været ansat 9-12 måneder. Det gjaldt også den næste svarkategori, hvor 28 af i alt 49 med samme ansættelsesvarighed hørte hjemme. I den sidste svarkategori forholdt det sig anderledes – her var der blot én projektarkæolog med det lange ansættelsesforhold, mens syv med kortvarige ansættelsesforhold på 1-4 måneder ikke følte sig inddraget.

Ledelsesinformation og -dispositioner

Ledelsesinformation

Undersøgelsen godtgør ganske overbevisende, at ledelsesinformationen ikke altid ramte plet – 44 % af de 261, der besvarede spørgsmålene herom, mente sig informeret konsekvent, mens 53 % oplyste, at de blev orienteret nu og da; 3 % fandt sig ikke informeret.

Blandt de **fastansatte** arkæologer var der 50 %, som fortalte, at de blev informeret konsekvent, mens 49 % konstaterede, at de blev informeret fra tid til anden. De **projektansatte** arkæologer fordelte sig med henholdsvis 34 %, 61 % og 5 % på de tre

svarkategorier; de 23 ud af i alt 24 **bachelor-og kandidatstuderende**, som besvarede spørgsmålene, tegnede sig for henholdsvis 44 %, 48 % og 9 %.

Ledelsesinformation kan tænkes givet, når der afholdes faglige møder – selv om der naturligvis også kan informeres på anden vis. Vi har undersøgt, hvorledes fordelingerne ser ud, når svarene på spørgsmålene om faglige møder og ledelsesinformation kombineres parvis – og det giver et interessant resultat; det viser sig nemlig, at blot 35 % af det samlede antal på 261 arkæologer og arkæologistuderende kunne nikke til såvel konsekvent inddragelse i faglige møder som konsekvent ledelsesinformation, mens 23 % krydsede begge de mere forbeholdne svarkategorier af, og 2 % oplyste, at de hverken blev inddraget eller informeret. Spredningen i svarene var altså betydelig.

Nogle få yderligere iagttagelser kan belyse forskellene mellem de to grupper af arkæologer og de arkæologistuderende. Når svarkategorierne ”inddraget konsekvent” og ”konsekvent ledelsesinformation” sammenstilles, var der tale om i alt 84 personer; heraf udgjorde de **fastansatte** arkæologer 69 %, **projektarkæologerne** 26 % og de **studerende** 5 %. Og ser vi på de to forbeholdne svarkategorier under ét, udgjorde de tre grupper tilsammen 59 personer, hvoraf de **fastansatte** arkæologer tegnede sig for 36 %, **projektarkæologerne** for 58 % og de **studerende** for 7 %. De to mest kritiske svarkategorier var blot repræsenteret ved fem personer, fordelt mellem tre projektarkæologer og to studerende.

Den sammenhæng mellem ansættelsesvarighed og graden af inddragelsen i faglige møder, som vi omtalte ovenfor, gør sig også gældende her. Når ansættelsesforholdet strakte sig over 9-12 måneder, blev **projektarkæologerne** typisk informeret konsekvent.

Ledelsesdispositioner

Undersøgelsens spørgsmål om, hvorvidt arkæologerne og de studerende blev inddraget i de processer, der fører frem mod ledelsesmæssige beslutninger, blev besvaret af 258 personer.

Svarene fortæller, at hvor 23 % af 124 **fastansatte** arkæologer kunne skrive under på, at de blev inddraget konsekvent, var procentandelen for de 100 **projektarkæologer** 7. Lægges samtlige 258 svar til grund for beregningen, lå procentandelen på 15.

Med hensyn til de to andre svarkategorier oplyste 63 % af de **fastansatte** arkæologer, at de var blevet inddraget fra tid til anden, mens 14 % tilkendegav, at de ikke var blevet inddraget. De tilsvarende procentandele for **projektarkæologerne** var henholdsvis 50 og 43. Og når alle 258 svar indbefattes, udgjorde procentandelen henholdsvis 58 og 27.

Kombineres svarene på spørgsmålene om ledelsesinformation og ledelsesdispositioner parvis, og omfatter denne undersøgelse alle 258 **arkæologer** og **arkæologistu-**

derende, resulterer det i en svarfordeling med 34 %, der var blevet både orienteret og inddraget konsekvent, 62 %, som var forbeholdne, og 3 %, der hverken var blevet informeret eller inddraget. Sammenfaldet mellem svarene på tværs af svarkategorierne udnævnte altså klart den forbeholdne svarkategori som den største.

Svarene fra **projektarkæologerne** viser, at 93 % – 93 ud af i alt 100 – kun nu og da eller slet ikke blev inddraget i de processer, der resulterede i ledelsesdispositioner. Også her har vi undersøgt, hvorledes disse svar er forbundet med ansættelsesvarigheden. Ikke overraskende kan vi se den samme tendens, som da vi gennemførte den tilsvarende undersøgelse i forhold til inddragelsen i faglige møder og ledelsesinformationen. Men der var også forskelle. Som nævnt ovenfor oplyste 43 % af projektarkæologerne, at de ikke blev inddraget overhovedet. For disse 43 personer var det ligegyldigt, om de var ansat i 1-4, 5-8 eller 9-12 måneder – de blev ikke inddraget.

Går vi på tværs af undersøgelserne angående inddragelsen i faglige møder, informationen fra lederne og inddragelsen i processerne forud for ledelsesdispositioner, kan vi for **projektarkæologernes** vedkommende konstatere, at henholdsvis 41 %, 33 % og 6 % tilkendegav, at de blev inddraget og informeret konsekvent. For de **fastansatte** arkæologers vedkommende er de tilsvarende procentandele 78, 50 og 23. Der var altså betydelig forskel på de to grupper – til fordel for de fastansatte.

Vi har bemærket, at der blandt de **projektansatte** arkæologer var nogle, som ikke forventede at blive involveret.

Det sociale liv

I modsætning til de tre forudgående undersøgelser om faglige møder, ledelsesinformation og ledelsesdispositioner kan vi fornøje os med, at 82 % af de 262 **arkæologer og arkæologistuderende**, der udtalte sig om, hvorvidt de blev inddraget i det sociale liv, kunne fortælle, at det skete til enhver tid. Blot 18 % var mere forbeholdne, og kun 1 % følte sig ikke inddraget.

Blandt de **fastansatte** arkæologer var graden af inddragelse høj – 87 % tilkendegav, at de blev inddraget konsekvent. For **projektarkæologerne** var procentandelen lavere – 72 % - mens 27 % var forbeholdne. Interessant nok lå de **bachelor- og kandidatstuderende** på samme høje procentandel som de fastansatte arkæologer.

Som vi har gjort opmærksom på ovenfor side 8, er det muligt, at nogle af de **projektansatte** arkæologer nok så meget har tænkt på det sociale liv under udgravningsarbejdet, som ikke nødvendigvis medfører megen kontakt med de kolleger, som er beskæftiget på selve museet. Vi kan ikke afgøre, om denne opfattelse af spørgsmålet har gjort sig gældende.

Hvorvidt man bliver inddraget i det sociale liv, kan hænge sammen med, hvor mange arbejdsopgaver den enkelte arkæolog havde i 2013 – en flerhed af opgaver kan udbygge de sociale relationer, men kan også virke modsat. Vi har undersøgt, hvorledes de i alt 262 tilkendegivelser fordeler sig, når vi tager hensyn til, hvor mange arbejdsopgaver blandt de syv, som spørgeskemaet opregnede, **arkæologerne** og de **arkæologistuderende** hver især havde. Undersøgelsen giver ikke et entydigt resultat, om end der er en svag tendens til, at graden af inddragelse er større, jo flere opgaver man havde. Tendensen gjorde sig ikke gældende for de **fastansatte** arkæologer, men alene for **projektarkæologerne**, der altså er den gruppe, som fremkaldte tendensen, når alle 262 arkæologer og arkæologstuderende lå til grund.

Den her påviste svage tendens kan være udtryk for en statistisk tilfældighed og altså ikke bero på nogen samspil mellem ansættelsesform, antallet af arbejdsopgaver og inddragelsen i det sociale liv. Udskifter vi dataene om antallet af arbejdsopgaver med dataene om **projektarkæologernes** ansættelsesvarighed, kan vi ikke iagttage noget samspil.

4 De faglige efter- og videreuddannelsesmuligheder

Anbefaling

Vi anbefaler, at der gennemføres en undersøgelse, som forholder sig til ikke blot arten af efter- og videreuddannelsesaktiviteterne og deres varighed, men også behovene for aktiviteterne, herunder navnlig **projektarkæologernes** behov.

Iagttagelser og ræsonnementer

Undersøgelsen formidler et overvejende positivt indtryk af, hvorvidt arkæologerne fik tilbudt eller havde mulighed for at ansøge om at kunne deltage i efter- og videreuddannelsesaktiviteter. 92 % blandt de **fastansatte** arkæologer fortalte om tilbud eller mulighed; det forholdt sig noget anderledes med de **projektansatte** arkæologer, hvor kun 56 % kunne erklære sig enige. Blandt de 24 **bachelor- og kandidatstuderende** svarede 10, at de havde fået tilbud eller havde kunnet ansøge, mens 14 besvarede spørgsmålet med et nej.

I forlængelse af det spørgsmål, vi netop har omtalt, spurgte vi også om, hvorvidt arkæologerne faktisk havde deltaget i aktiviteter i 2013. Blandt de **fastansatte** arkæologer fortalte 92 %, at de havde deltaget, mens procentandelen blandt de **projektansatte** arkæologer lå på 52, idet vi dog her må understrege, at 40 % i denne gruppe ikke besvarede spørgsmålet; i afsnittet om *Metode* nedenfor side 63 argumenterer vi imidlertid for, at disse 40 % skal regnes som en del af den gruppe, der besvarede spørgsmålet med et nej. Også et større antal **bachelor- og kandidatstuderende** afholdt sig fra at svare på spørgsmålet – 11 ud af 24 – men også her gælder det, at disse 11 givetvis ikke havde deltaget; i alt 16 hørte til i denne gruppe. Vi finder det her nødvendigt at understrege, at vi bevidst ikke havde

defineret, hvad der kunne forstås ved efter- og videreuddannelsesaktiviteter. Nogle få timers instruktion på arbejdspladsen ville således kunne afføde et bekræftende svar, der talte lige så meget som et avanceret kursus på et universitet.

Kombinerer vi svarene på de to spørgsmål om uddannelsesaktiviteterne, og ser vi bort fra de 76 arkæologer og arkæologistuderende, som ikke havde forholdt sig til et eller begge spørgsmål, konstaterer vi, at 89 % - 178 af i alt 201 – havde besvaret begge spørgsmål positivt, mens blot 5 % i begge tilfælde havde svaret nej. Der var altså et betydeligt sammenfald mellem de **arkæologer og arkæologistuderende**, som havde nikket bekræftende til disse spørgsmål. Således forholdt det sig også specifikt for **projektarkæologerne**.

Vi har også undersøgt, hvorledes alle svarene på spørgsmålene om deltagelsen i faglige efter- og videreuddannelsesaktiviteter fordelte sig, når vi inddrager antallet af arbejdsopgaver. Der er imidlertid ingen overraskelser her – i forhold til, hvor mange arbejdsopgaver arkæologerne og de arkæologistuderende typisk havde, er fordelingen jævn. Det samme billede viser sig, når vi alene koncentrerer os om **projektarkæologerne**.

Derimod er der grund til at hæfte sig ved, at blandt de 51 **projektarkæologer**, som oplyste, at de havde deltaget i aktiviteter af den ene eller den anden art, hørte 62 % hjemme i den gruppe, hvis ansættelse strakte sig fra og med ni til og med 12 måneder, om end de ganske kortvarige ansættelser – 1 – 4 måneder – tegnede sig for 22 %. Vi læser dette resultat som udtryk for, at sandsynligheden for at deltage øgedes med varigheden af ansættelsen. Vi understreger dog, at datagrundlaget er noget begrænset.

Det overordnede billede af arkæologernes efter- og videreuddannelsesaktiviteter i 2013 er ud fra de kvantitative data, som undersøgelsen har givet, forholdsvis positivt. Imidlertid er vi nødt til at fremhæve, at kommentarerne fra en del arkæologer peger i en anden retning, således som vi har nævnt ovenfor side 8. Disse kommentarer er ret kritiske, når det drejer sig om efter- og videreuddannelsesaktiviteternes faglige nytteværdi, hvor det i flere tilfælde pointeres, at der var tale om sidemandsoplæring, foredrag og seminarer. Det fordrer en anden slags undersøgelse at afklare, hvordan virkeligheden så ud.

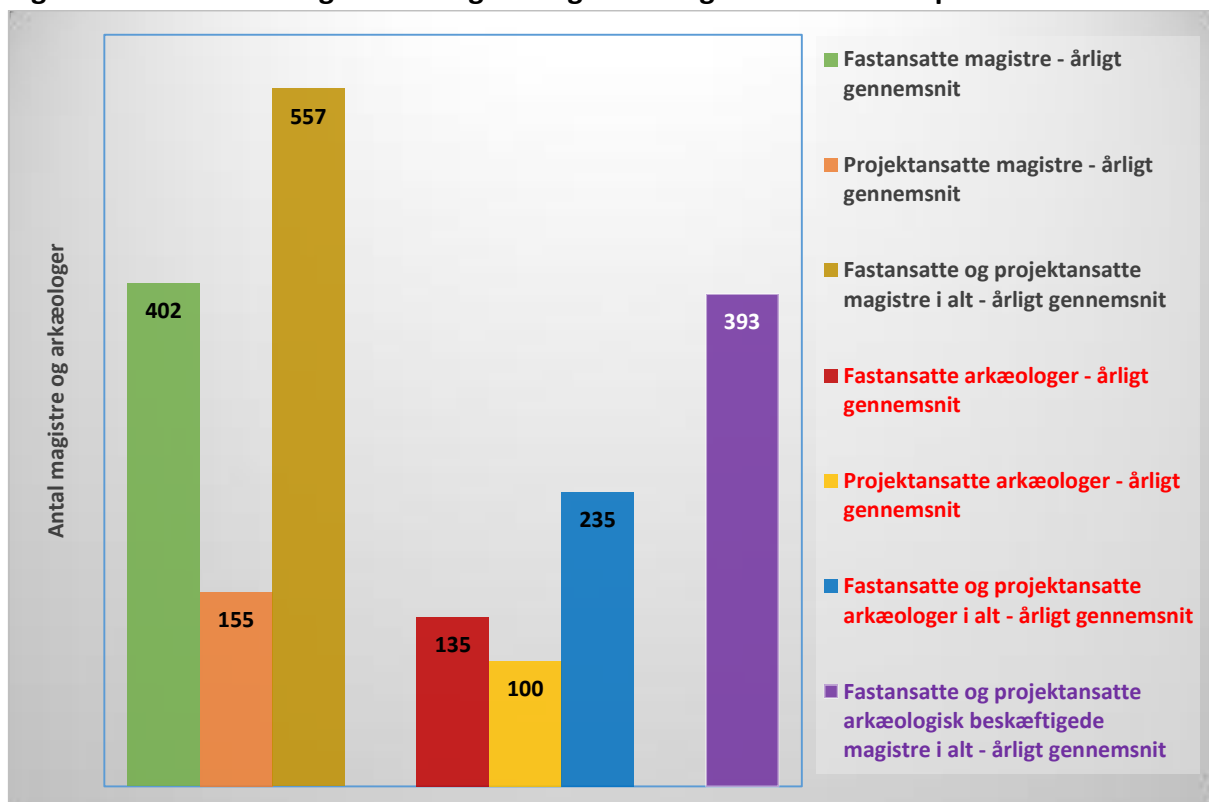
1 HVEM ER ARKÆOLOGERNE?

I året 2013 var i alt 393 færdiguddannede arkæologer på forskellig tid ansat på 30 lokalmuseer med arkæologisk ansvarsområde. I figuren er disse 393 repræsenteret ved den lille søjle i højre side. 60 % deltog i undersøgelsen⁵.

De 60 % gemmer sig bag den blå søjle med tallet 235. Den mørkrøde og den gullige søjle til venstre herfor viser, at 57 % af dem, som besvarede spørgeskemaet, var fastansatte, mens 43 % var projektansatte. I tekstfeltet er undersøgelsens persongrupper markeret med rødt.

De tre søjler i venstre side af figuren fortæller, at der i 2013 gennemsnitligt var ansat i alt 557 magistre⁶ på de 30 lokalmuseer, og at disse 557 fordelte sig med gennemsnitligt 402 fastansatte og gennemsnitligt 155 projektansatte. Udtrykt procentuelt var 72 % af det samlede antal magistre fastansat, 28 % projektansat. Blandt de projektansatte magistre var altså næsten to tredjedele arkæologer eller magistre med arkæologiske opgaver.

Figur 1 Gennemsnitligt antal magistre og arkæologer i 2013 fordelt på ansættelsesform

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

⁵ Alle tal i figurene er med få undtagelser absolutte; i de tekster, der er forbundet med hver enkelt figur, anvender vi ud over absolutte tal også procentandele. Tallene i en figur kan variere mere eller mindre fra tallene i en anden figur; variationerne skyldes, at ikke alle respondenter har besvaret alle spørgsmål. De metodiske konsekvenser heraf drøftes i afsnittet om metode nedenfor side 58ff.

⁶ Ordet "magister" anvendes som betegnelse for bachelorer, cand.phil.er, cand.mag.er, mag.art.er og ph.d.er med eksamen i f.eks. arkæologi, historie, kunsthistorie, etnologi eller antropologi. I de tre søjler indgår altså også arkæologer.

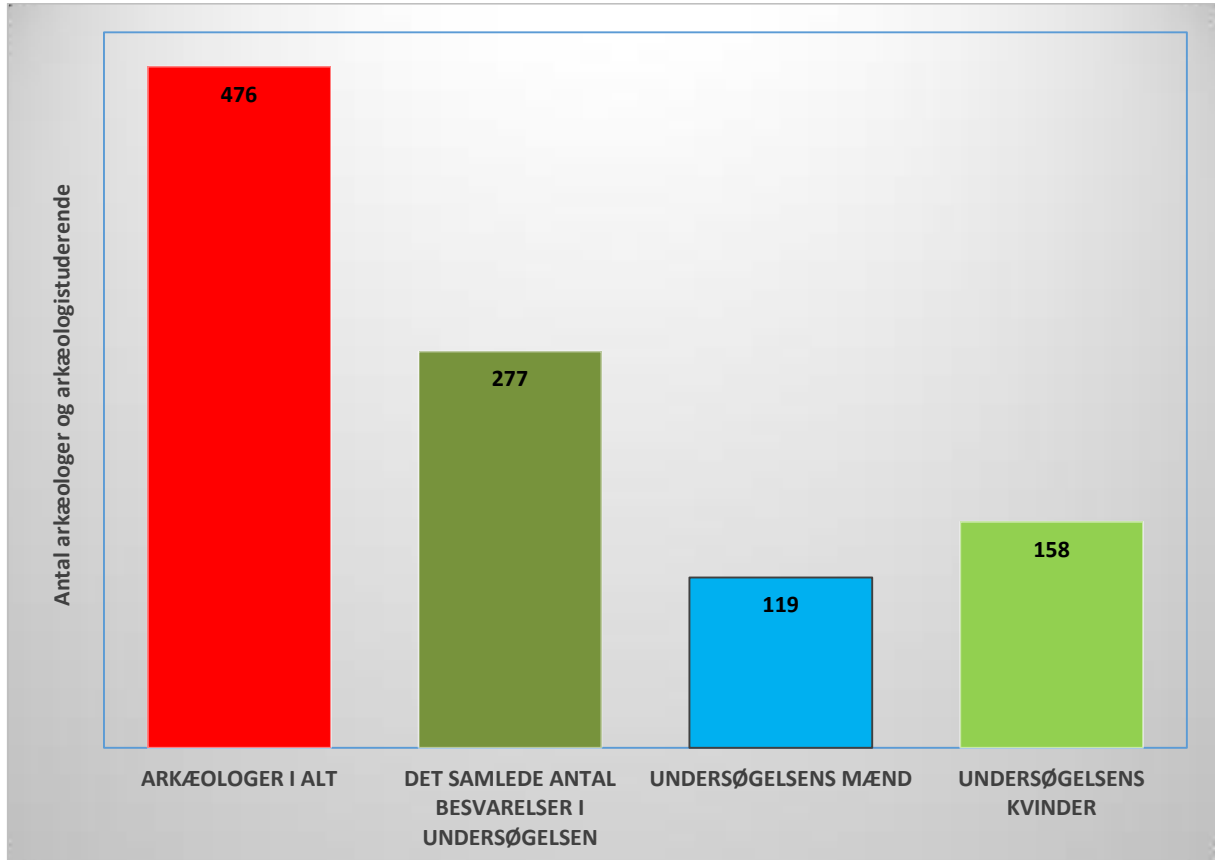
Også andre end færdiguddannede arkæologer var imidlertid beskæftiget på lokalmuseerne – studerende. I 2013 var der til forskellig tid ansat 73 bachelor- og kandidatstuderende samt 10 ph.d.-stipendiater med arkæologiske arbejdsopgaver på de 30 museer.

Og samles alle 393 magistre, som er registreret i den lilla søjle i figur 1, og 83 studerende med disse arbejdsopgaver i én gruppe, talte vi 476 personer. Det er dette tal, som optræder i den røde søjle. Den olivengrønne søjle viser, hvor mange af de 476 personer, som deltog i undersøgelsen – og når de to grupper af studerende inddrages, ligger svarprocenten på 58.

Figuren illustrerer også, at arkæologi er en uddannelse, som især søges af kvinder. 57 % var kvinder, og 43 % var mænd, når vi lægger undersøgelsens svar til grund. Vi vurderer, at denne fordeling ville have været nogenlunde den samme, såfremt alle 393 fast- og projektansatte arkæologer havde deltaget i undersøgelsen. I hvert af årene 2000-13 fuldførte ifølge Danmarks Statistik gennemsnitligt 30 kvinder (61 %) og 19 mænd (39%) uanset national oprindelse og herkomst årligt kandidateksamen i et arkæologisk fag.

Kandidatproduktionen i de arkæologiske fag er forholdsvis høj – i alt 685 i den nævnte årrække. En del blev ansat på lokalmuseerne, andre på Nationalmuseet; atter andre var arbejdsløse i kortere eller længere tid. En mindre del blev beskæftiget uden for det traditionelle arkæologiske arbejdsmarked, bl.a. på uddannelsesinstitutioner og på bogforlag.

Figur 2 De 30 museers og undersøgelsens arkæologer og studerende fordelt på køn

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Fordelingen af de to køn i figur 2 afspejler, at de arkæologiske fag på universiteterne især tiltrækker kvinder. Men hvordan nu med aldersfordelingen blandt de 277 arkæologer og arkæologistuderende?

Undersøgelsen viser her, at langt den største gruppe var de 30-39årige med i alt 52 %, mens de 40-49årige tegnede sig for 22 % og de 20-29årige for 14 %. De to grupper, der omfatter arkæologer i alderen fra 50 år og derover, tæller med 12 %.

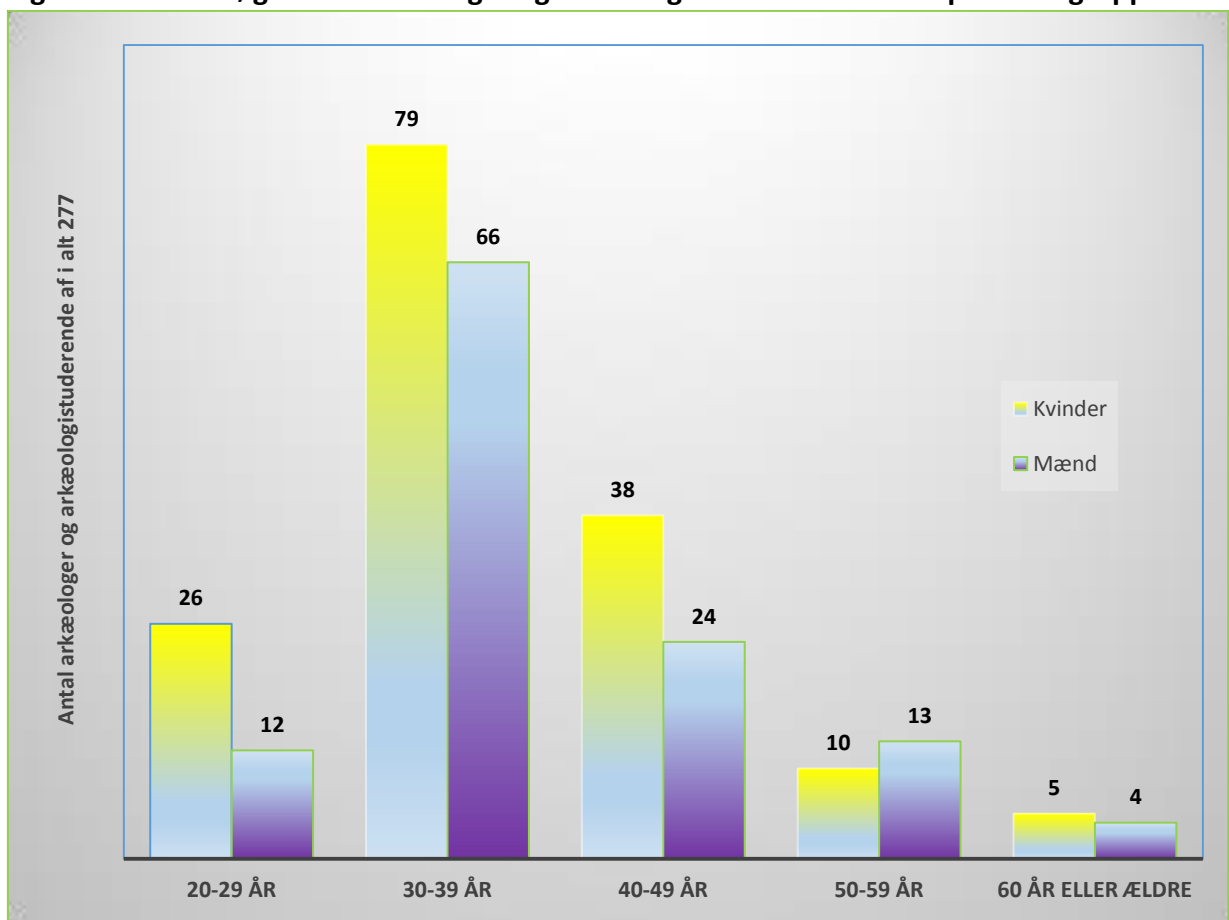
Hovedparten af de 20-29årige var arkæologistuderende – 75 %.

Jævnfører vi med tal fra Danmarks Statistik, der angår den del af den samlede, danske arbejdsstyrke, som har en lang, videregående humanistisk og teologisk uddannelse bag sig, var arkæologerne yngre end denne del – f.eks. lå gruppen af 30-39årige her på 38 % og gruppen af 40-49årige i 2013 på 24 %.

Billedet ændrer sig ikke væsentligt, når tallene for de to køn holdes adskilt.

Når vi derimod skelner mellem fastansatte og projektansatte arkæologer, viser det sig, at de 30-39årige i den sidstnævnte gruppe – som det kan forventes – udgjorde langt størstedelen. Vi beskæftiger os hermed ved figur 8 nedenfor på side 27.

Figur 3 Undersøgelsens arkæologer og arkæologistuderende fordelt på aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Og hvorledes med fordelingen på uddannelsesniveau?

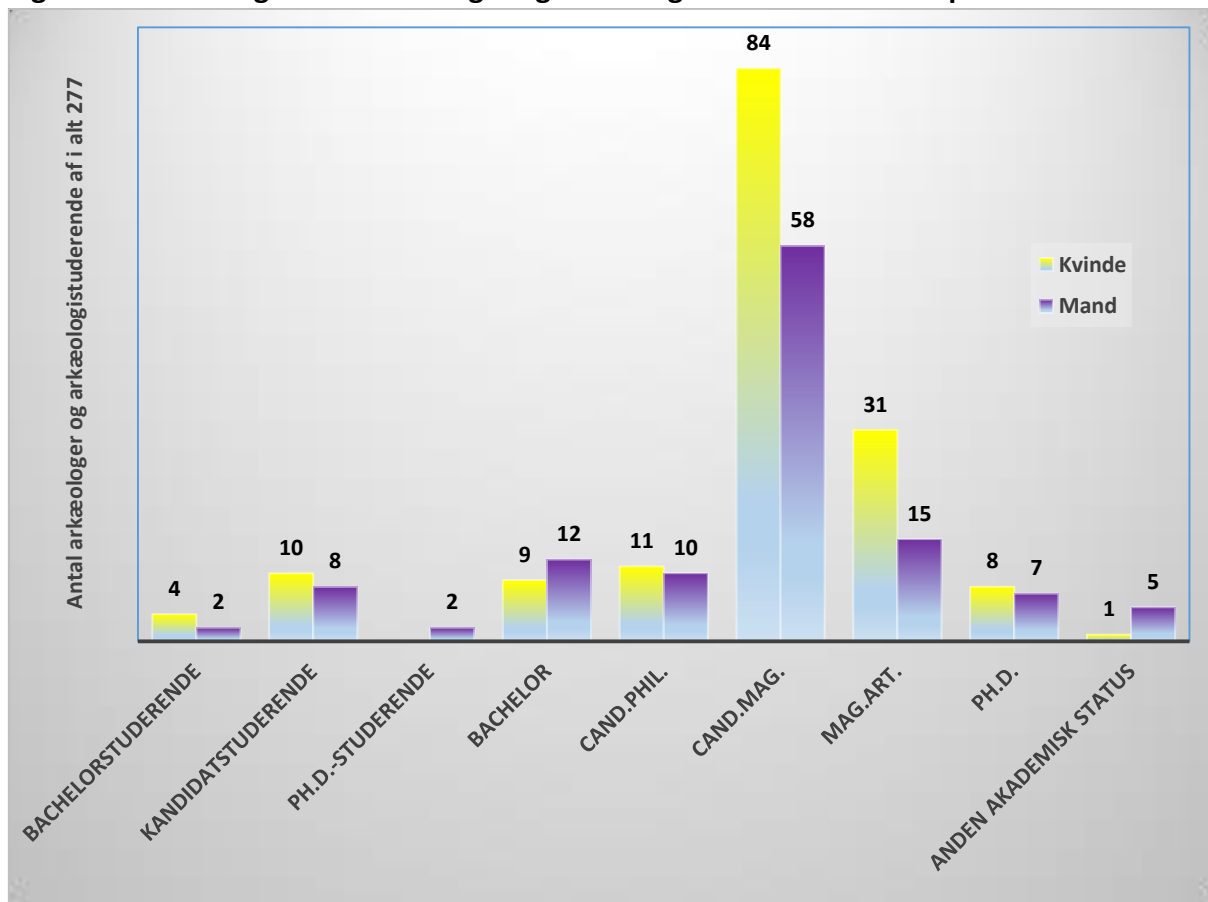
Ikke overraskende tegnede cand.mag.erne sig for en ganske høj andel – hele 57 % af det samlede antal på 251 arkæologer i undersøgelsen havde denne akademiske grad, fulgt af mag.art.erne med 18 % og cand.phil.erne med 8 %. Deltagerne i undersøgelsen med en ph.d.-grad repræsenterede 6 % og bachelorerne 8 %.

De bachelor- og kandidatstuderende udgjorde 9 %, mens de ph.d.-studerende var repræsenteret med 1 %, når det fulde antal besvarelser på 277 lægges til grund,

Begge de to studentergrupper og de ph.d.-studerende er underrepræsenteret i undersøgelsen – de to førstnævnte grupper udgjorde tilsammen 24, den sidstnævnte blot to personer. Det samlede antal bachelor- og kandidatstuderende med arkæologi som arbejdsområde lå i 2013 på gennemsnitligt 73, antallet af ph.d.-studerende på gennemsnitligt 10; svarprocenten var altså henholdsvis 33 og 20.

Der er grund til at hæfte sig ved, at antallet af ph.d.-stipendiater med arkæologi som fag ikke var højere. Og i 2013 var der blot ansat 15 arkæologer med en ph.d.-grad på de 30 museer.

Figur 4 Undersøgelsens arkæologer og arkæologistuderende fordelt på uddannelsesniveau

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

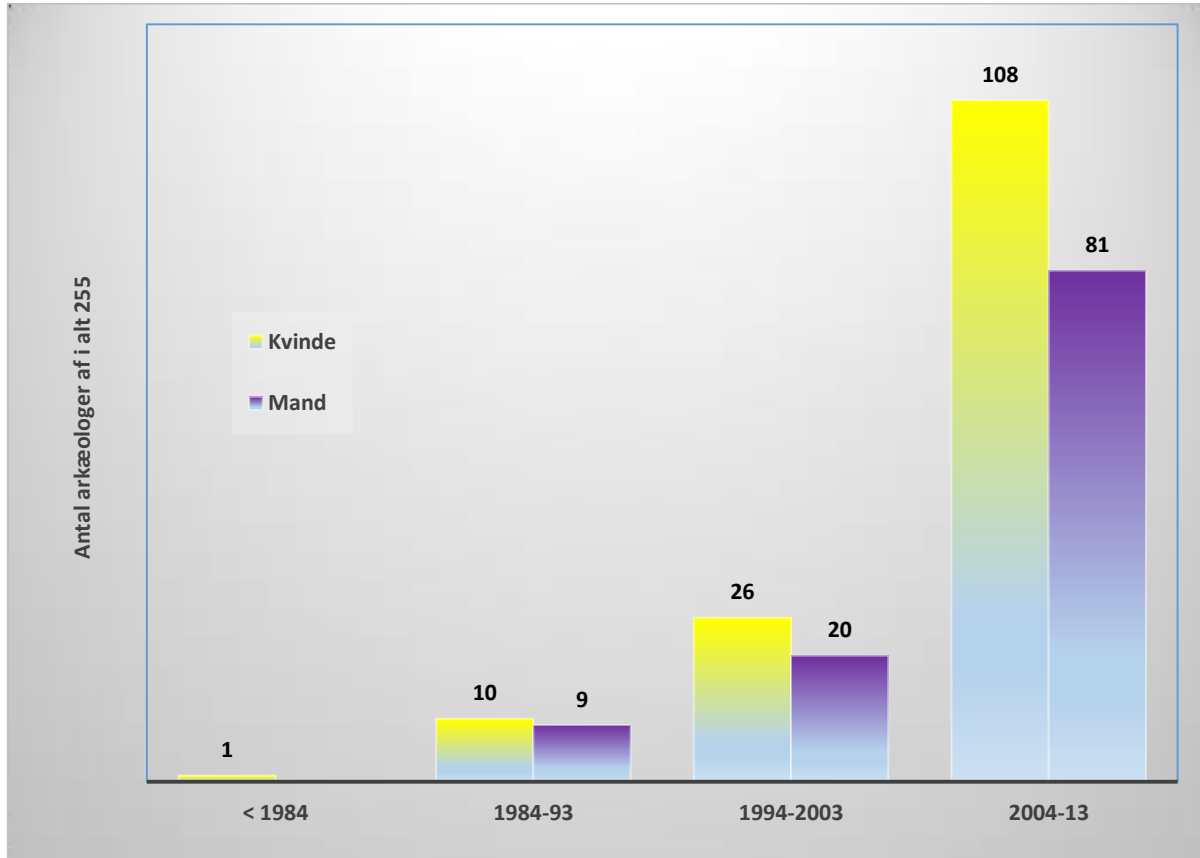
Vi bemærkede ovenfor ved figur 3 på side 22 ovenfor, at arkæologerne samlet set udgjorde en forholdsvis ung population. Denne karakteristik kommer også til udtryk, når vi kikker på, hvornår vi har taget den seneste, akademiske eksamen. Fordelingen på tiår viser vi i figur 5.

I figuren optræder 255 arkæologer; yderligere 15 blandt deltagerne i undersøgelsen afsluttede deres eksamen i første halvdel af 2014, men var altså studerende i året 2013. Knap to tredjedele af disse tidligere studerende var kvinder.

Tre fjerdedele aflagde eksamen i tiåret 2004-13, tiåret 1993-2003 var repræsenteret med 18 % og de to forudgående perioder med tilsammen 8 %.

Tal fra Danmarks Statistik fortæller os, at 75 kandidatstuderende tog deres eksamen i arkæologi i 2013. Vi kan ikke sikkert afgøre, hvor mange af disse 75 arkæologer, der kan genfindes i undersøgelsen – vi har ikke spurgt om ansættelsestidspunktet. Lægger vi imidlertid de individuelle svar vedrørende tidspunktet for den afsluttende eksamen til grund, synes der i året 2013 at være ansat 29 nyuddannede arkæologer på de 30 museer, oftest i tidsbegrænsede stillinger. I afsnittet *Fuldførte kandidatuddannelser, beskæftigelse og ledighed* nedenfor side 64ff. har vi ud fra data fra Danmarks Statistik og Magistrenes A-Kasse bl.a. for en kortere periode undersøgt, hvor arkæologer blev ansat, og hvor mange der var ledighedsberørt.

Figur 5 Undersøgelsens arkæologer fordelt efter tidspunktet for den seneste eksamen

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Når vi anvender ordet "arkæologer", skjuler vi, hvilke fag der er tale om. I figuren nedenfor fortæller vi, hvorledes det i 2013 forholdt sig hermed.

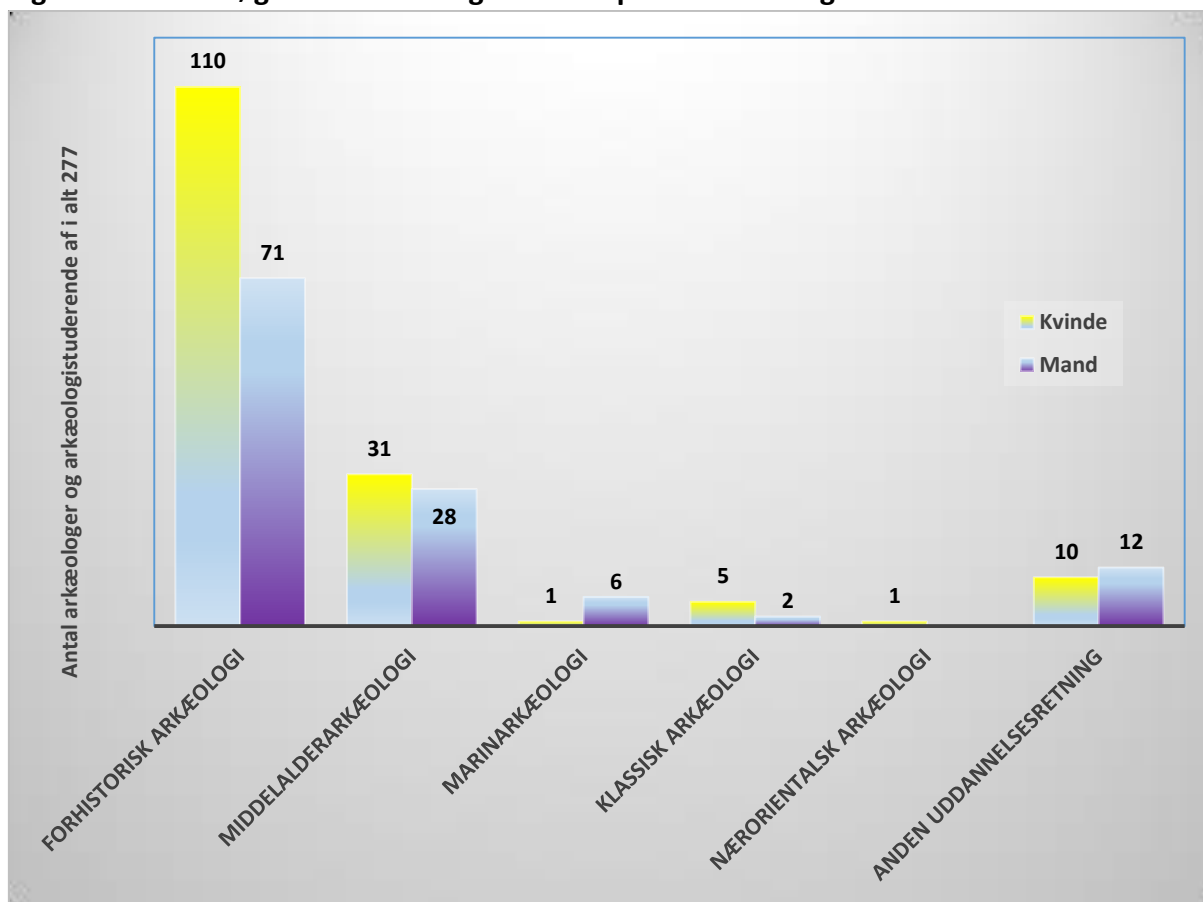
Alle 277 arkæologer har svaret på spørgsmålet om, i hvilket arkæologisk fag de havde taget eksamen eller var under uddannelse i; spørgsmålet var udformet således, at det alene vedrørte den senest aflagte eksamen.

Det overrasker os ikke, at der var 65 % af arkæologerne, der havde uddannet sig i forhistorisk arkæologi, hvis studiemæssige tyngdepunkt ligger i Norden og Nordeuropa i tiden fra jægerstenalderen til og med vikingetid; uddannelsen tilbydes ved både Københavns Universitet og Aarhus Universitet.

Middelalderarkæologi var der 21 %, som henviste til. Faget blev oprettet i 1971 ved Aarhus Universitet og er altså relativt ungt sammenholdt med forhistorisk arkæologi, hvis historie på Københavns Universitet rækker tilbage til 1930.

Marinarkæologi som fag er ganske nyt – det blev oprettet i 2006 ved Syddansk Universitet. Som klassisk arkæologi er det her repræsenteret med 3 %. Fag som navnlig historie, men også etnologi og antropologi gemmer sig i kategorien "Anden uddannelsesretning" med 8 %.

Figur 6 Undersøgelsens arkæologer fordelt på studieretninger

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Nogle arkæologer var fastansatte, andre var projektansatte i kortere eller længere tid.

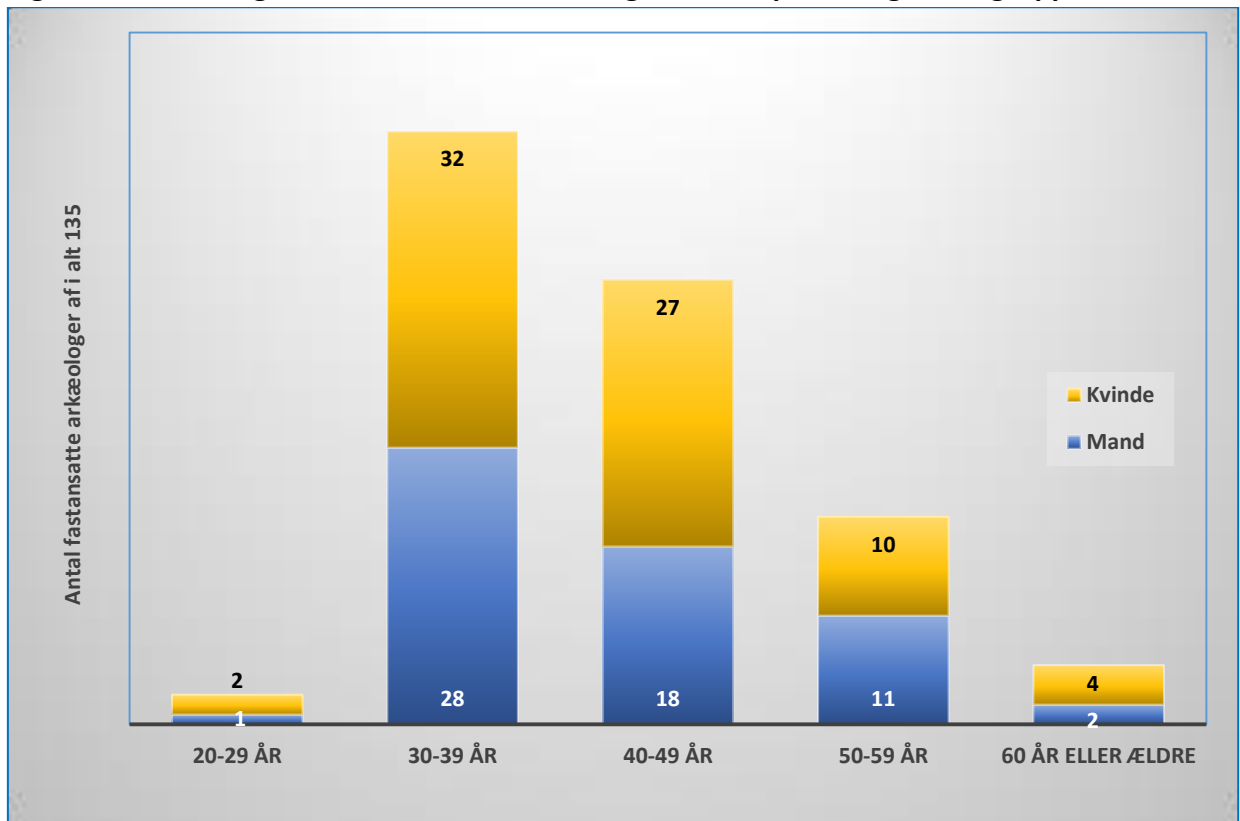
Vi kikkede overordnet på forholdet mellem de to grupper allerede i figur 1 ovenfor side 20. I figur 7 koncentrerer vi os om de fastansatte arkæologer.

Her er situationen, at ud af de i alt 135 fastansatte arkæologer var 44 % mellem 30 og 39 år, mens gruppen af 40-49årige med 33 % var den næststørste. De 50-59årige udgjorde blot 16 %, de 60årige 4 % og de 20-29årige 2 %.

Som vi havde forventet det, var aldersfordelingen ret så forskellig fra den, som gjaldt for alle de 251 færdiguddannede arkæologer i figur 3 ovenfor side 22; blandt de fastansatte arkæologer var aldersgrupperne 30-39 år og 40-49 år langt mere jævnbrydte, mens antallet af 50-59årige var næsten uforandret. Og det var kun ganske få, der blev fastansat som 20-29årige.

Vi vurderer, at den aldersmæssige sammensætning – også i forholdet mellem kønnene – var nogenlunde i overensstemmelse med, hvad der kunne forventes; vi hæfter os dog ved, at de 30-39årige udgjorde en så forholdsvis stor gruppe, de 50-59årige og de 60+årige så små grupper. I afsnittet om undersøgelsens metode nedenfor side 59ff. diskuterer vi, hvilke årsager der kan være hertil. I figur 8 undersøger vi, hvorledes aldersfordelingen så ud, når det drejede sig om projektarkæologerne.

Figur 7 Undersøgelsens fastansatte arkæologer fordelt på køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

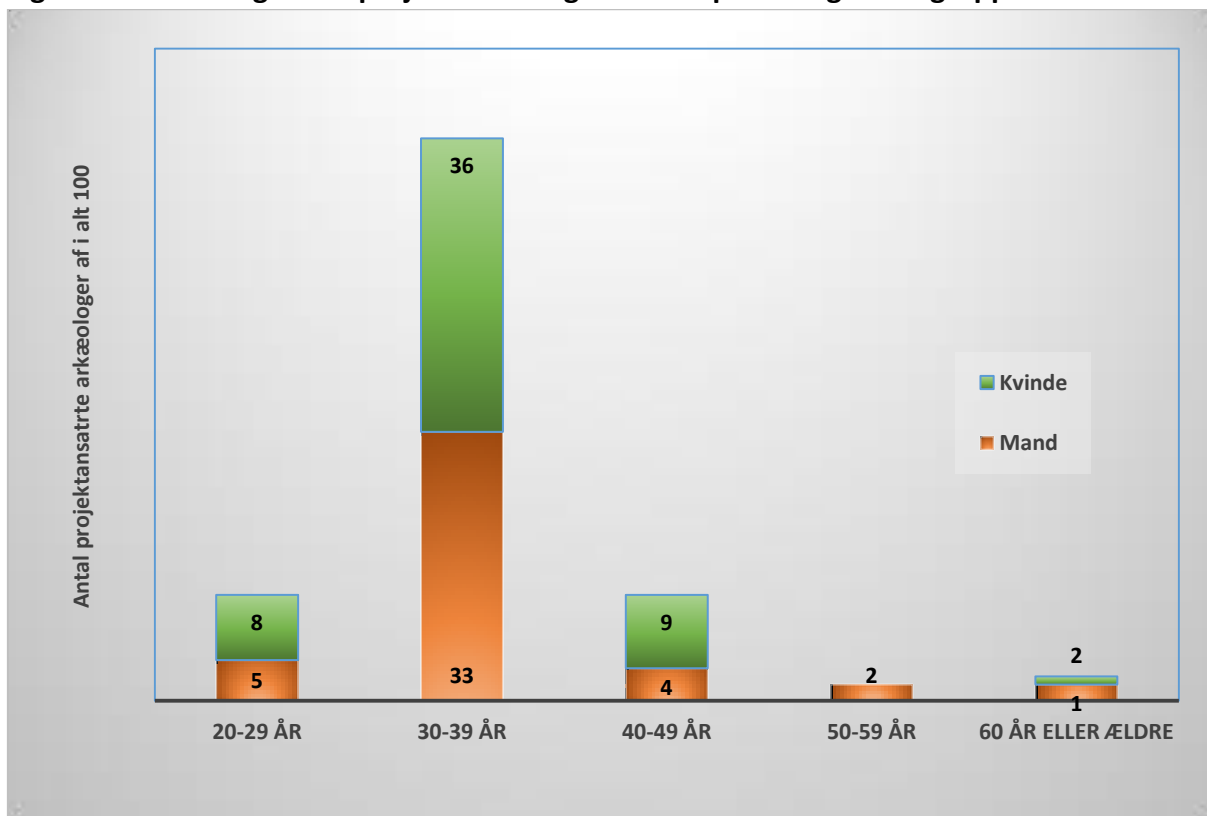
I figur 1 viste vi, at gruppen af projektansatte arkæologer var ganske stor – det er nu vores ærinde at illustrere, hvorledes det forholder sig med køns- og aldersfordelingen.

Gruppen af 20-29årige repræsenterede 13 % af de 100 arkæologer, der har svaret på spørgsmålet, mens gruppen af 30-39årige tegnede sig for 69 %; de 40-49årige udgjorde 13 %, de 50-59årige 2 %, de 60årige og derover 3%.

Sammenholder vi disse tal med tallene i figur 7, er der betydningsfulde forskelle. Den yngste gruppe er i figur 8 en del større, end det var tilfældet med de fastansatte arkæologer, mens projektarkæologerne i alderen fra 40 år og derover var langt færre. Hvor de 20-39årige fastansatte arkæologer tilsammen kunne henvise til en andel på 46 %, udgjorde andelen blandt de projektarkæologerne 82 %. De øvrige aldersgruppers andele i forhold til ansættelsesformerne var altså henholdsvis 53 % og 18 %. 18 arkæologer i alderen fra 40 år og derover var ikke noget højt tal – men nogle af dem kan have vanskeligt ved at få fast arbejde.

Det kan opfattes som positivt, at gruppen af projektarkæologer i alderen fra 40 år og derover var markant mindre end gruppen i alderen 20-39 år. Kommentarer fra projektarkæologerne til flere af vores spørgsmål giver imidlertid indtryk af, at det var svært at finde fodfæste på det traditionelle arkæologiske arbejdsmarked, også selv om de hørte til blandt de to yngste aldersgrupper. I afsnittet om *Fuldførte kandidatuddannelser, beskæftigelse og ledighed* nedenfor side 64ff. har vi undersøgt, hvorledes det forholder sig hermed.

Figur 8 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

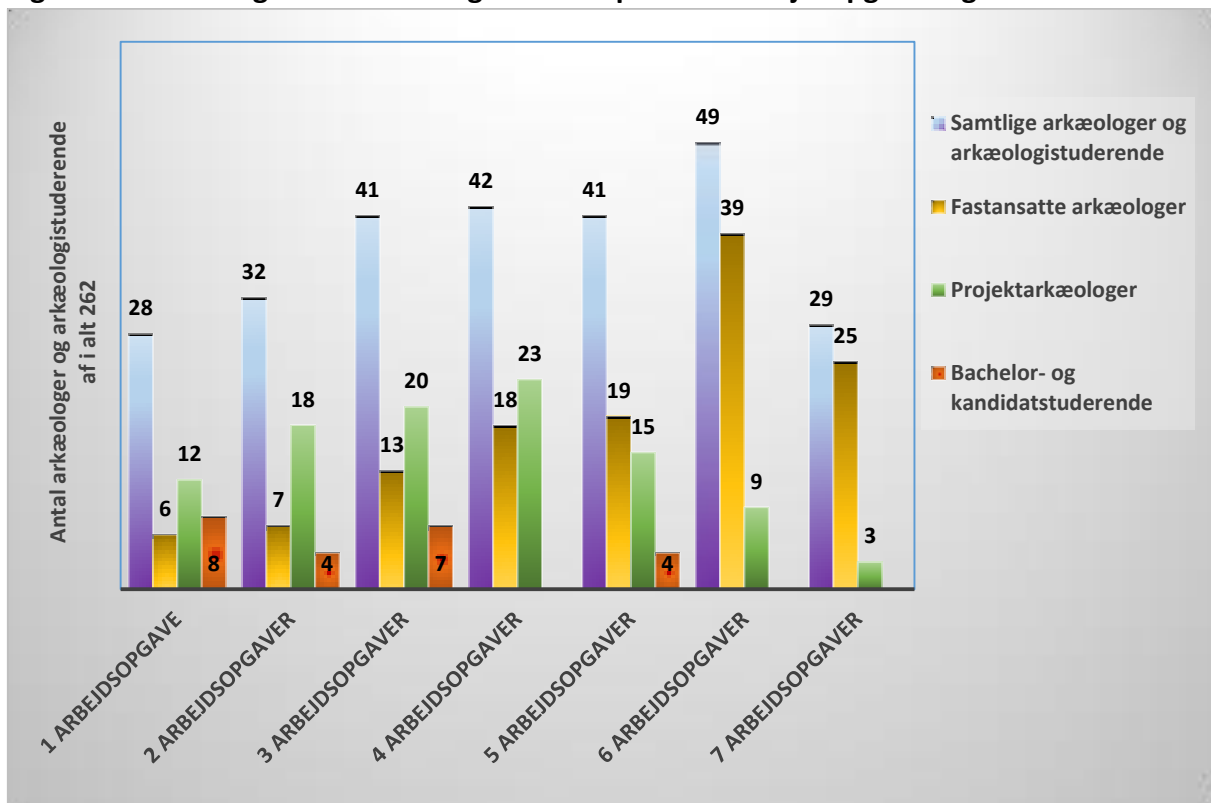
2 HVAD ARBEJDER ARKÆOLOGER MED?

Arkæologer er beskæftiget med udgravninger og de arbejdsprocesser, der følger efter, når fundene skal renses, registreres, indberettes til Kulturstyrelsens centrale register over fund og fortidsminder og magasineres. I arbejdsopgaverne indgår ofte også udarbejdelsen af fundberetninger, formidling og administration. Arkæologer forsker også, men langt fra alle er involveret i denne aktivitet.

Arkæologerne er blevet spurgt om, hvilke af de forskellige arbejdsopgaver blandt de syv, som spørgeskemaet opregnede, de hver især var engageret i.

Figur 9 viser, hvor mange arbejdsopgaver de 262 personer, som figuren omfatter, hver især havde, fordelt på 127 fastansatte arkæologer, 100 projektarkæologer og 23 studerende samt nogle få arkæologer i andre ansættelsesformer. Det typiske antal opgaver viste sig at være seks med knap en femtedel af de 262 personer, mens en enkelt opgave blot tegnede sig for 11 %. Mere bemærkelsesværdig er fordelingen mellem de tre grupper hver for sig, hvor der er markante forskelle. De fastansatte arkæologer havde typisk flere forskellige opgaver end projektarkæologerne, de studerende færrest – halvdelen af de fastansatte arkæologer bestred seks eller syv opgaver, mens 43 % af projektarkæologerne havde tre eller fire, de studerende to eller tre.

Figur 9 Undersøgelsens arkæologer fordelt på antal arbejdsopgaver og ansættelsesformer

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

I figur 10 retter vi opmærksomheden mod de fastansatte arkæologer.

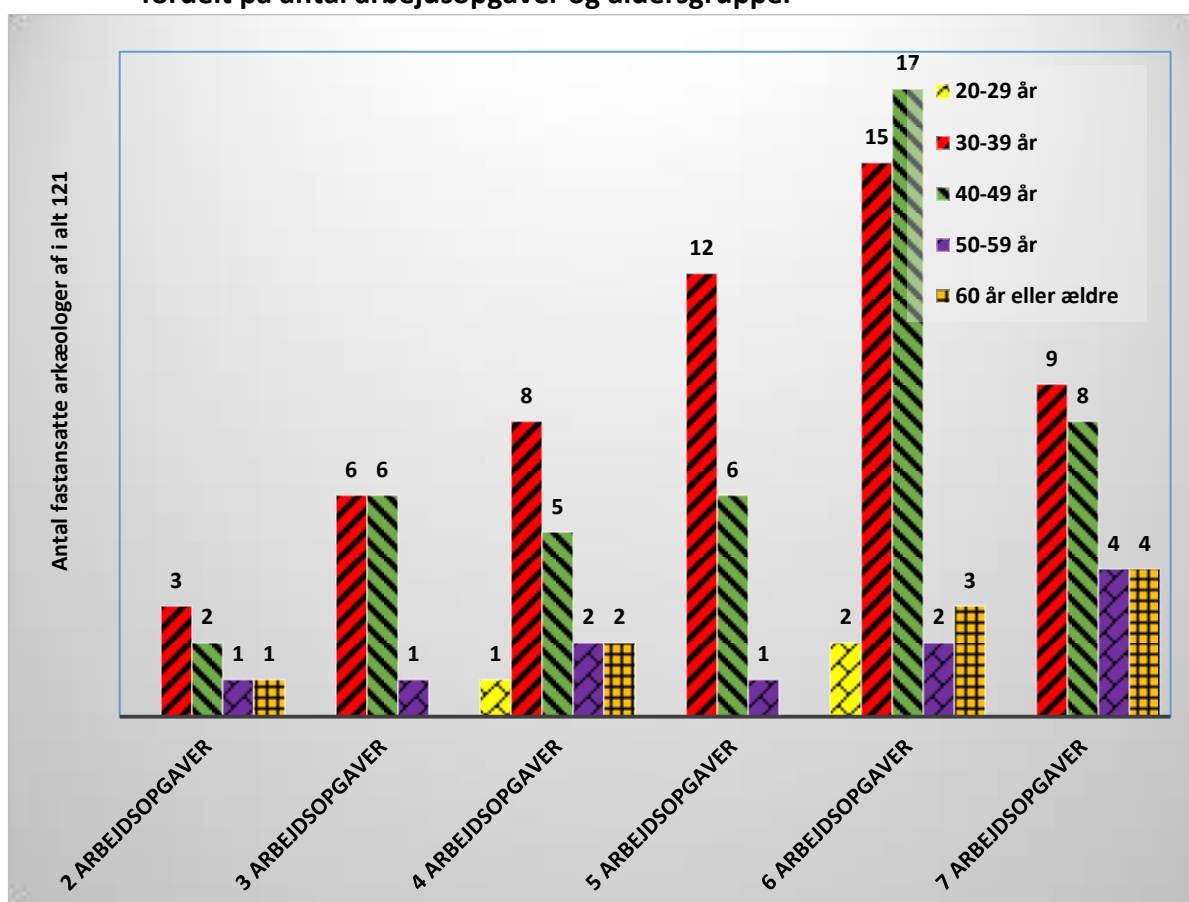
For at gøre figuren lettere at overskue, har vi udeladt de tilfælde, hvor der blot var tale om én arbejdsopgave – det drejer sig om seks personer. Men samtidig har vi tilføjet data om, hvorledes de fem aldersgrupper, som vi har anvendt flere gange ovenfor, var fordelt på antallet af opgaver. Hensigten hermed er at undersøge, om der i forhold til aldersgrupperne kan ses en tendens til specialisering – jo højere alder, desto færre opgaver.

Som fastansat arkæolog har man typisk seks opgaver med en andel på 32 %, mens syv opgaver talte 21 % og fem opgaver 16 %, skarpt forfulgt af fire opgaver med 15 %; tre opgaver repræsenterede 11 %, to opgaver blot 6 %.

Med hensyn til aldersgrupperne var det som forventet de 30-39årige og de 40-49årige, der inden for hver deres gruppe tegnede sig for de højeste procentandele, når antallet af opgaver udgjorde seks; hovedvægten for de 50-59årige og de 60+årige lå derimod på syv.

Vi kan ikke se nogen tendens til specialisering med alderen. Da antallet af fastansatte arkæologer i alderen fra og med 50 år og derover er begrænset, er vores konklusion forsigtig.

Figur 10 Undersøgelsens fastansatte arkæologer fordelt på antal arbejdsopgaver og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Ét er de fastansatte arkæologer, noget andet kan gælde projektarkæologerne. Og det er faktisk et anderledes billede, som viser sig, således som det fremgår af figur 11.

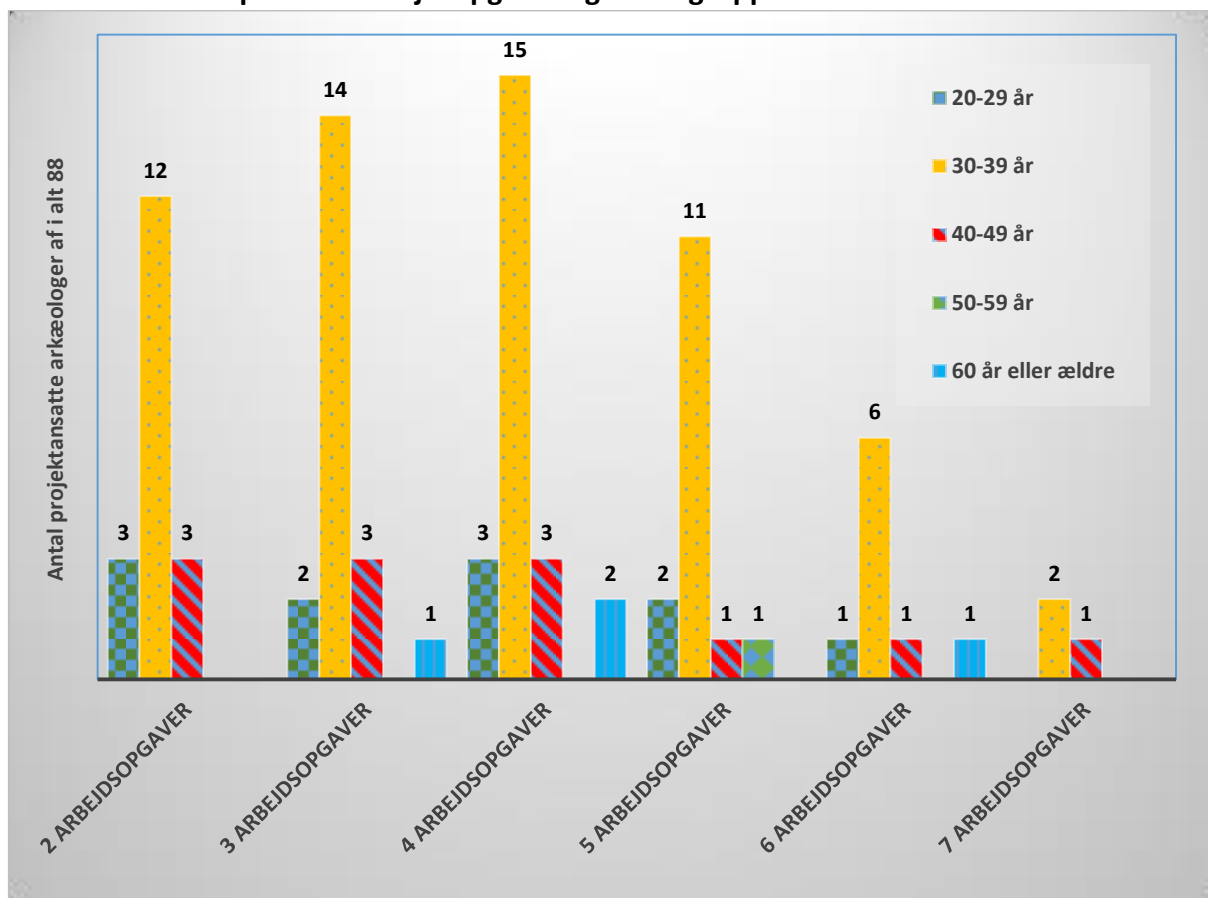
I figuren optræder der 88 projektarkæologer – vi har set bort fra de 12, som blot varetog én opgave (typisk feltarbejde), ganske som i figur 10 for de fastansatte arkæologers vedkommende.

Som vi omtalte ved figur 9, lå antallet af opgaver oftest på tre eller fire – topscoreren var fire med en procentandel på 26, mens tre opgaver trak 23. De arkæologer, der bestred to opgaver, udgjorde 21 %, fem opgaver 17 % og seks opgaver 10 %. Blot tre projektarkæologer nåede op på syv opgaver.

På tværs af fordelingen mellem de seks arbejdsopgaver dominerede de 30-39årige – de udgjorde 68 % af samtlige 88 projektarkæologer – mens de 20-29årige og de 40-49årige tegnede sig for henholdsvis 13 % og 14 %. Inden for aldersgruppen 30-39 år var de fire opgaver det typiske antal med 25 %.

Den ret betydelige forskel mellem de to arkæologgrupper i antallet af arbejdsopgaver kan bero på varigheden af projektarkæologernes ansættelser – kortvarige ansættelser kan være ensbetydende med færre opgaver. Vi har undersøgt, om denne sammenhæng var på tale.

Figur 11 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på antal arbejdsopgaver og aldersgrupper

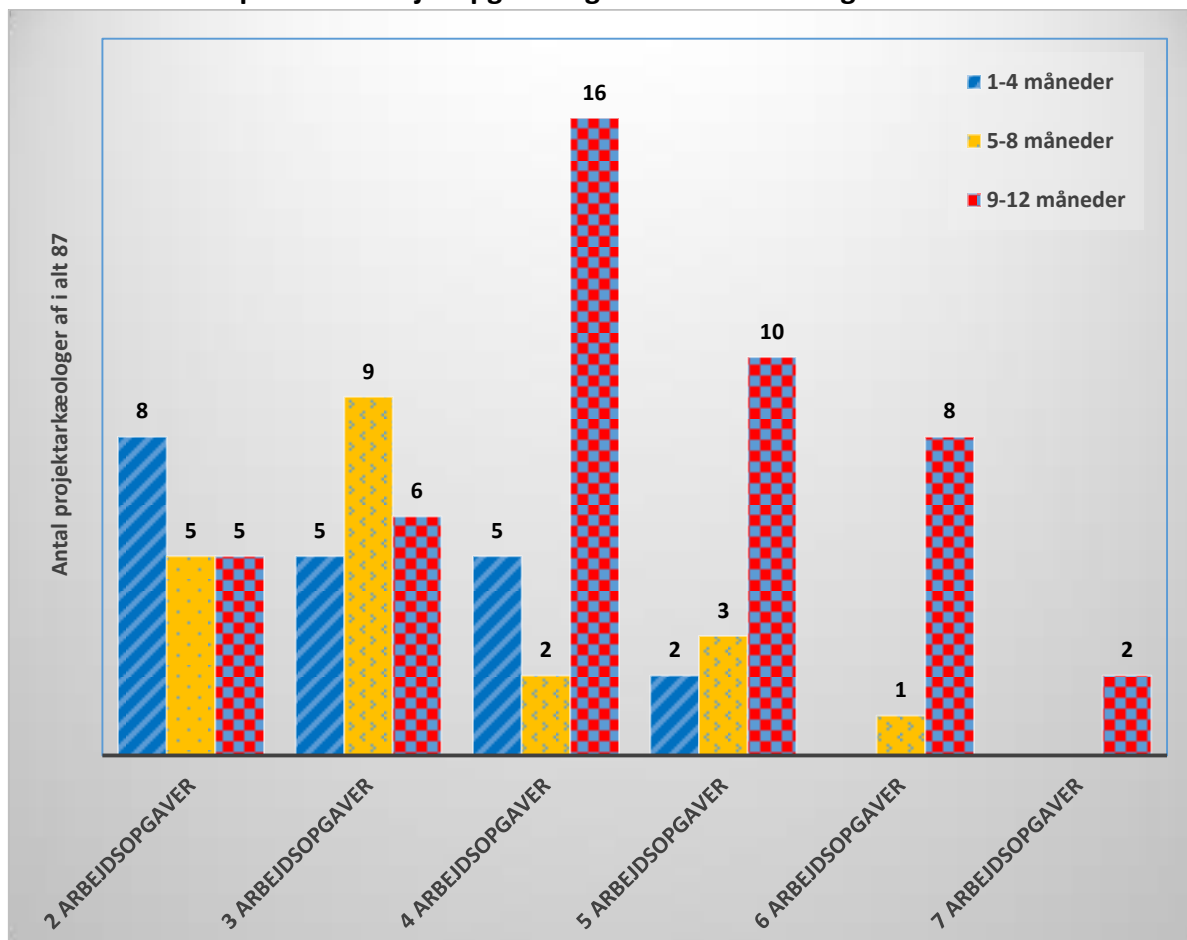
Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Figur 12 illustrerer, hvorledes antallet af arbejdsopgaver var fordelt på projektarkæologerne, når vi tager hensyn til varigheden af deres ansættelse – når der blot er to projektarkæologer med 9-12 måneders ansættelse registreret i gruppen med syv arbejdsopgaver, mens der i figur 11 optræder tre, skyldes det, at en enkelt ikke har besvaret spørgsmålet om ansættelsesvarighed.

Sammenholdes figur 12 med figur 11, falder lighederne mere i øjnene end forskellene. Det var fortsat de fire opgaver, som med 26 % var det typiske antal, efterfulgt af tre, derefter to, fem, seks og til sidst syv opgaver – altså den samme rækkefølge som i figur 11. Når vi undersøger fordelingen af antal opgaver på de tre kategorier, som ansættelsesvarigheden er leddelt i, bemærker vi, at den største gruppe projektarkæologer med en ansættelse på 9-12 måneder havde netop fire opgaver. Vi hæfter os dog også ved, at de fem og de seks opgaver repræsenterede 21 % af det samlede antal projektarkæologer, de to og de tre opgaver blot 13 %. Der var altså en tydelig tendens til, at langvarige ansættelser førte til flere opgaver.

Vores data gør det ikke muligt at afklare årsagerne til forskellene mellem de fastansatte arkæologer og projektarkæologerne. Men nogle af konsekvenserne kan vi godt belyse ved at undersøge fordelingen mellem de to arkæologgrupper på nogle få specifikke arbejdsopgaver.

Figur 12 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på antal arbejdsopgaver og ansættelses varighed

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

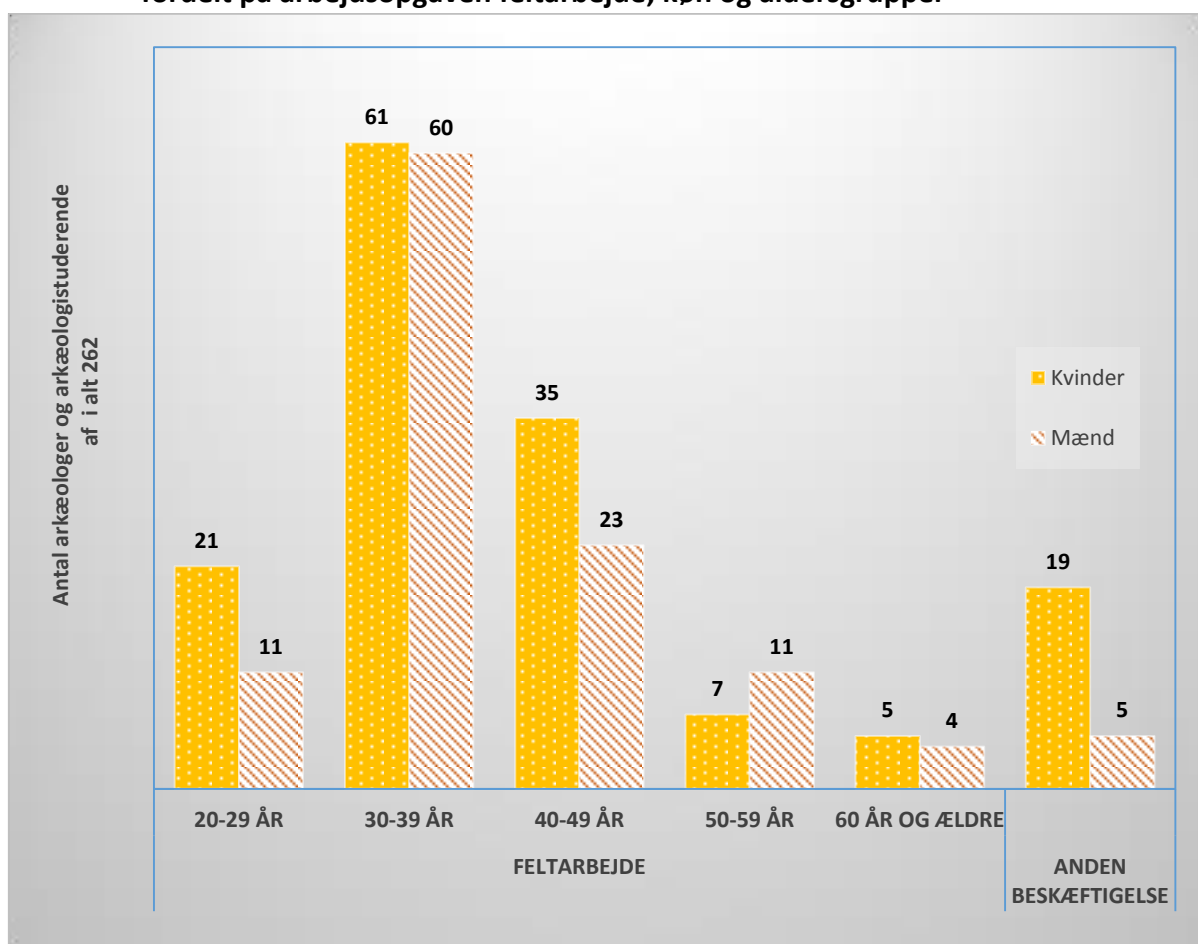
Vi har valgt at se nærmere på fire af de arbejdsopgaver, der i spørgeskemaet blev omtalt som feltarbejde, udarbejdelsen af fundberetninger, forskning og administration.

I figur 13 viser vi, hvor mange arkæologer der var, når det drejer sig om udgravningsarbejdet – feltarbejdet. Og det var tydeligvis den opgave, der optog flest af arkæologerne; hele 91 % af de 262, som har besvaret spørgsmålet, havde været på feltarbejde i kortere eller længere tid i året 2013 – typisk de 30-39årige, der tegnede sig for lidt over halvdelen af de 238, som var beskæftiget med opgaven.

Ser vi bort fra de arkæologistuderende, nogle få arkæologer, som var ansat på anden vis, eller som ikke var beskæftiget i 2013 overhovedet, udgjorde de fastansatte arkæologer, projektarkæologerne og de ph.d.-studerende med feltarbejde som en del af deres opgaveportefølje i alt 238 personer – kun 24 personer var ikke inddraget, seks fastansatte og 18 projektarkæologer. Blandt de 238 personer var kvinderne noget underrepræsenteret i forhold til deres relative andel af det samlede antal arkæologer.

Feltarbejdet var med ret få undtagelser allemands opgave – også de studerendes.

Figur 13 Undersøgelsens arkæologer fordelt på arbejdsopgaven feltarbejde, køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

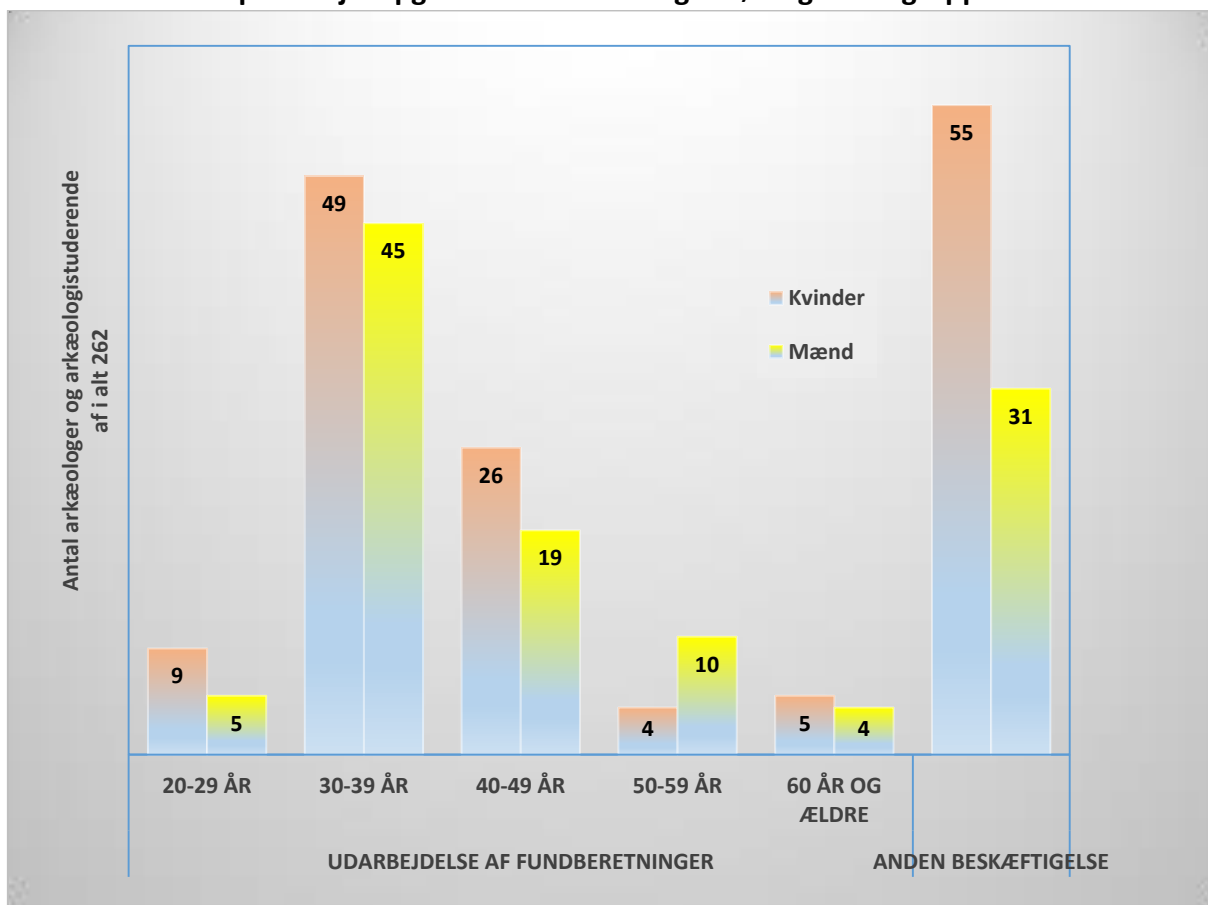
Figuren nedenfor viser, hvordan arkæologerne fordelte sig med hensyn til køn og aldersgrupper under ét, når der er tale om udarbejdelsen af fundberetninger, mens figureerne på de næste to sider vedrører først de fastansatte, dernæst de projektansatte arkæologer. Figur 14 omfatter data fra i alt 262 arkæologer og arkæologistuderende.

Arbejdet med at skrive fundberetninger involverede 67 %, altså en andel, som var en del lavere, end når det gælder feltarbejdet, selv om de samme arkæologer hyppigt varetog begge arbejdsopgaver. De to arbejdsopgaver gik i øvrigt ofte i spænd sammen med fundbearbejdning, registrering og indberetning.

Sammenholdes figurene 13 og 14, er mønstrene i fordelingerne på køn og aldersgrupperne ikke væsensforskellige – og det overrasker jo ikke, netop fordi de to arbejdsopgaver ofte hvilede på de samme personer. Kvinderne var dog i forhold til deres samlede antal svagere repræsenteret, når det gjaldt udarbejdelsen af fundberetninger til forskel for feltarbejde – 49 % af kvinderne deltog i feltarbejde, men blot 36 % i udarbejdelsen af fundberetninger.

Spørgsmålet er så, om der dukker andre forskelle op, når der skelnes mellem fastansatte og projektansatte arkæologer.

Figur 14 Undersøgelsens arkæologer fordelt på arbejdsopgaven fundberetninger køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

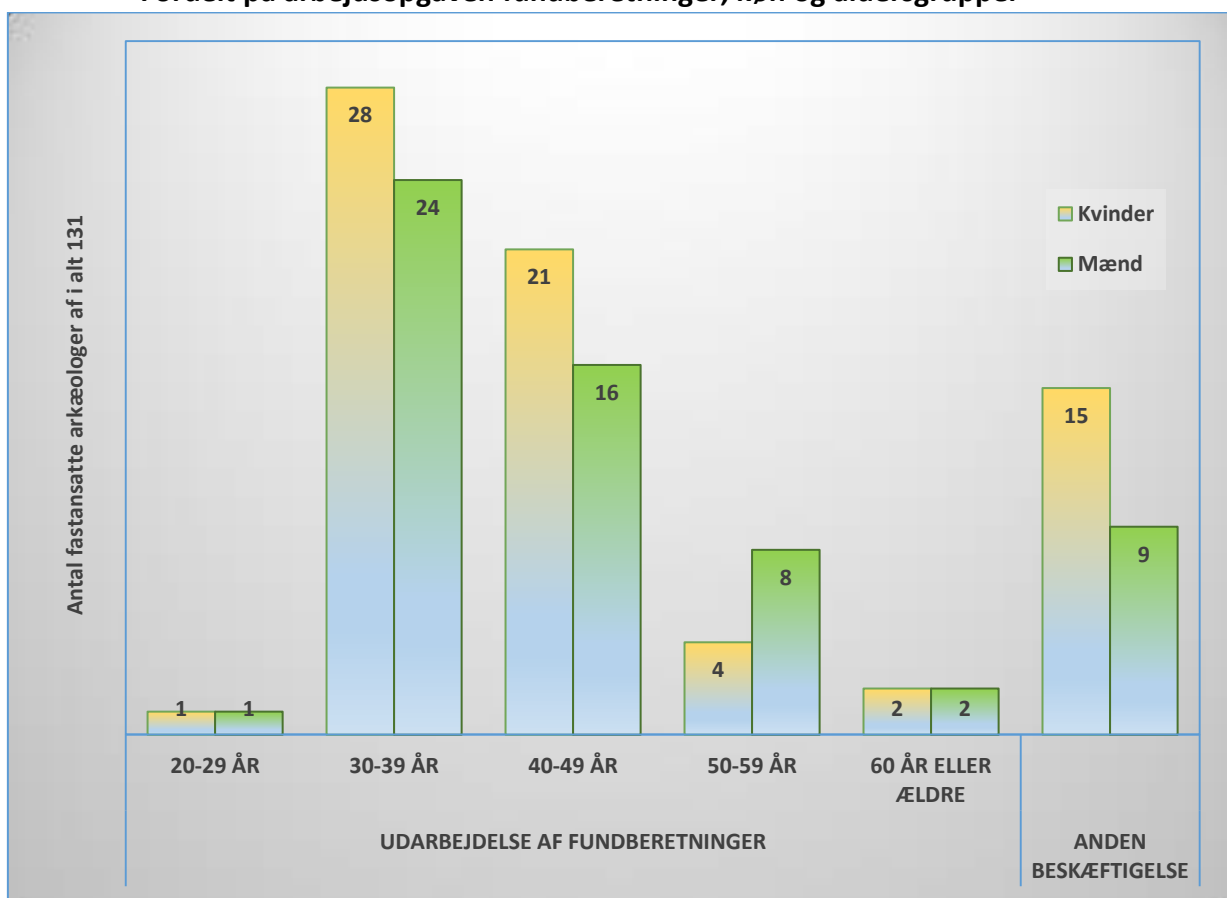
135 arkæologer var fastansatte – 131 svarede på spørgsmålet om, hvorvidt de havde udarbejdelsen af fundberetninger som arbejdsopgave.

Og her er fordelingerne. I alt 107 – 82 % – indgik i arbejdet med fundberetningerne; de 18 %, som ikke varetog denne opgave, var typisk beskæftiget med en flerhed af opgaver som bl.a. feltarbejde, fundbearbejdning samt registrering og formidling, i mindre grad forskning og administration.

Da de 30-39-årige jo udgjorde den største aldersgruppe, dominerede de også her med halvdelen af de ovenfor nævnte 82 %; men også de 40-49-årige var med 28 % ganske pænt repræsenteret, mens de efterfølgende aldersgrupper kun i begrænset omfang deltog i denne opgave. Når de 20-29-årige kun i to tilfælde var involveret i arbejdet med beretningerne, skyldtes det, at langt de fleste i denne aldersgruppe var studerende – 75 %.

Med hensyn til den køns- og aldersmæssige fordeling er der ingen overraskelser; de kvindelige arkæologer udgjorde 57 % af alle arkæologerne, og denne lidt større andel kommer også til udtryk her, hvor det drejer sig om fastansatte arkæologer – med undtagelse af aldersgruppen 50-59 år, hvor de mandlige arkæologer var flest.

**Figur 15 Undersøgelsens fastansatte arkæologer
Fordelt på arbejdsopgaven fundberetninger, køn og aldersgrupper**

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

For projektarkæologerne lå svarprocenten på 100, når det gjaldt spørgsmålet om udarbejdelsen af fundberetninger.

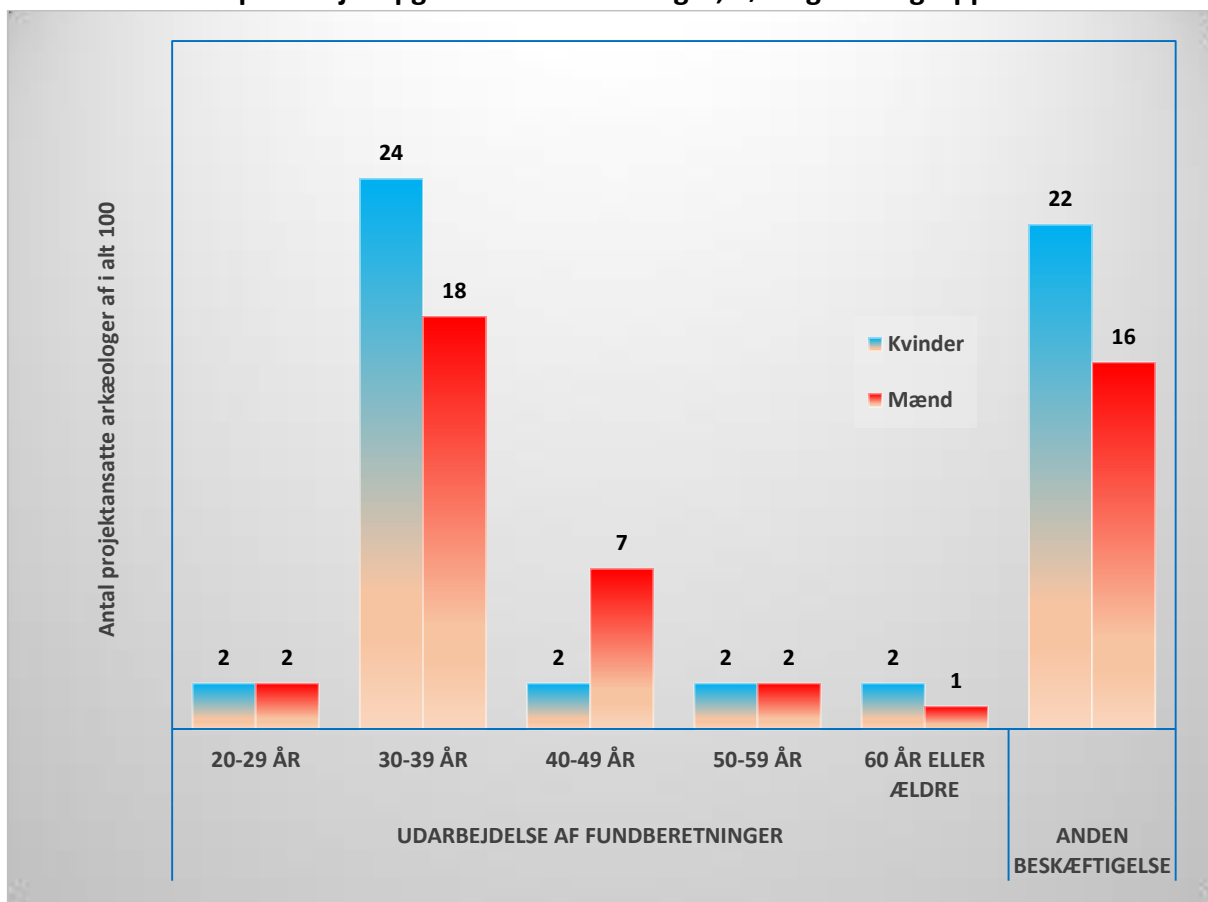
62 % var involveret i arbejdsopgaven, mens 38 % var beskæftiget på anden vis. Fordelingerne på køn og aldersgrupperne var en smule anderledes end for de fastansatte, men tendenserne i figur 16 afspejler det billede, som figur 15 tegner.

Men hvor 82 % af de fastansatte arkæologer var engageret i udarbejdelsen af fundberetninger, gjaldt det altså blot for 62 % af de projektansatte arkæologer. Denne forskel på 20 procentpoint er bemærkelsesværdig.

For de projektansatte arkæologer lå tyngden i opgaveporteføljen på feltarbejde, fundbearbejdning, registrering og indberetning med feltarbejdet som langt den mest dominerende opgave; formidling indgik også, men ikke med samme vægt som fundberetningerne, og administration var ret sjældent på tale.

Vi har ikke set på den rolle, som forskningen spillede – det sker med figurerne 17-20, hvor vi først ser på de fastansatte, derefter på de projektansatte arkæologer.

Figur 16 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på arbejdsopgaven fundberetninger, køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Figur 17 drejer sig om de fastansatte arkæologer; figurerne på de næste tre sider angår de projektansatte arkæologer.

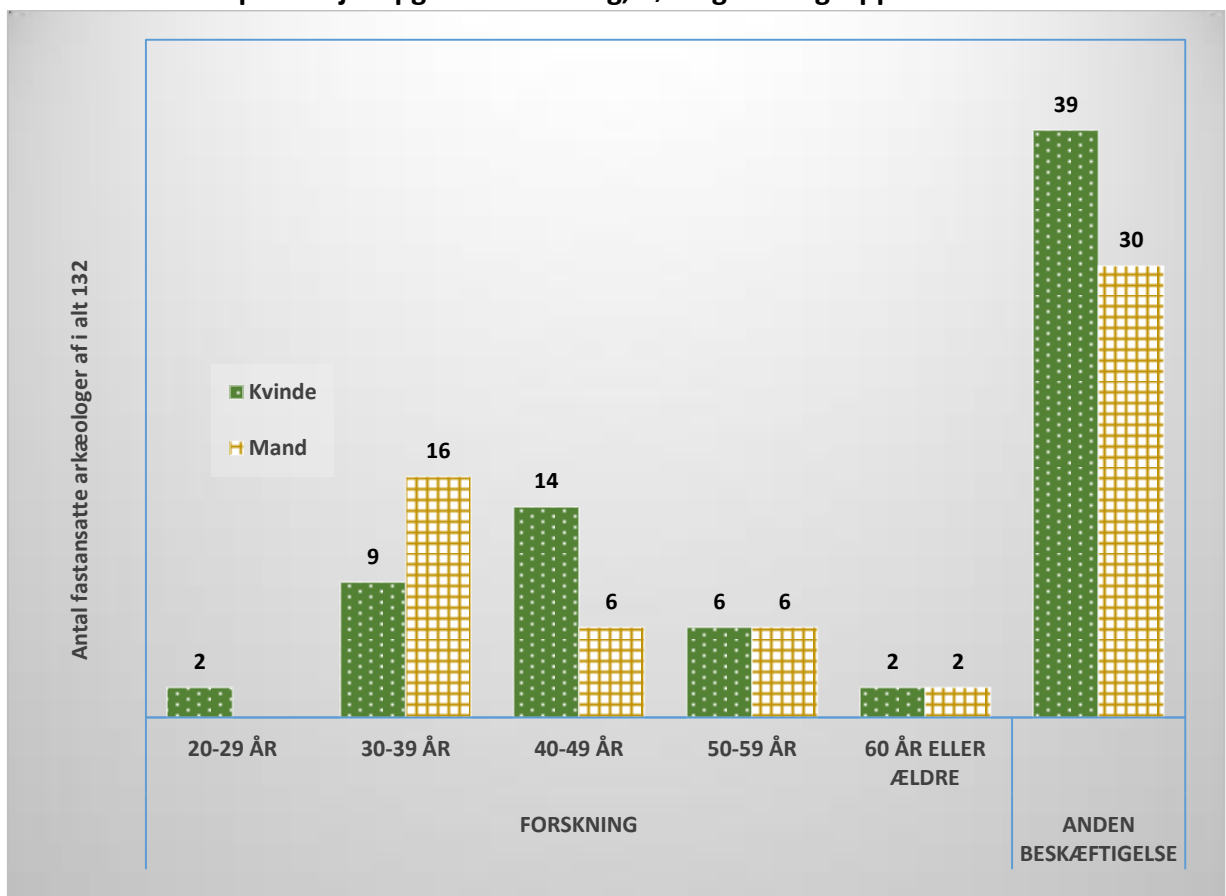
132 af de i alt 135 fastansatte arkæologer besvarede spørgsmålet om forskning.

Knap halvdelen havde forskningsopgaver – 48 %. Hvor stor en rolle disse opgaver spillede i arbejdsdagen, giver undersøgelsen imidlertid ikke et entydigt svar på. Og forskning optrådte aldrig som den eneste arbejdsopgave for den enkelte – i lang de fleste tilfælde indgik forskning i kombination med feltarbejde og dertil knyttede aktiviteter som fundbearbejdning, registrering og indberetning; i nogle få tilfælde var forskning knyttet sammen med anden formidling.

Det var de 30-39- og de 40-49årige, som i første række bar forskningen – 71 % af alle forskningsaktive hørte hjemme i disse to aldersgrupper.

Umiddelbart skønner vi, at de 48 % er for få. Det fortjener at blive undersøgt, hvor megen tid der reserveres til forskning, hvordan aktiviteten fordeler sig hen over året, hvordan den er organiseret, hvorledes den kombineres med andre opgaver, og på hvilken måde den understøttes ledelsesmæssigt.

Figur 17 Undersøgelsens fastansatte arkæologer fordelt på arbejdsopgaven forskning, køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Det var ikke forskningen, som tyngede de projektansatte arkæologer.

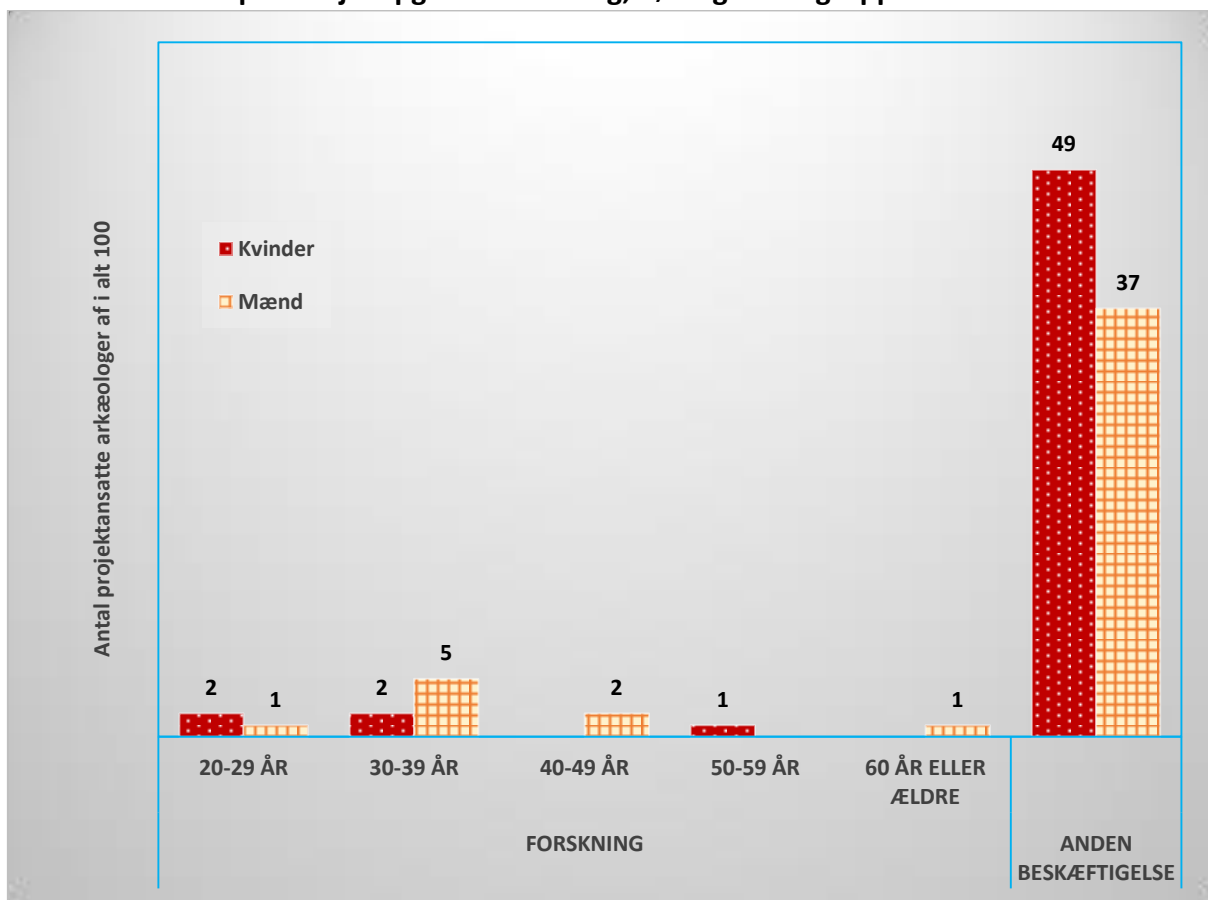
Alle 100 projektarkæologer har besvaret spørgsmålet om forskning. Blandt disse 100 projektarkæologer bekræftede blot 14, at de var involveret i forskning – altså 14 %.

På ét punkt svarede situationen for de projektansatte arkæologer til de fastansattes – også blandt de projektansatte var forskningen samlet på de 30-39åriges hænder med i alt syv personer. Mandlige projektarkæologer med forskningsopgaver udgjorde i denne aldersgruppe næsten dobbelt så mange som deres kvindelige kolleger. Ses de fem aldersgrupper under ét, var det også mændene, der med 64 % gjorde sig mest gældende her.

I forhold til kvindernes samlede andel i undersøgelsen – 57 % i forhold til mændenes 43 % – var de altså underrepræsenteret, når det gjaldt forskningsopgaverne.

Vi finder det særdeles bemærkelsesværdigt, at så mange projektansatte arkæologer i 2013 ikke har fået tilbudt forskningsopgaver. Vi vil gerne nå til større klarhed over, hvem disse projektarkæologer var og undersøger derfor i de to næste figurer samspillet mellem på den ene side forskningsopgaver, på den anden side ansættelsesperiodens varighed, aldersfordelingen og tidspunktet for seneste akademiske eksamen.

Figur 18 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på arbejdsopgaven forskning, køn og aldersgrupper

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

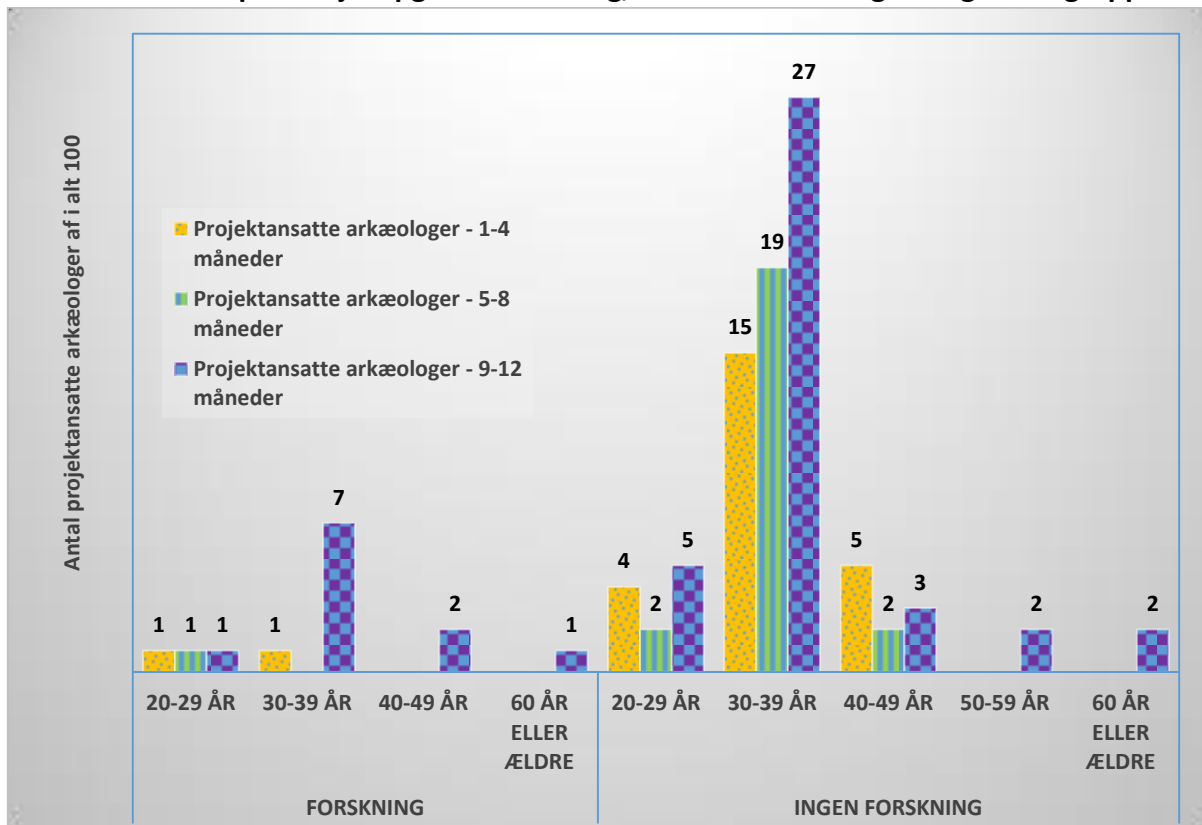
Et nærbillede af de 14 projektarkæologer, der har oplyst, om de i 2013 var forskningsaktive, viser, hvorledes det forholdt sig, når gruppen fordeles aldersmæssigt og med hensyn til netop ansættelsens varighed. Vi skelner her mellem ansættelsesforhold, der enten varede mellem en og fire, fem og otte eller ni og 12 måneder.

Vi fortalte ovenfor ved figur 8 på side 27, at 69 % af projektarkæologerne lå i aldersgruppen 30-39 år. Otte af de forskningsaktive projektarkæologer befandt sig i denne aldersgruppe – og syv heraf var ansat i fra og med ni til og med 12 måneder. Også når det gjaldt de to 40-49årige samt den ene i alderen fra 60 år og derover, var forskningsopgaver forbundet med langvarige ansættelsesforhold.

Vi hæfter os ved, at forskningsopgaver og ansættelsens varighed i meget høj grad var forbundet – 11 ud af de i alt 14 forskningsaktive projektarkæologer – 79 % – var i 2013 beskæftiget 9-12 måneder. Da arkæologerne er blevet bedt om at angive, hvor mange museer de var ansat på, i hvor lang tid og på hvor mange kontrakter, kan vi her supplere med, at syv af de 11 var ansat i hele året, i fire tilfælde på samme museum, men med op til fire kontraktforlængelser; de resterende tre var ansat på to forskellige museer, ligeledes med flere kontraktforlængelser,

Når ansættelsesforholdet var langvarigt og knyttet til ét museum, var det altså ikke ensbetydende med, at beskæftigelsen var sikker; kontraktforlængelserne peger i en anden retning.

Figur 19 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på arbejdsopgaven forskning, ansættelsens varighed og aldersgrupper

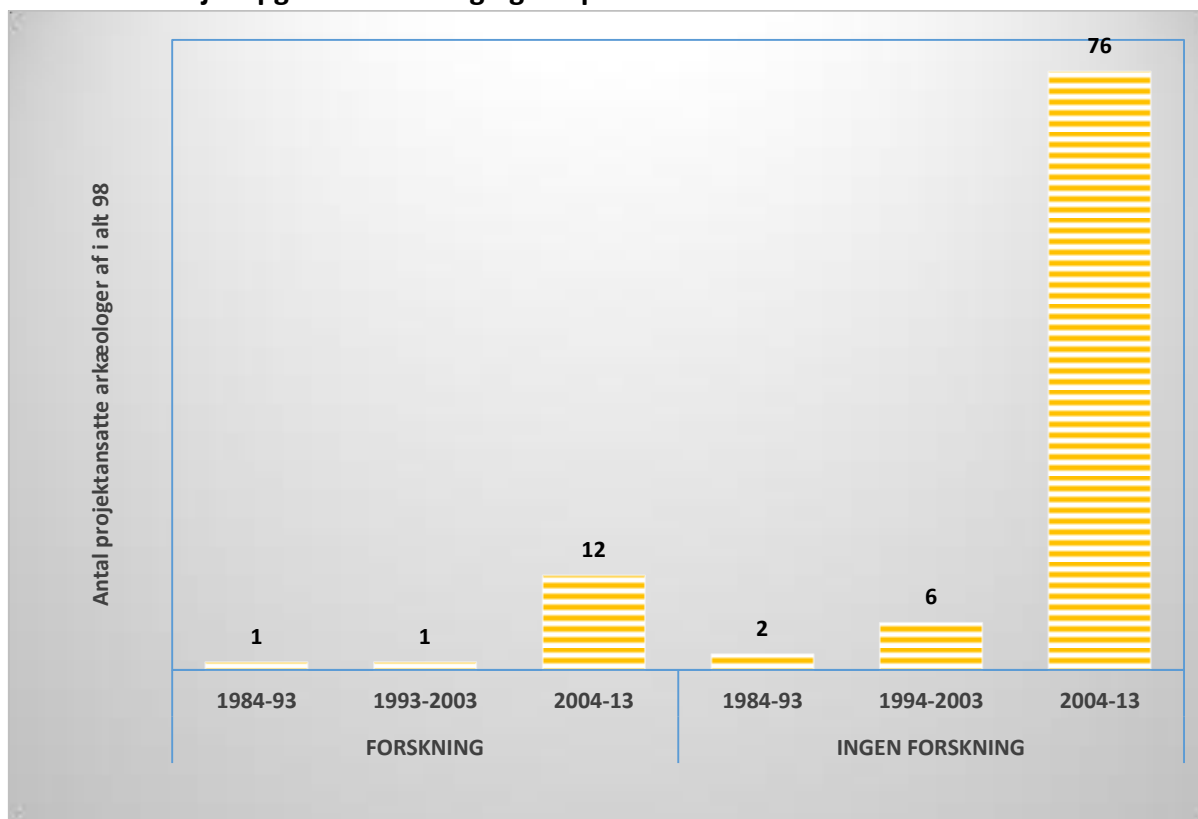
Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Figur 20, der omfatter 98 af de i alt 100 projektansatte arkæologer, viser, hvorledes det forholder sig, når arbejdsområdet forskning ses i forhold til seneste akademiske eksamen. De samme 14 projektansatte arkæologer ned forskningsopgaver, der tonede frem i figur 18 på side 37 ovenfor, genfindes let. Og som det fremgår, er opgaverne samlet på hænder, der har taget deres seneste akademiske eksamen i tiåret 2004-13.

Det er det samme tiår, som dominerer, når det drejer sig om gruppen, der ikke har disse opgaver – hele 89 % af samtlige projektansatte arkæologer hører hjemme her. En særlig undersøgelse, hvis resultater vi ikke gengiver i figurform, kan muligvis indicere, at sandsynligheden for at varetage forskningsopgaver er lidt større, jo nyere den seneste eksamen er; det kan være værd at hæfte sig ved, at 12 af arkæologerne med forskningsopgaver havde taget deres seneste eksamen i tiåret 2004-13, hvor året 2009 alene tegnede sig for fem forskningsaktive, året 2013 for to. Da tallene imidlertid er meget små, kan de ikke tolkes for håndfast.

Som projektansat arkæolog udbygger man naturligvis de kvalifikationer, som er knyttet til bl.a. feltarbejde, når man er beskæftiget over nogle eller flere år. Men den meget centrale udvikling af kvalifikationerne, der udspringer af forskningsaktiviteter, havde gruppen i 2013 kun i særdeles begrænset omfang del i. Og tegnene på, at en ændring er på vej, er ikke overbevisende.

Figur 20 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på arbejdsopgaven forskning og tidspunktet for seneste akademiske eksamen

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

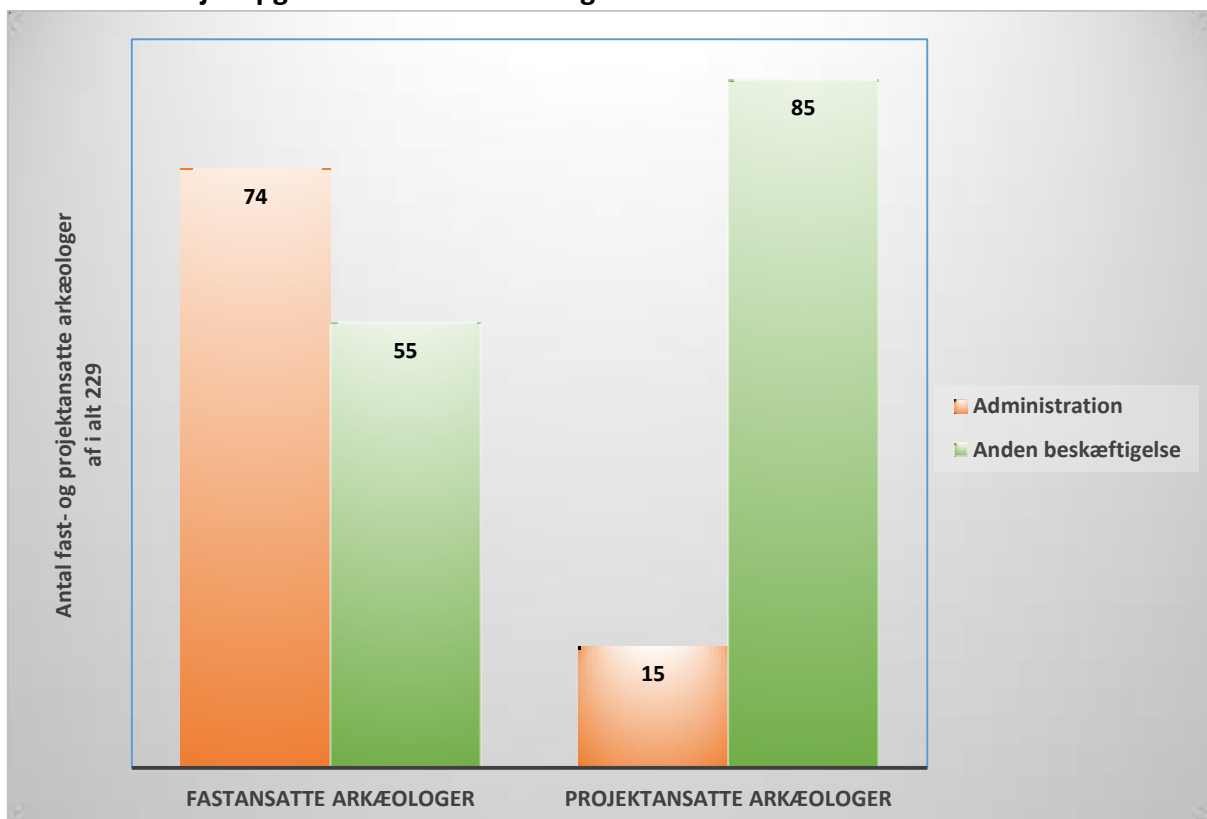
Vi fortalte ved figur 13 ovenfor side 32, at 91 % af 262 arkæologer og arkæologistuderende var engageret i feltarbejde. Når det gælder forskning, var procentandelen blot 33. Ikke langt fra dette tal lå andelen for en anden arbejdsopgave, administration, der tegnede sig for 36 %, mens de øvrige arbejdsopgaver, der blev spurgt om – fundbearbejdning, registrering, indberetning, formidling og udarbejdelsen af fundberetninger – placerede sig mellem 57 og 72 %. Det er den administrative arbejdsopgave, vi nu ser på.

I forhold til det samlede antal på 89 fastansatte og projektansatte arkæologer med administration som arbejdsopgave i figur 21 repræsenterede den førstnævnte gruppe 57 %, den sidstnævnte gruppe 15 %.

Det var altså ikke blot forskning, som gik uden om de projektansatte arkæologer; også administrative opgaver, der fra tid til anden indebærer ledelse, var en sjældent gæst. Blandt projektarkæologerne var 14 forskningsaktive – 15 varetog administrative opgaver.

Undersøgelsen rummer ikke data, som kan hjælpe til at forklare, hvorfor administration kun i så begrænset omfang indgik i projektarkæologernes arbejdsportefølje. En forklaring kunne være, at museumsledelserne ikke inddrager gruppen her, netop fordi den er tidsbegrænset ansat, men sådan ser det ikke ud til at hænge sammen – selv om det fortrinsvis var i længerevarende ansættelser, at opgaven indgik, så forekom den også i nogle tilfælde i tilknytning til ansættelsesforhold af kortere varighed.

Figur 21 Undersøgelsens arkæologer fordelt på arbejdsopgaven administration og ansættelsesform

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

3 HVOR LÆNGE VARER PROJEKTANSÆTTELSEN?

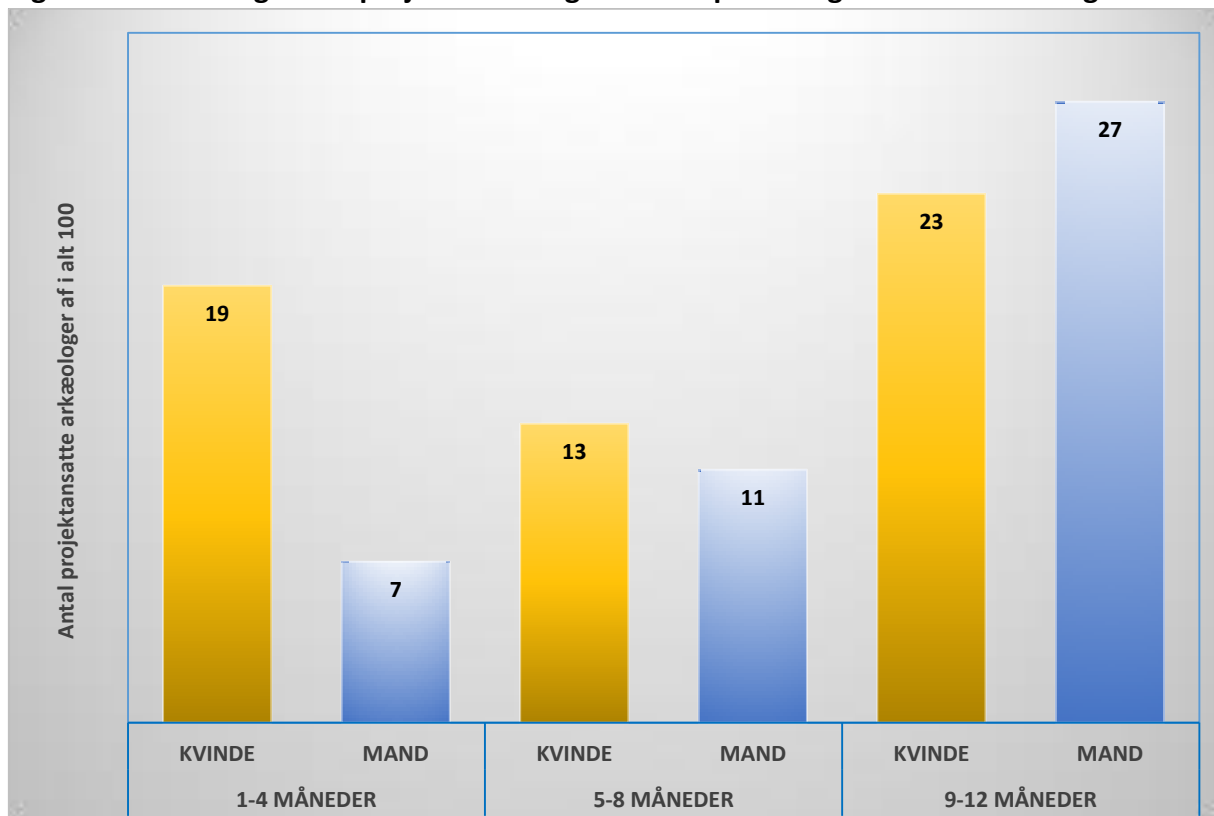
Alle 100 arkæologer besvarede spørgsmålet om, hvor længe deres ansættelse som projektmedarbejdere varede.

Svarene er overraskende. Halvdelen var beskæftiget mellem 9 og 12 måneder i 2013 – faktisk var 68 % af denne halvdel (34 projektansatte) i arbejde samtlige 12 måneder, ganske ofte på samme museum, i flere tilfælde dog på forskellige museer, typisk to.

Bemærkelsesværdigt er, at de mandlige projektansatte arkæologer i forhold til deres samlede antal noget oftere havde længere ansættelsesforhold end de kvindelige; lidt over halvdelen af de projektansatte arkæologer var kvinder, men på trods heraf repræsenterede de kun 46 % i forhold til mændenes 54 %, når det gjaldt de 9 til 12 måneders ansættelse. Mere påfaldende er det dog, at væsentligt flere kvinder end mænd havde kortvarige ansættelsesforhold på fra en til fire måneder – 73 % i denne gruppe var kvinder, 27 % mænd.

Netop fordi ansættelsesperioden hyppigt strakte sig over hele eller størsteparten af året, er det påfaldende, at projektansættelser foretrækkes frem for fastansættelser. Vi ser heri en væsentlig udfordring for de enkelte museumsledelser. Og vi hæfter os ved den skævhed i forhold til kønsfordelingen, der er tydelig her.

Figur 22 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på køn og ansættelsens varighed

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

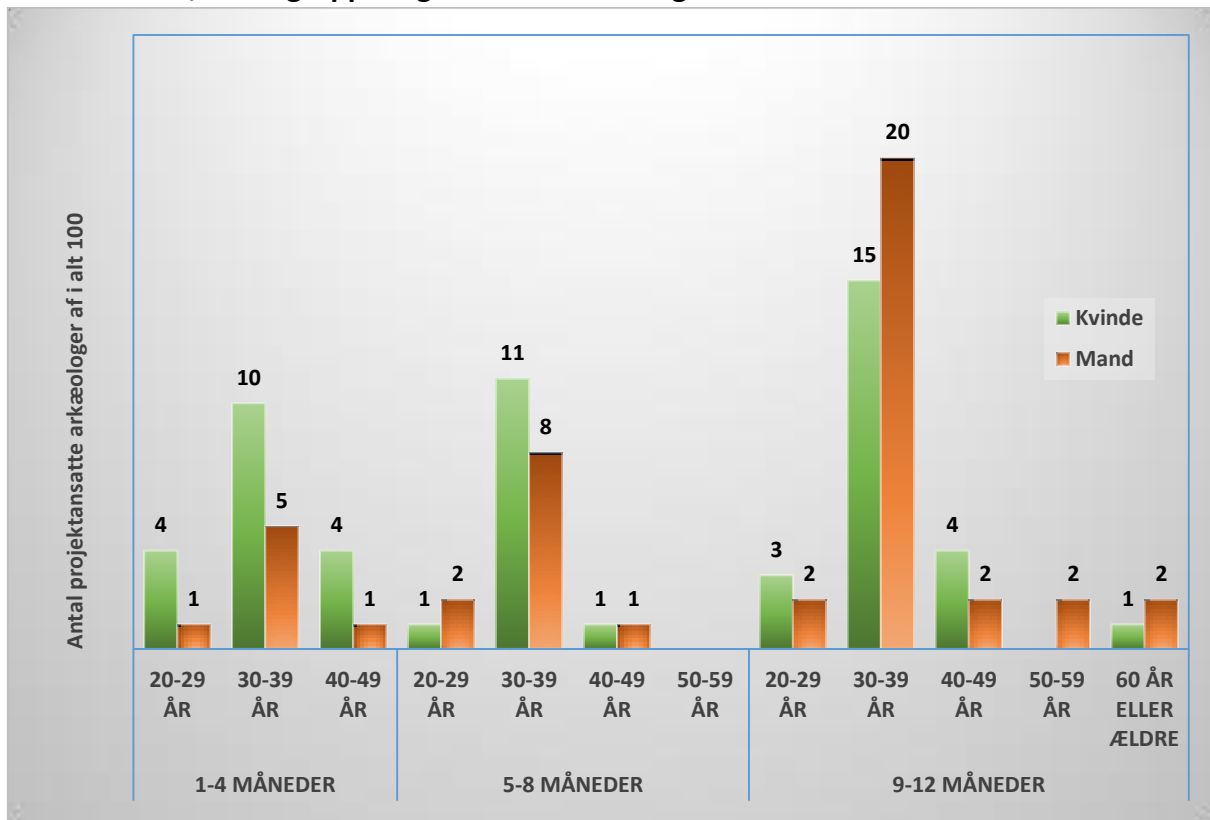
Figur 23 rummer de samme 100 projektansatte arkæologer fordelt på køn og ansættelsesvarighed som figuren på den forudgående side, men vi har her tilføjet de fem aldersgrupper. I kraft heraf kan vi tydeliggøre, hvordan gruppen af projektarkæologer var sammensat.

I figur 22 dokumenterede vi, at de mandlige til forskel fra de kvindelige projektarkæologer udgjorde et noget større antal med ansættelsesvarigheden 9-12 måneder, end det med deres relative andel af det samlede antal arkæologer kunne forventes. Det forholdt sig omvendt, når det gjaldt ansættelsesvarigheden 1-4 måneder. Med de 69 %, som de 30-39årige repræsenterede blandt projektarkæologerne, markerede denne aldersgruppe sig naturligvis på tværs af alle tre ansættelsesperioder.

Den skævhed i fordelingen mellem mænd og kvinder, som vi gjorde opmærksom på ved figur 22 ovenfor side 41, og som også træder tydeligt frem her, kan vi ikke forklare ud fra undersøgelsens data. Vi må nøjes med at konstatere, at sandsynligheden for at løbe ind i en kvindelig projektarkæolog i alderen 30-39 år og med et kortvarigt ansættelsesforhold i 2013 var dobbelt så stor, som hvis der var tale om en mand.

Selv om næsten halvdelen af alle projektarkæologerne var ansat i længerevarende forløb, var 25 % dog kun beskæftiget kortvarigt. 10 % var kvinder i trediverne. Og lægger vi snittet ved seks i stedet for fire måneder, omfattede denne gruppe 36 personer – 15 heraf var kvinder i trediverne.

Figur 23 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på køn, aldersgrupper og ansættelsesvarighed

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

4 PROJEKTANSÆTTELSE PÅ DET SAMME MUSEUM?

Vi fortalte ovenfor ved figur 19 side 38, at i nogle af de tilfælde, hvor ansættelsesforholdet var langvarigt, kunne der være tale om beskæftigelse på flere museer.

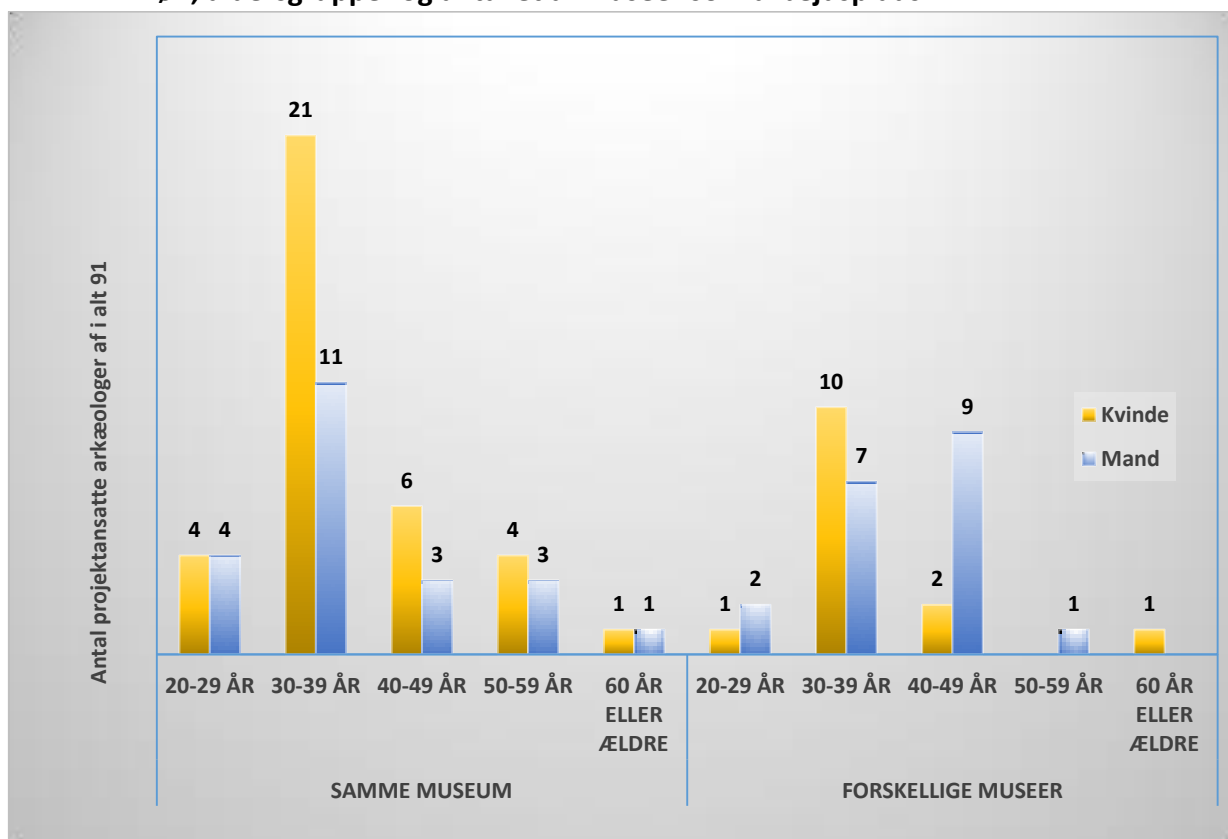
Det typiske billede var imidlertid, at projektarkæologerne blev ansat på det samme museum – blandt de 91, som har besvaret spørgsmålet, gjaldt det knap to tredjedele (64 %).

Det fremgår også af undersøgelsen, at selv om der forekom ansættelser på op til fire forskellige museer, var to museer det normale – næsten 50 % af gruppen med forskellige ansættelsessteder hørte til her. Men lidt over en tredjedel måtte finde beskæftigelse på tre eller fire museer, i øvrigt lidt overraskende flere mænd end kvinder.

Mændene måtte altså hyppigere end kvinderne skifte ansættelsessted.

Det er glædeligt, at ansættelsesforholdene for mange projektarkæologer trods alt var konstante – de var i 2013 ofte langvarige og med det samme museum som ankerplads. Men også i disse tilfælde – og ganske mange andre – var tre til fire kontraktforlængelser hyppigt forekommende. Stabile ansættelser var der ikke tale om.

Figur 24 Undersøgelsens projektarkæologer fordel på køn, aldersgrupper og antallet af museer som arbejdsplads

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 201

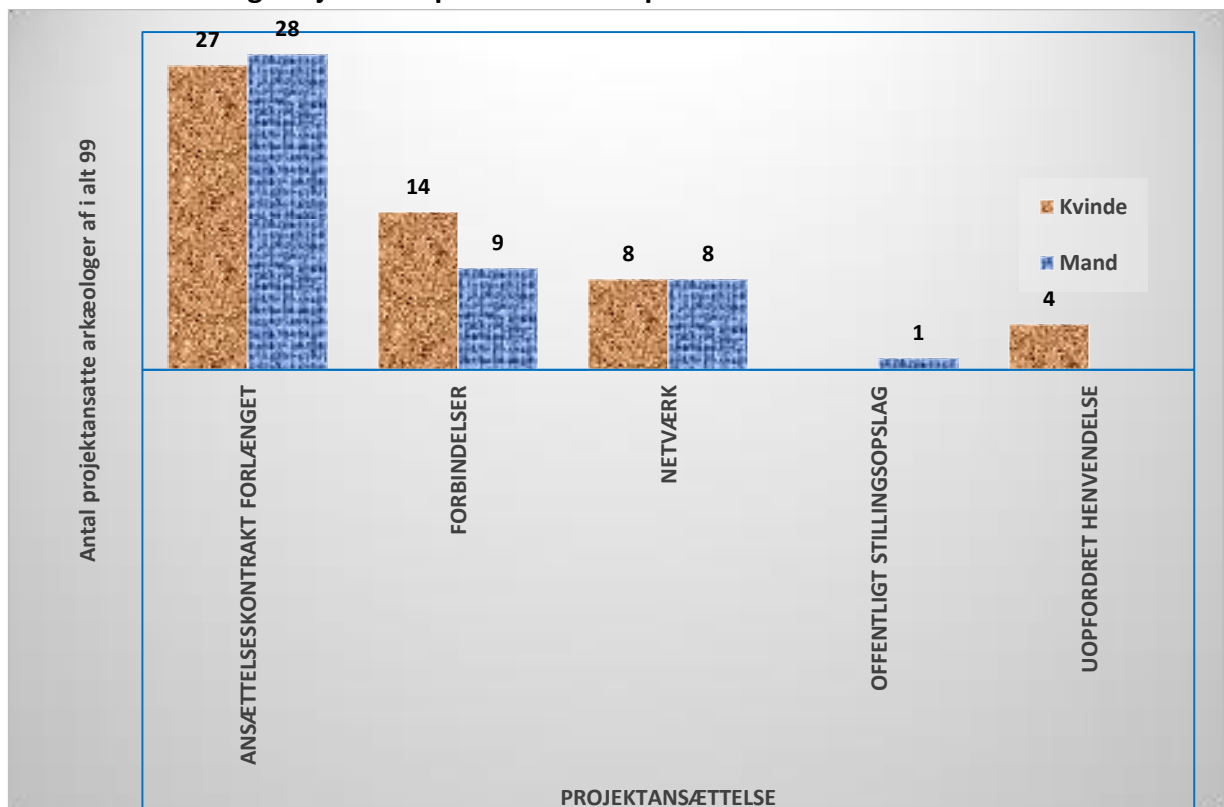
5 VEJEN TIL PROJEKTANSÆTTELSEN?

Spørgsmålet om, hvordan arkæologerne fandt vej til en projektansættelse ser ud til at kunne besvares ganske enkelt – de fik forlænget deres kontrakt som hovedvejen og personforbindelser som den væsentligste bivej; offentlige stillingsopslag var uden betydning. Til grund for figuren ligger svar fra 99 projektansatte arkæologer. Heraf fik 56 % deres ansættelseskontrakt forlænget, mens 23 % gjorde brug af deres forbindelser og 16 % af deres netværk.

Undersøgelsen gør det imidlertid muligt at komme bag om disse procenttal – for hvad gik der forud for, at kontrakten blev forlænget? Det viser sig her, at svaret ”Ansættelseskontrakten forlænget” ret ofte gik i spænd med, at ”Forbindelser” var vejen til ansættelse. Dermed bliver forbindelserne til den absolutte topscorer med 50 % af svarene; også netværket spillede en central rolle.

Det var i 2013 de uformelle kontakter, der førte til ansættelse. For de projektarkæologer, som blev genansat – og det var jo over halvdelen – har der altså været arbejdsopgaver og økonomiske ressourcer, der rakte ud over den første ansættelsesperiode. Det falder imidlertid i øjnene, at kontraktforlængelser forekom så ofte – også i forhold til langvarige ansættelser. Var projektarkæologen beskæftiget ved det samme museum i længere tid, var der typisk tale om to forlængelser undervejs, men tre eller fire gjorde sig også gældende.

Figur 25 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på forskellige veje til at opnå ansættelse på museerne

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

6 HVOR KOMMER PENGENE FRA?

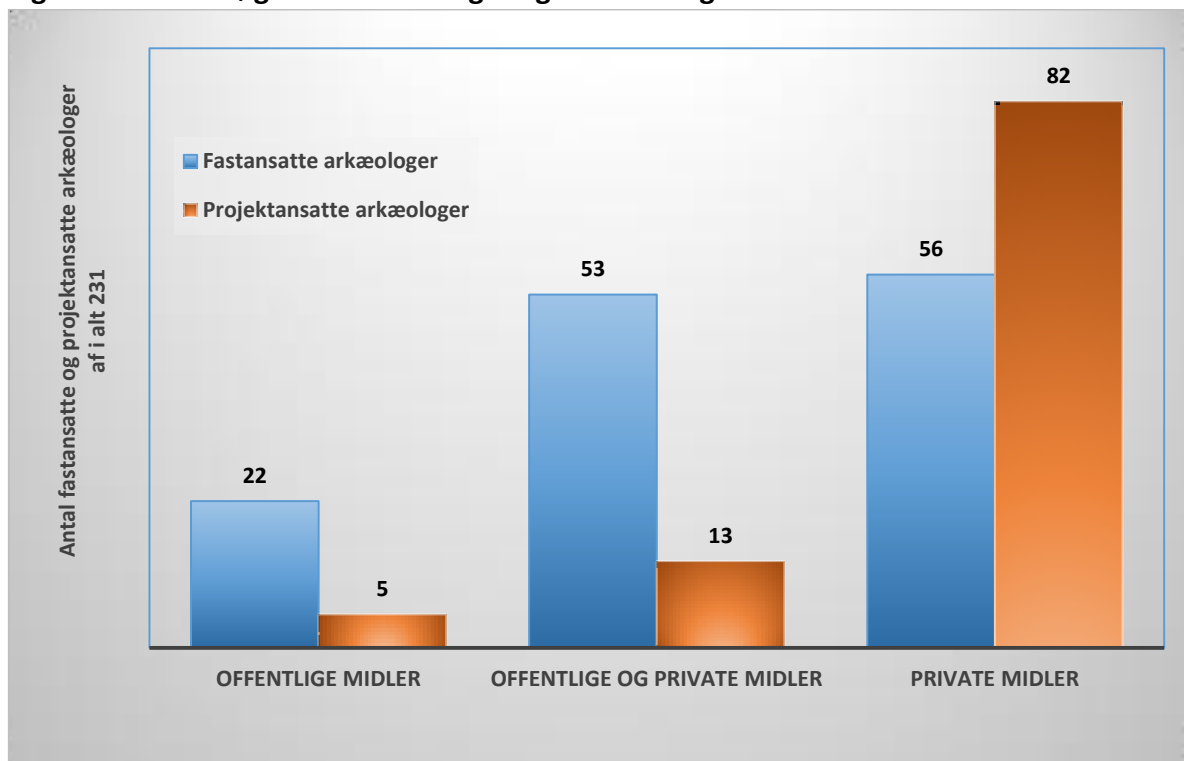
Kilderne til finansieringen af den arkæologiske virksomhed er mange. For ikke at komplicere svarsituationen unødigt, valgte vi at skelne mellem tre kategorier – finansiering ved offentlige midler, ved private midler og ved en kombination af offentlige og private midler, idet vi i spørgeskemaet forklarede, hvad vi forstod herved.

Resultatet af den undersøgelse, vi viser i figur 26, overrasker os ikke. Offentlige midler finansierede 12 % af de i alt 231 arkæologer, som indgår i figuren, mens private midler tegnede sig for 60 %; når begge finansieringskilder var på tale, lå procentandelen på 28. Det var altså i første række de private midler, der spillede en rolle.

Det fremgår også af figuren, at langt de fleste af projektarkæologerne blev lønnet af private midler, hvoraf den såkaldt bygherrefinansierede andel var – og er – den dominerende kilde; 82 % beroede på denne finansieringsform, der i øvrigt også var karakteristisk for de bachelor- og kandidatstuderende. Blandt de fastansatte arkæologer var 43 % finansieret af private midler.

Figuren indikerer ganske klart, hvad der er det økonomiske vilkår for arkæologernes virksomhed. Viger de private midler, risikerer antallet af beskæftigede arkæologer at falde.

Figur 26 Undersøgelsens arkæologer og finansieringskilderne

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

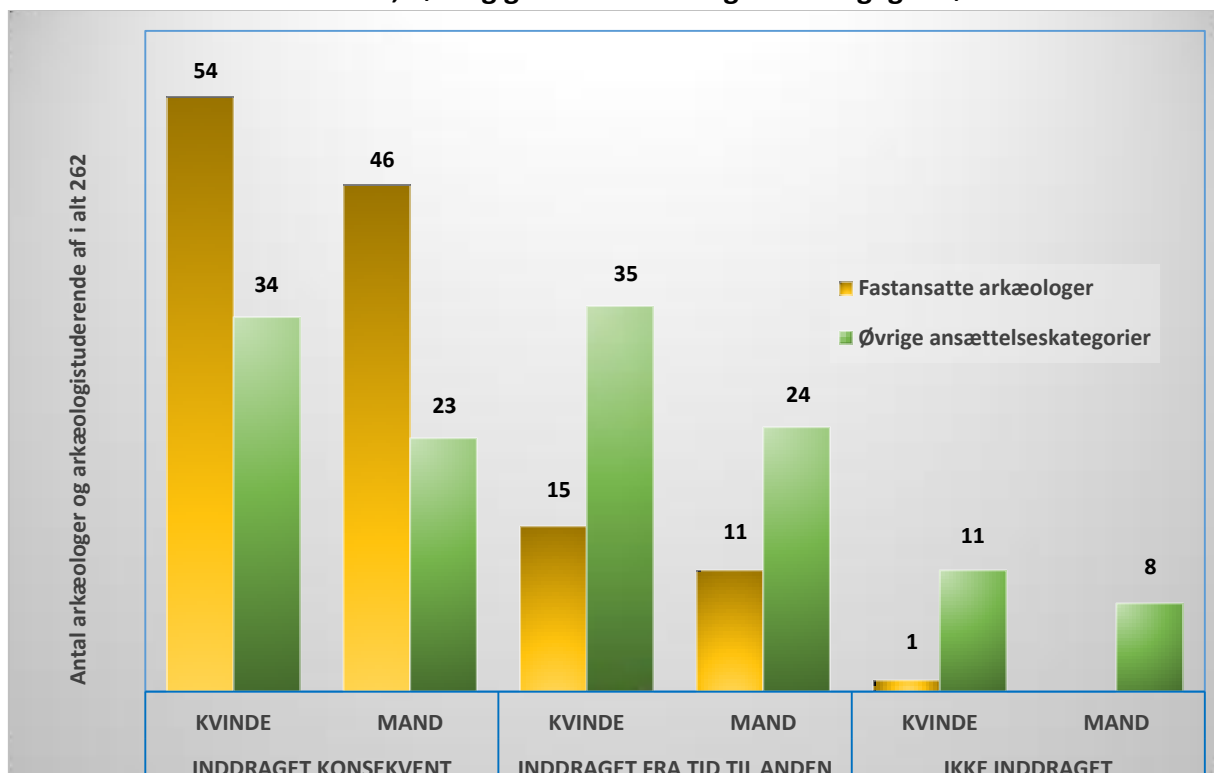
7 BLIVER ARKÆOLOGERNE INDDRAGET I FAGLIGE MØDER?

Undersøgelsen beskæftiger sig også med nogle faglige og sociale forhold. Her er et udpluk af resultaterne. I figur 27 indgår alle de arkæologer og arkæologistuderende, der har medvirket, i alt 262 personer, fordelt i to grupper, hvoraf den ene omfatter 127 fastansatte arkæologer, den anden 135 projektansatte arkæologer og arkæologistuderende samt nogle få arkæologer i andre ansættelsesformer – tilsammen ”Øvrige ansættelsesformer”.

Billedet er overordnet meget tydeligt – 60 % af de 262 personer syntes, at de blev inddraget konsekvent, når der blev afholdt faglige møder, 32 % var noget forbeholdne, mens 8 % ikke følte sig inddraget. Nuancerne fortjener imidlertid opmærksomhed. Blandt de fastansatte arkæologer var konsekvent inddragelse nemlig mere almindelig end for gruppen af arkæologer i andre ansættelseskategorier – 78 % mod 42 % følte sig inddraget konsekvent. Og de projektansatte og de studerende i den sidstnævnte gruppe, der ikke altid blev inddraget i faglige møder, var mere end dobbelt så mange som de fastansatte arkæologer i samme kategori.

20 ud af i alt 262 arkæologer mente sig ikke inddraget i faglige møder – og alle var de uden fast ansættelse. Ikke noget højt tal. Mere bemærkelsesværdigt er det, at 85 af de samme 262 kun var med i ny og næ – og 59 af dem var uden fast ansættelse. En ledelsesmæssig – måske også en kollegial – indsats kunne her synes at være på sin plads.

Figur 27 Undersøgelsens arkæologer og studerende fordelt på ansættelsesformer, køn og graden af inddragelsen i faglige møder

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

I figur 28 er køn udskiftet med alder. Og den ændring bidrager til at kaste lys over, hvem der kun delvist eller slet blev inddraget.

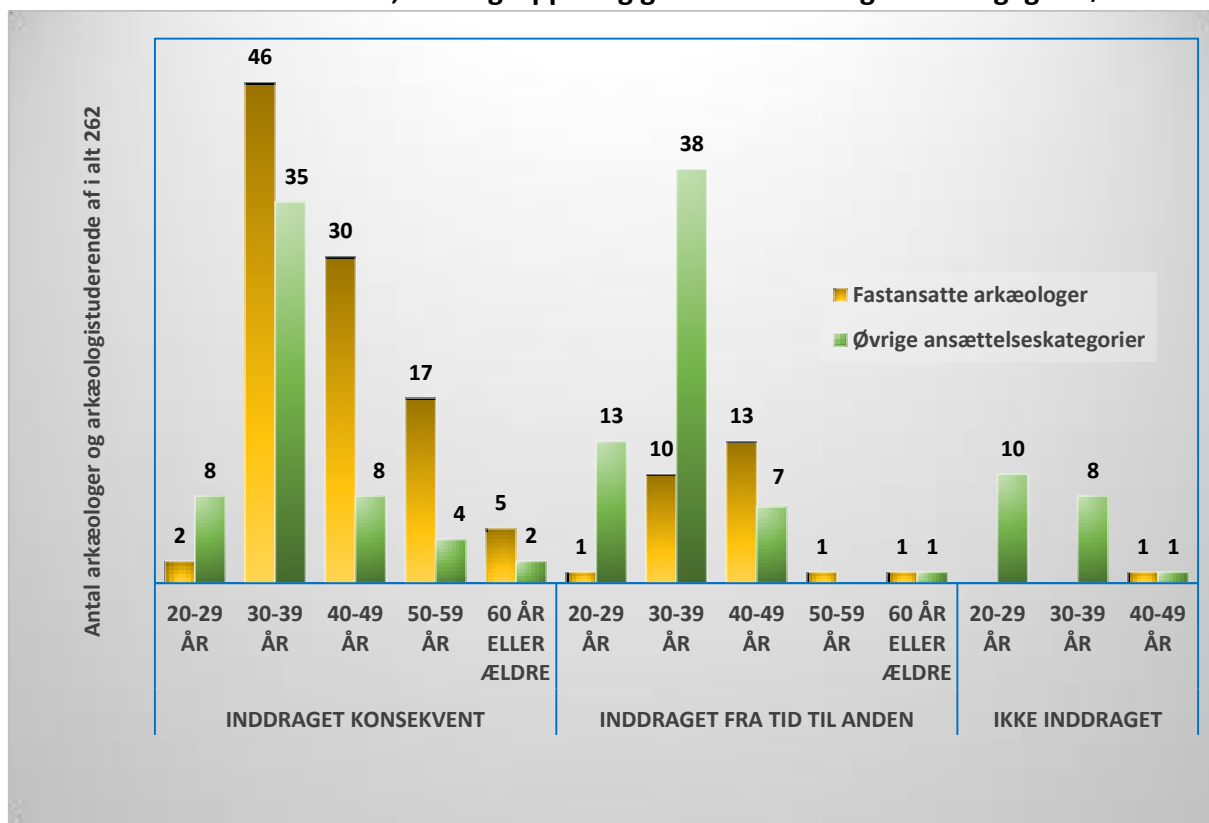
Otte af de i alt 10, som placerede sig i den gruppe, der ikke følte sig inddraget overhovedet, og som var mellem 20 og 29 år, viser sig nemlig at være bachelor- og kandidatstuderende, således som det også forholdsmæssigt er tilfældet i den gruppe, der blev inddraget af og til. Det er i disse to grupper, at en større del af de 20- til 29årige studerende skal findes, om end de også i beskedent omfang er repræsenteret i gruppen, som blev inddraget konsekvent.

Projektarkæologerne udgjorde som nævnt ved figur 27 en delmængde af den gruppe, der omfatter øvrige ansættelseskategorier. Trækkes de ud af denne gruppe, kan vi konstatere, at det var dem, der udgjorde størsteparten af de i alt 59 personer, som følte sig inddraget fra tid til anden – faktisk 80 %. Disse oplysninger fremgår ikke af figur 28, som blot fortæller, at 38 arkæologer og studerende i øvrige ansættelseskategorier lå i alderen fra 30 til 39 år. Af disse 38 personer var 34 projektansatte.

Bemærkelsesværdigt er imidlertid også, at et betydeligt antal blandt de fastansatte arkæologer følte sig inddraget konsekvent – 79 % tilsluttede sig dette standpunkt.

En ledelsesmæssig indsats er dog relevant – især i forhold til studerende og projektansatte.

Figur 28 Undersøgelsens arkæologer fordelt på ansættelsesformer, aldersgrupper og graden af inddragelsen i faglige møder

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

8 BLIVER ARKÆOLOGERNE INDDRAGET I DET SOCIALE LIV?

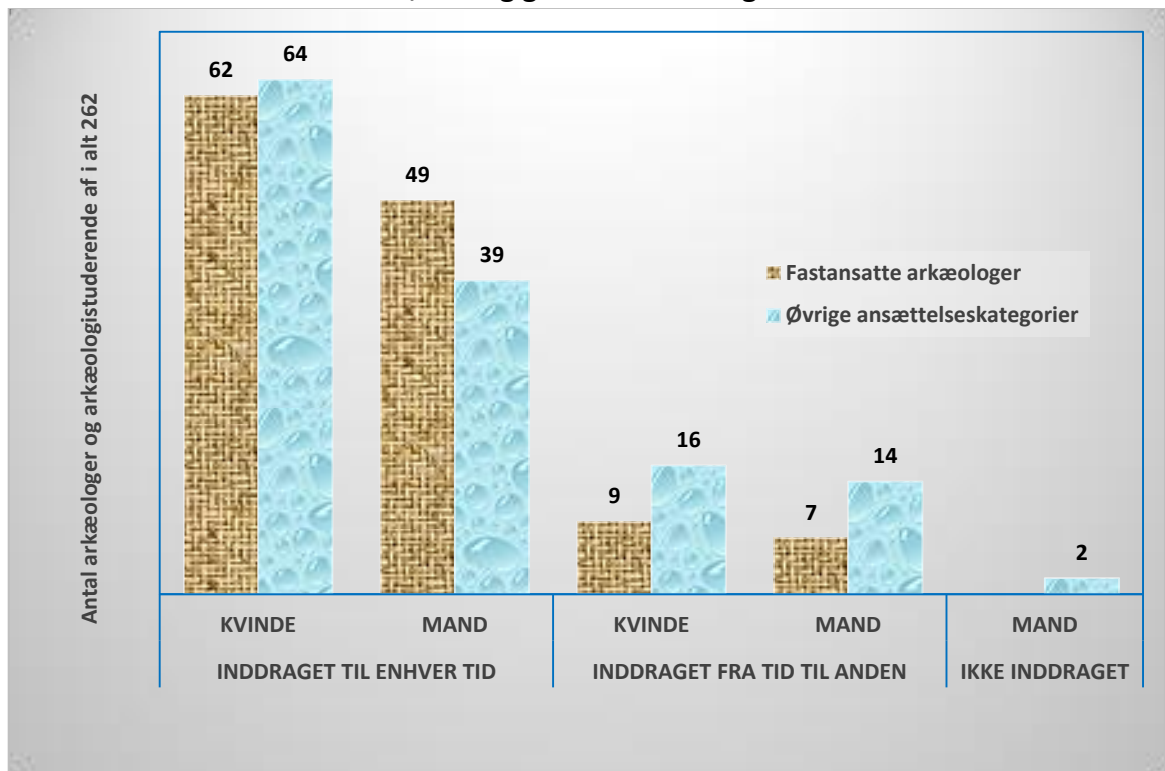
Den enkelte arkæolog blev i betydelig grad inddraget i det sociale liv. De fleste af de samme i alt 262 arkæologer og studerende, som har udtalt sig i de to forudgående figurer, svarede ja til, at de blev inddraget – 82 % hører til her, mens 18 % ikke kunne skrive under på denne opfattelse.

Der er ikke tegn på, at de mandige, såvel projekt- som fastansatte arkæologer blev inddraget mere eller mindre end deres kvindelige kolleger – det samme gælder i forhold til de fem aldersgrupper.

Isoleres de projektansatte fra gruppen af øvrige ansættelses kategorier, var det dem, som var forbeholdne, idet et par studerende dog også gjorde sig gældende. Den samme tendens, som kunne påvises i de to forudgående figurer, ses altså også her, om end i mindre omfang.

Der er grund til at hæfte sig ved denne forskel mellem de fastansatte og de projektansatte arkæologer. Spørgsmålet kan dog i begge grupper, men måske navnlig blandt projektarkæologerne, være blevet opfattet mere snævert, end det egentlig var hensigten. Der er ikke tvivl om, at undersøgelsen giver et langt overvejende positivt svar på spørgsmålet – under en femtedel udtrykte forbehold – men vi må anse det for sandsynligt, at den enkelte arkæolog i første række har tænkt på sine umiddelbare kolleger – de øvrige arkæologer – og ikke på det sociale liv på museet som helhed. Den fortolkning har vi diskuteret i afsnittet *Anbefalinger*.

Figur 29 Undersøgelsens arkæologer fordelt på ansættelsesformer, køn og graden af inddragelsen i det sociale liv

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

9 – OG HVORLEDES MED LEDELSENS DISPOSITIONER?

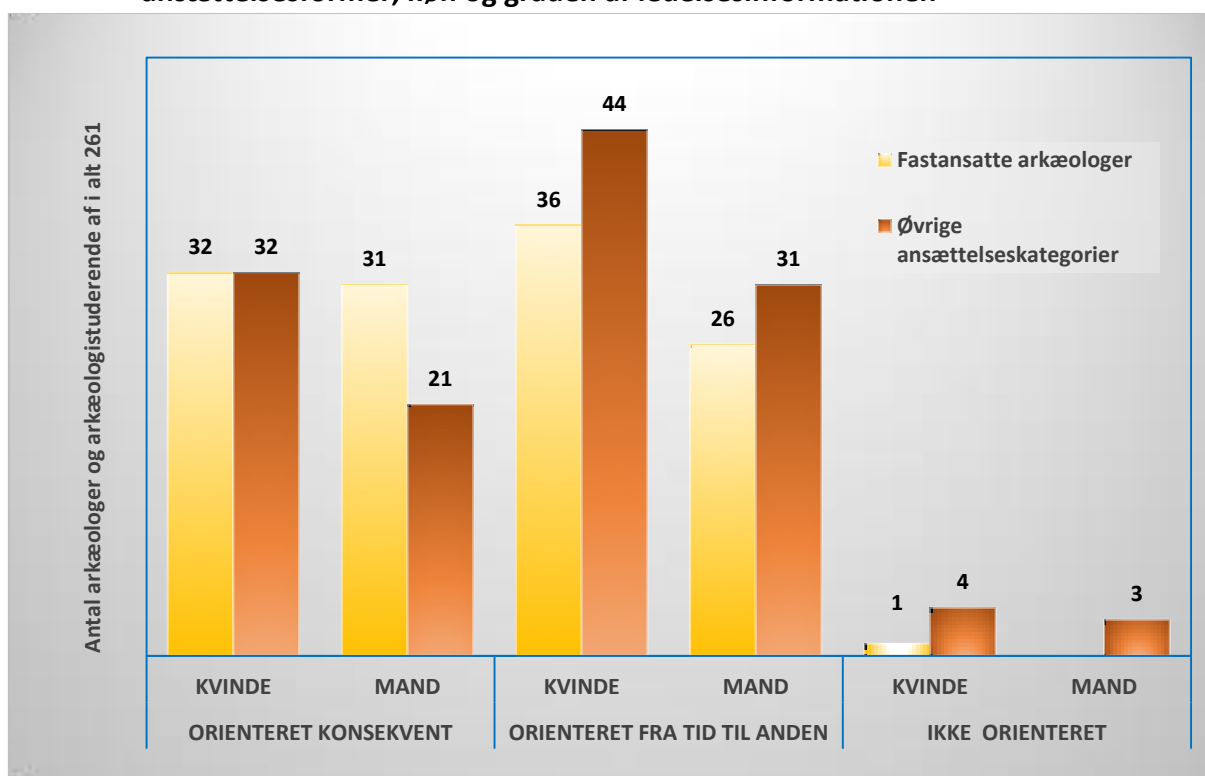
Undersøgelsen forholder sig også til spørgsmålet om, hvorvidt arkæologerne blev holdt orienteret om ledelsens dispositioner vedrørende dels museernes overordnede forhold, dels det daglige arbejde. De blev også spurgt om, hvorvidt de blev inddraget, inden dispositionerne blev truffet.

De næste tre figurer gengiver svarene på disse spørgsmål. Vi holder også her de fastansatte arkæologer for sig, mens de projektansatte arkæologer og de arkæologistuderende udgør den anden gruppe.

Hvor 44 % af de 261 arkæologer og studerende blev holdt konsekvent orienteret, oplyste 53 %, at de nu og da blev orienteret; blot 3 % fortalte, at de ikke blev orienteret. Den ene halvdel af de 126 fastansatte arkæologer blev orienteret konsekvent, den anden halvdel fra tid til anden. De 100 projektansatte arkæologer fordelte sig med en tredjedel, som tilkendegav, at de blev holdt konsekvent orienteret, 61 %, som nu og da blev orienteret, og 5%, der ikke fik del i orienteringen. De 23 studerende delte sig nogenlunde ligeligt mellem de to førstnævnte svarmuligheder.

Der synes at være behov for at tilrettelægge ledelsesinformationen anderledes, end det var tilfældet i 2013, navnlig i forhold til de projektansatte arkæologer.

Figur 30 Undersøgelsens arkæologer fordelt på ansættelsesformer, køn og graden af ledelsesinformationen

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

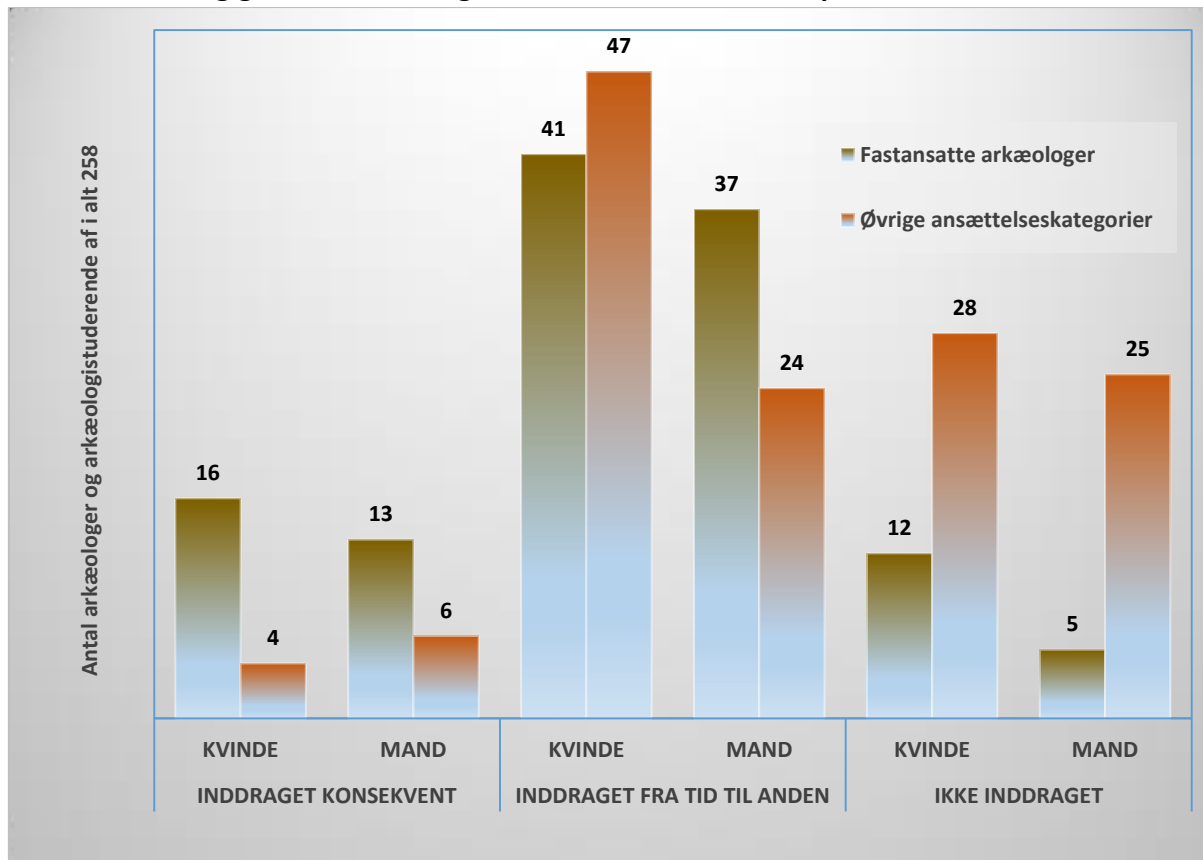
Svarene på spørgsmålet om ledelsesinformationen i figur 30 gør det ikke muligt at afgøre, om det var de overordnede eller de mere arbejdsnære dispositioner, der kun i et vist omfang nåede ud til arkæologerne og de studerende. Svarene i figur 31 og 32 på spørgsmålet om, hvorvidt de to grupper blev inddraget mere eller mindre systematisk, inden dispositionerne blev truffet, er mere kontant, selv om det ikke er muligt at afgøre, hvilke dispositioner der kan være tale om. Ved ledelsen kunne forstås såvel den umiddelbare chef som den overordnede museumsledelse.

Vi vil gerne understrege, at flere – navnlig i kredsen af projektansatte arkæologer – har kommenteret spørgsmålet ved at påpege, at de ikke forventede at blive inddraget.

Overordnet var resultatet, at 15 % af de 258 arkæologer og studerende fandt sig konsekvent inddraget, mens 58 % blev inddraget nu og da; 27 % blev ikke inddraget. Holdes de i alt 124 fastansatte arkæologer for sig, var fordelingen henholdsvis 23 %, 63 % og 14 %.

Det kan diskuteres, om menige medarbejdere skal inddrages i de processer, som ligger forud for, at ledelsen disponerer. Det var da heller ikke udbredt på de 30 museer – kun lidt under en fjerdedel af de fastansatte arkæologer blev involveret konsekvent. Vi vurderer, at når 85 % kun fra tid til anden eller slet ikke blev inddraget, kan resultatet ikke betegnes som tilfredsstillende.

Figur 31 Undersøgelsens arkæologer fordelt på ansættelsesformer, køn og graden af inddragelsen forud for ledelsesdispositioner

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Lad os se nærmere på de projektansatte arkæologer.

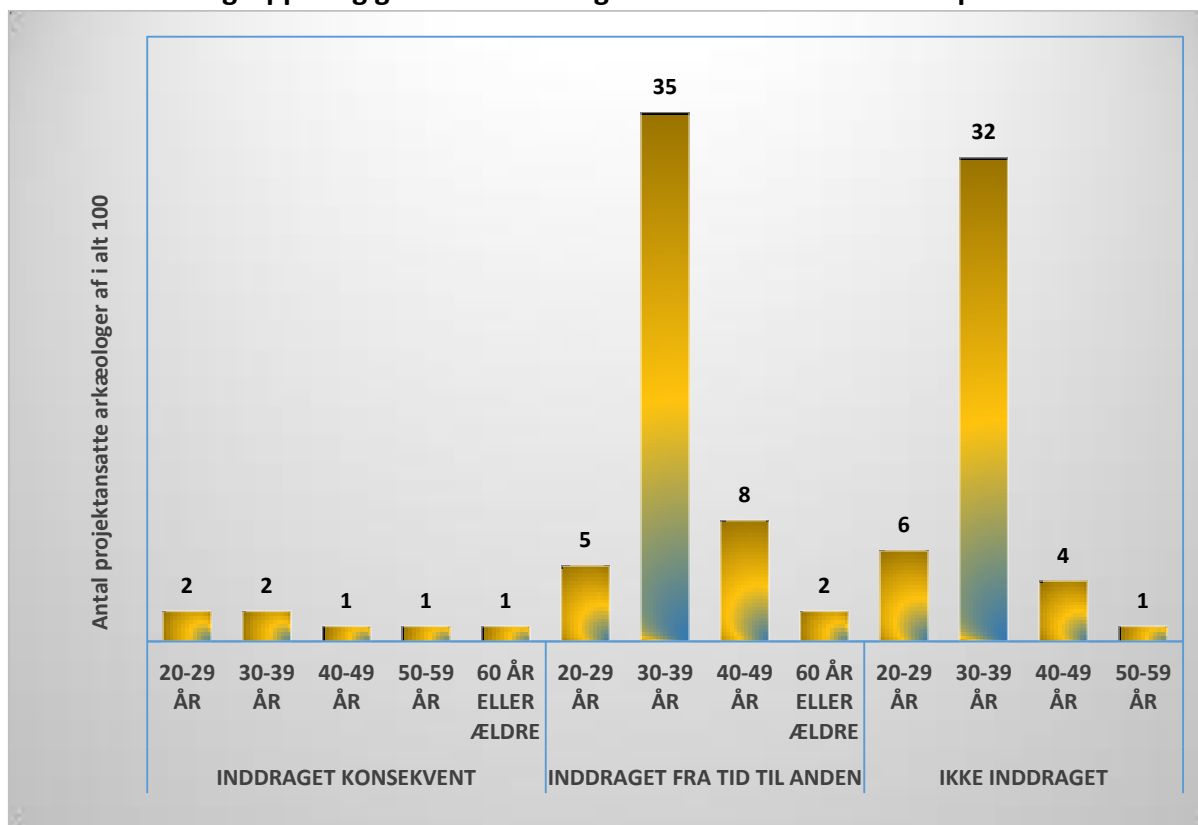
Også her har alle 100 projektarkæologer besvaret spørgsmålet ved at afkrydse en af de tre svarmuligheder. Tallene er 7 % for den svarmulighed, der går på konsekvent inddragelse, 50 % for den anden svarmulighed og 43 % for den tredje svarmulighed.

Den aldersmæssige fordeling i forhold til den førstnævnte svarmulighed var meget jævn – alle aldre var repræsenteret med en eller to projektarkæologer. Når det gælder den anden svarmulighed dominerede gruppen af 30-39årige ganske voldsomt, ganske som i forhold til den tredje svarmulighed. Det er der ikke noget overraskende i – denne aldersgruppe var jo langt den største.

Bemærkelsesværdigt er, at den langt større andel, som de 30-39årige i forhold til de andre aldersgrupper repræsenterede, ikke slår igennem, når vi alene holder os til den første svarmulighed. De 30-39årige var derimod overrepræsenteret under de to andre svarmuligheder.

93 % af det samlede antal projektmedarbejdere blev kun nu og da eller aldrig inddraget i processerne forud for ledelsens dispositioner. Procentandelen er overraskende høj og bør give anledning til overvejelser i alle ledelsens lag.

Figur 32 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på aldersgrupper og graden af inddragelsen forud for ledelsesdispositioner

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

10 ARKÆOLOGERNES FAGLIGE UDVIKLINGSMULIGHEDER?

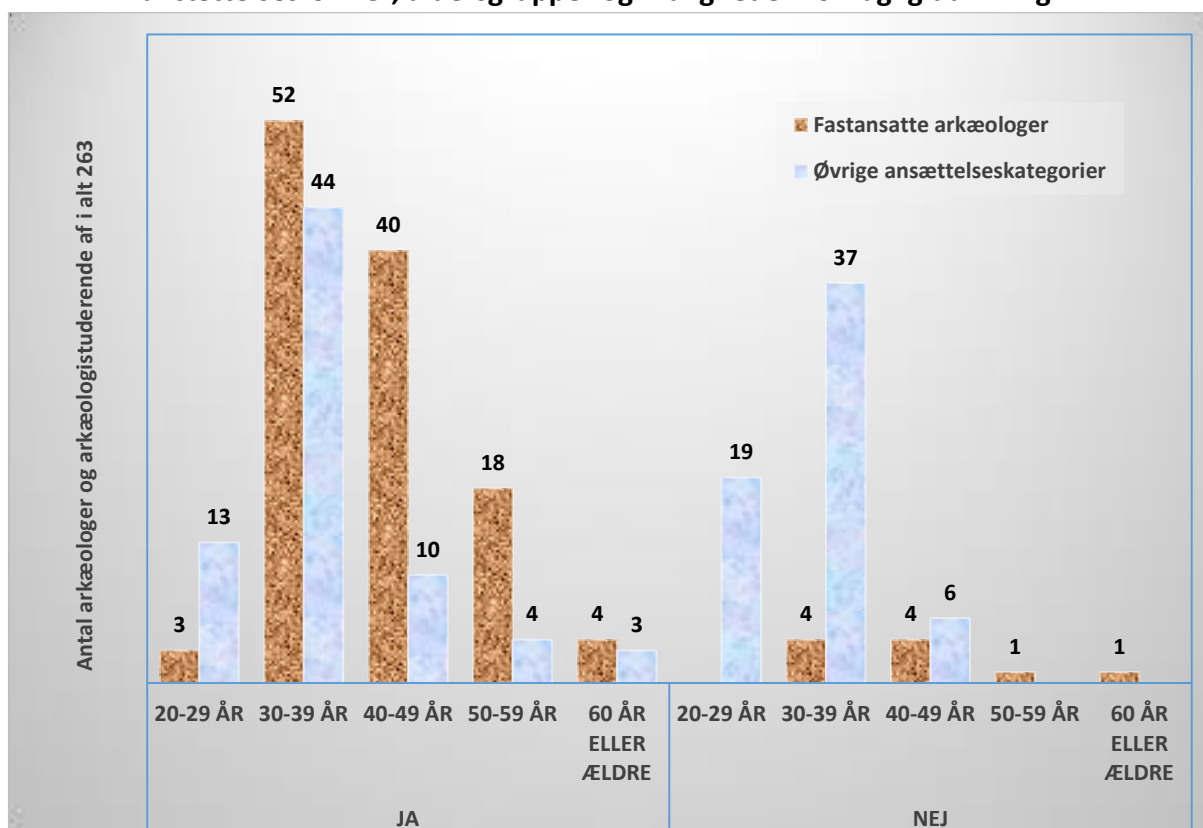
I undersøgelsen blev arkæologerne også spurgt om, hvorvidt de i 2013 havde fået tilbudt deltagelse i efter- og videreuddannelsesaktiviteter eller havde kunnet ansøge herom; og de blev bedt om at oplyse, om de så også havde deltaget. Kommentarer til spørgsmålet fra arkæologerne fortæller, at aktiviteterne spændte vidt – fra redskabskurser over deltagelsen i Organisationen Danske Museers orienteringsmøder til kurser på universiteterne.

I figur 33 gengiver vi svarene fra i alt 263 arkæologer, fordelt med 127 fastansatte arkæologer og 136 i øvrige ansættelseskategorier.

Knap tre fjerdedele af de 263 svarede bekræftende. De fastansatte tegnede sig for 92 %, de øvrige ansættelseskategorier for 54 %. Det var altså kun ganske få, der som fastansatte ikke havde kunnet ansøge eller fået tilbudt at deltage i disse aktiviteter, mens lidt under halvdelen i den anden medarbejdergruppe ikke havde haft denne mulighed eller fået et tilbud herom.

De fastansatte har i betydeligt omfang kunnet ansøge. Og selv om andelen var noget mindre for de øvrige ansættelseskategorier, var de dog pænt repræsenteret. Vi vil imidlertid gerne fortælle, at flere arkæologer i deres kommentarer til spørgsmålet har betonet, at der kunne være behov for mere strategiske overvejelser, når kompetenceudvikling er på tale.

Figur 33 Undersøgelsens arkæologer fordelt på ansættelsesformer, aldersgrupper og muligheden for faglig udvikling

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Som vi har gjort det før, koncentrerer vi os nu om de projektansatte arkæologer.

99 af de 100 projektarkæologerne har besvaret spørgsmålet om, hvorvidt de er blevet tilbudt at kunne deltage i efter- og videreuddannelsesaktiviteter eller har kunnet ansøge herom.

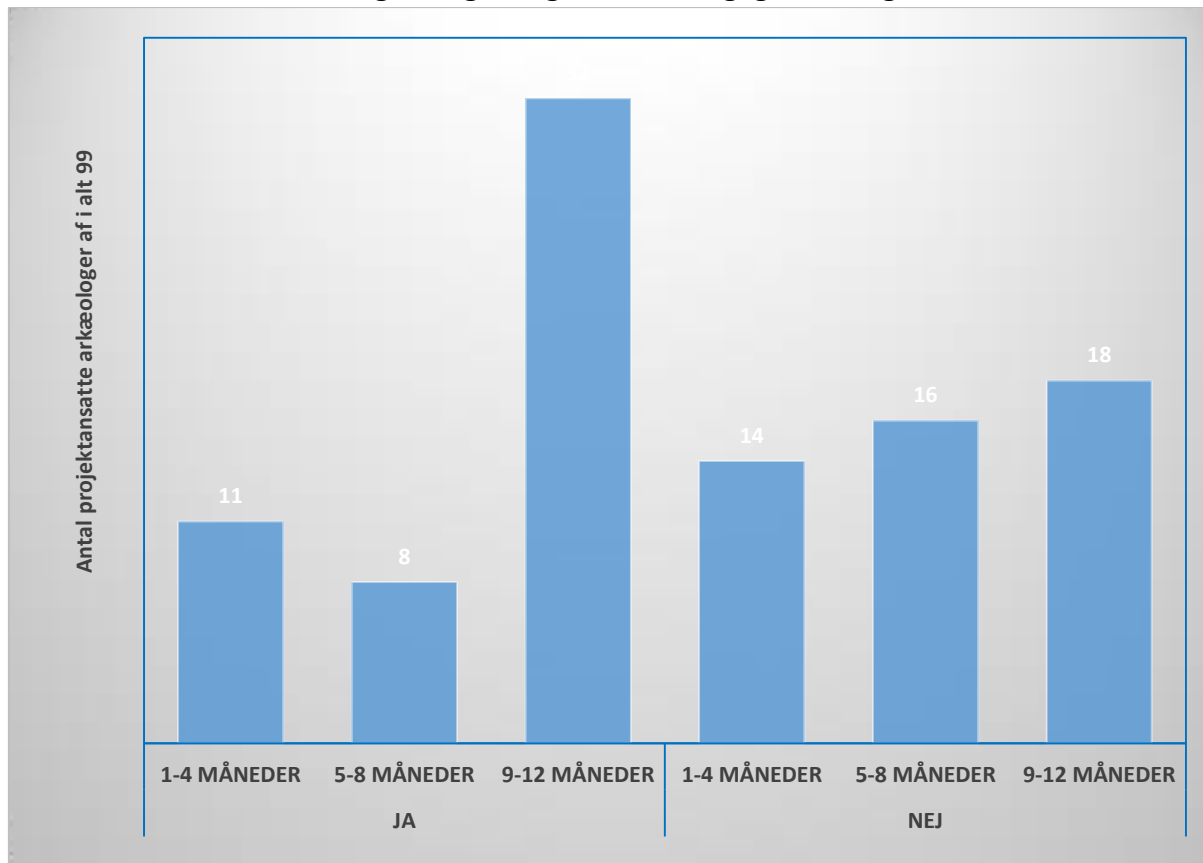
Figur 34 viser, at lidt over halvdelen – 56 % - har svaret bekræftende.

For de projektarkæologer, der har kunnet ansøge, eller som har fået tilbuddet, har det haft betydning, hvor lang tid de havde været ansat; i gruppen med langvarige ansættelser befandt der sig 34 personer, mens de to grupper med mere kortvarige ansættelser talte 21 personer.

Denne sammenhæng gør sig ikke gældende, når svaret på spørgsmålet var negativt. Her var det tæt på at have været ligegyldigt, om ansættelsen var kortere eller længere; yderpunkterne er 13 og 16 inden for de i alt 44 personer, der ikke har fået tilbuddet eller har kunnet ansøge.

Engagement i efter- og videreuddannelsesaktiviteter beror på en kombination af behov, initiativ og mulighed hos såvel den menige medarbejder som ledelsen. Undersøgelsesresultatet kan forsigtigt tolkes som udtryk for, at begge parter bør være mere opsøgende.

Figur 34 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på ansættelsens varighed og muligheden for faglig udvikling

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

Et er tilbuddet om eller muligheden for at kunne deltage i efter- og videreuddannelsesaktiviteter, noget andet er, om tilbud eller mulighed faktisk bliver taget.

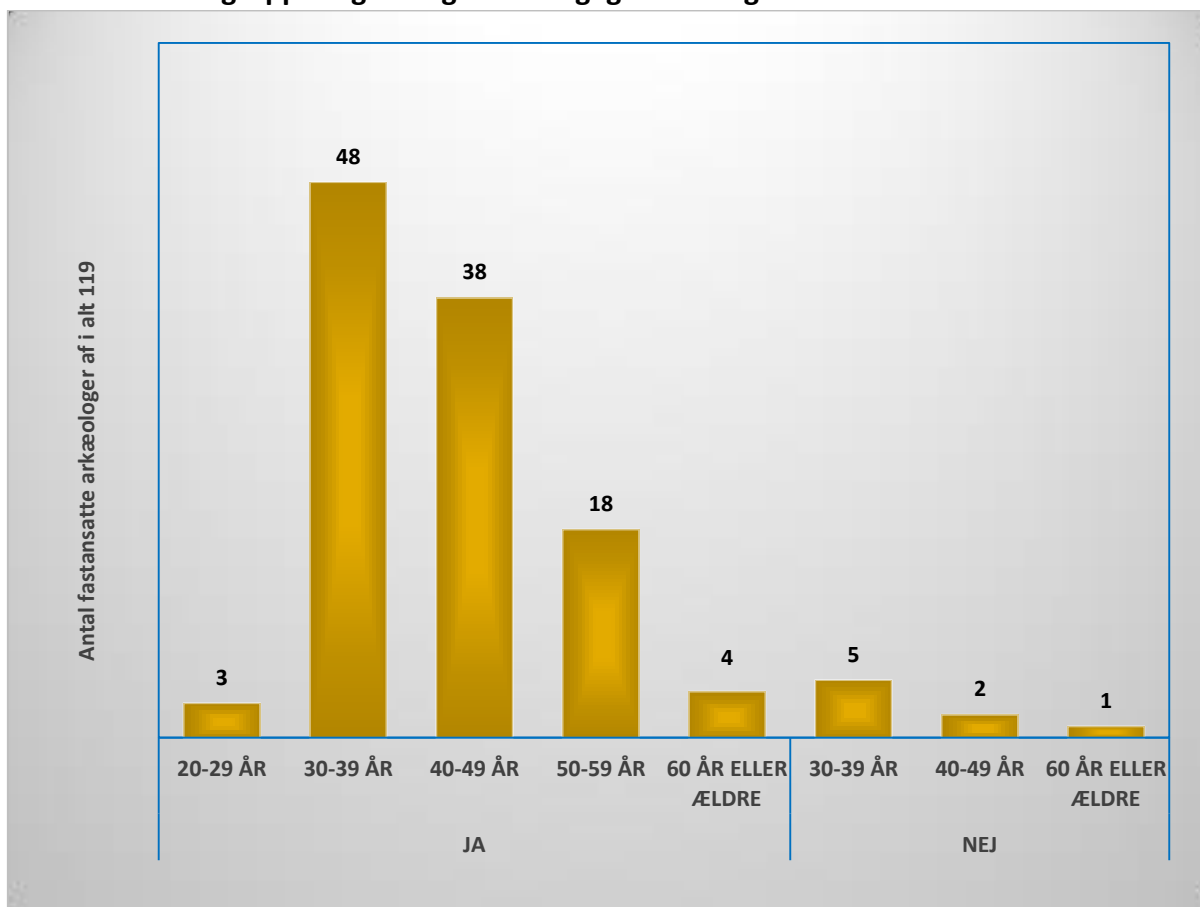
119 af de i alt 135 fastansatte arkæologer har svaret på spørgsmålet om deltagelse. 92 % var i 2013 engageret i en eller anden form for efter- og videreuddannelsesaktivitet.

De 92 % svarer til den procentandel, vi omtalte i forbindelse med figur 33 ovenfor side 52, og fordelingen mellem de to køn og de forskellige aldersgrupper svarer også ganske godt til, hvad vi fortalte dér; alle grupperne var repræsenteret i forhold til hver deres andel.

Blot 7 % var ikke i berøring med efter-og videreuddannelsesområdet, i øvrigt også her uden nogen forfordeling mellem køn og aldersgrupper.

Det fortjener opmærksomhed, at så høj en procentandel var involveret her. Det er dog også rimeligt at understrege, at spørgsmålet var konstrueret meget åbent – et internt kursus af f.eks. en halv dags varighed vejede lige så meget som et fire ugers kursus på et universitet. Et antal kommentarer fra arkæologerne lader formode, at der ikke var fuld tilfredshed. I nogle af kommentarerne efterlyses der en strategi for kompetenceudvikling.

Figur 35 Undersøgelsens fastansatte arkæologer fordelt på aldersgrupper og deltagelsen i faglige efter- og videreuddannelsesaktiviteter

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

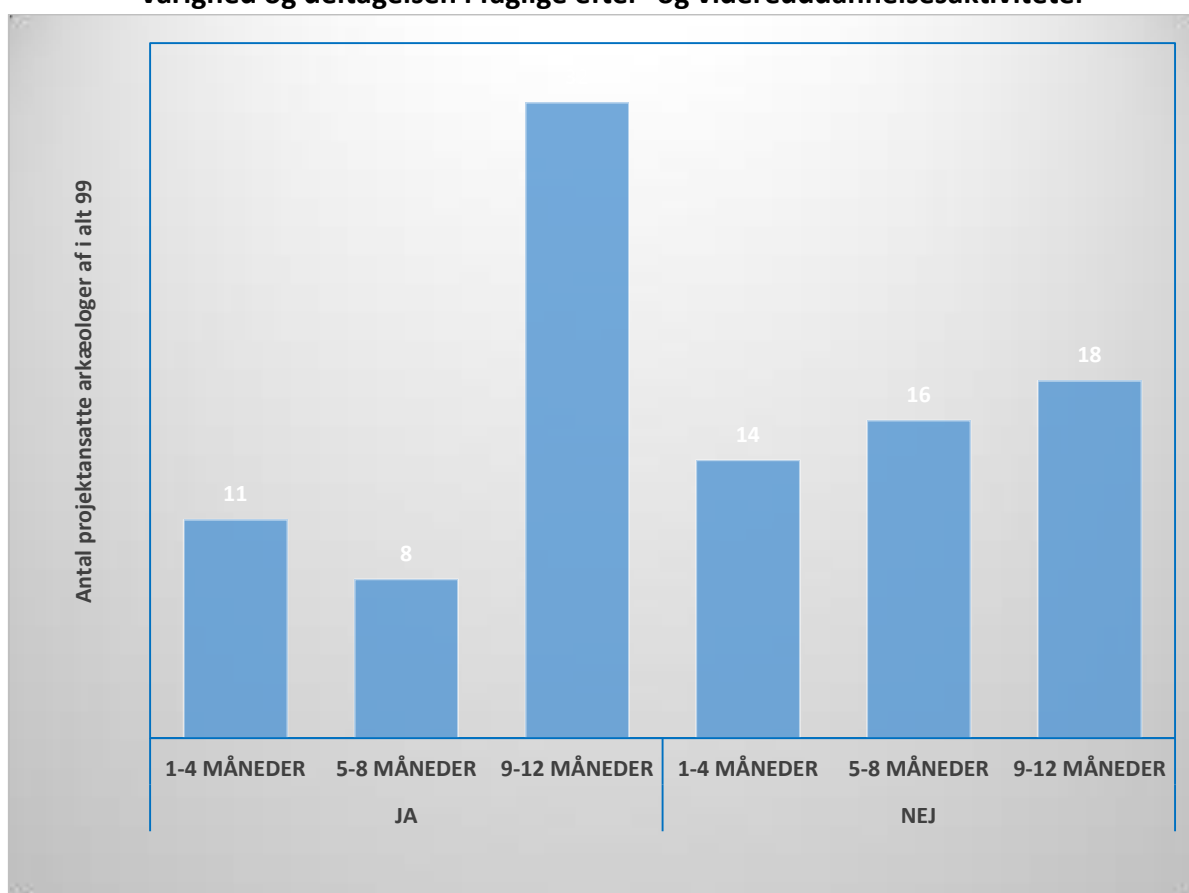
Antallet af projektansatte arkæologer, der har besvaret spørgsmålet om deltagelse i efter- og videreuddannelsesaktiviteter, begrænsede sig til 60 %. Som vi har redegjort for i afsnittet *Metode* side 63 nedenfor, har vi imidlertid grund til at mene, at fraværet af svarene beror på arkæologernes besvarelse af det forudgående spørgsmål. Vi fortolker fraværet som udtryk for et nej til spørgsmålet.

52 % af projektarkæologerne bekræftede, at de havde været engageret i efter- og videreuddannelsesaktiviteter.

Billedet er således næsten sammenfaldende med det, vi tegnede for projektarkæologerne ved figur 34, hvor vi fortalte, at 56 % havde fået tilbudt eller havde kunnet ansøge om at deltage i disse aktiviteter. Og blandt de 51, som havde deltaget, hørte de 32 til i gruppen med længerevarende ansættelsesforhold.

Forskellen mellem de to arkæologgrupper er også her markant. Flere blandt de projektansatte arkæologer udtrykte da også en forholdsvis kontant kritik af den indsats, som ledelserne havde gjort. Nogle få blandt dem, som havde deltaget, efterlyste flere ledelsesmæssige overvejelser over, hvilke formål investeringen har.

Figur 36 Undersøgelsens projektarkæologer fordelt på ansættelsens varighed og deltagelsen i faglige efter- og videreuddannelsesaktiviteter

Kilde: Arkæologundersøgelsen maj-september 2014

11 UNDERSØGELSESGENSTAND OG FORMÅL

Genstand

Undersøgelsen *Arkæolog på lokalmuseerne* udspringer af ret simple spørgsmål.

Både *Foreningen af Fagarkæologer (FaF)* og *DM Forskning & Formidling*⁷ (DMFF) ville gerne vide, hvor mange arkæologer der er ansat på de 31 statsanerkendte lokalmuseer, som i henhold til Museumsloven har arkæologi som ansvarsområde, hvordan de er ansat, og hvad de beskæftiger sig med – for blot at nævne nogle af spørgsmålene.

I begyndelsen af 2014 besluttede vi, at undersøgelsen skulle gennemføres i løbet af sommermånederne. Den blev da også afsluttet i september med svar fra 30 af de 31 museer.

Vi afgrænsede undersøgelsen til at omfatte dels alle fastansatte og projektansatte arkæologer, dels arkæologistuderende, herunder ph.d.-studerende; også ansættelser i mindre anvendte kategorier som f.eks. seniorstillinger blev inddraget – men sådanne ansættelser viste sig at være meget få. Vi lagde vægt på, at det ikke spillede nogen rolle, om man var medlem af den ene eller den anden forening – alle blev inviteret til at deltage. Vi valgte dog at se bort fra de arkæologer, som havde ledelsesmæssigt ansvar.

Da vi vidste, at gruppen af projektarkæologer over en del af året er forholdsvis stor sammenholdt med gruppen af fastansatte arkæologer, men samtidig at projektansættelser kan vare blot nogle uger eller få måneder, besluttede vi også, at undersøgelsen skulle omfatte hele året 2013, således at vi fik et mere sikkert grundlag for at bedømme, hvorledes forholdene for arkæologer ser ud. Vi er os fuldt ud bevidst, at resultaterne af undersøgelsen ikke alt for håndfast kan overføres til forudgående eller efterfølgende år; den konjunkturbestemte anlægsvirksomhed er her en bestemmende faktor for, hvor mange arkæologer der er ansat på de 31 lokalmuseer.

---

⁷ *DM Forskning & Formidling* er navnet på det medlemsområde i DM, hvor medlemmer, der er ansat på museerne, organisatorisk er placeret. Medlemsområdet omfatter en række andre kulturinstitutioner, men tillige også hospitaler og statslige institutioner som f.eks. UNI-C og DMI.

Undersøgelsen er i ambitioner og i omfang beskeden. Den dokumenterer, hvad der er op og ned, når det f.eks. drejer sig om størrelsesforholdet mellem fastansatte og projektansatte arkæologer og forskningens omfang.

Formål

De spørgsmål, vi stillede, var faktuelle i modsætning til holdningsorienterede. Og det sigte indebærer, at det kun i begrænset omfang er muligt at komme om bag ved resultaterne – hvorfor ser den virkelighed, som undersøgelsen har kortlagt, ud på netop denne måde? Svar på spørgsmål af denne karakter giver undersøgelsen ikke. Vi ser derfor gerne, at den suppleres med en kvalitativ analyse.

Hensigten med den kvantitative undersøgelse har været toledet.

Som første led var det vores ærinde at afdække nogle grundlæggende egenskaber ved arkæologerne ud fra syv forskellige dimensioner, hvoraf den første – de ansættelsesmæssige vilkår – og den sidste – de personrelaterede forhold som f.eks. køn, alder og uddannelse – fyldte relativt meget i spørgeskemaet. De øvrige fem dimensioner, der vedrørte arbejdsindhold, arbejdsrekruttering (for projektansatte arkæologer), finansiering, sociale og faglige vilkår samt faglige udviklingsmuligheder, ledelsesinformationen til arkæologerne og deres inddragelse i processerne forud for de ledelsesmæssige beslutninger, blev der stillet nogle få og lidt mere overordnede spørgsmål om.

Det er nogle af resultaterne af denne afdækning, som vi i de forudgående afsnit har beskrevet kortfattet ved hjælp af figurer med tilhørende tekst. Teksterne afsluttes i de fleste tilfælde med meget knappe vurderinger.

Det andet led var at sammenfatte nogle af de væsentligste iagttagelser og præsentere dem i et indledende afsnit, som vi har benævnt *Anbefalinger*. Disse anbefalinger har sammen med de netop omtalte vurderinger et klart politisk sigte.

Nogle af de forhold, som vi beskæftiger os med i *Anbefalinger*, kendte vi i forvejen, men ikke deres omfang og karakter. Vi vidste f.eks. som allerede nævnt, at et forholdsvis stort antal arkæologer var og er ansat i tidsbegrænsede stillinger, i en del tilfælde af kortere varighed. Vi vidste også, at en del arkæologer var og er uden arbejde, ligesom vi formodede, at nogle arkæologer forlader deres fag og søger anden beskæftigelse.

Tilrettelæggelsen af undersøgelsen har ikke gjort det muligt at komme særlig tæt på de arkæologer, der gennem hele året 2013 var arbejdssøgende inden for deres fag, eller som ikke var ansat på det tidspunkt, hvor undersøgelsen blev gennemført; den førstnævnte gruppe er kun repræsenteret med et par håndfulde. For at få et indtryk af dels beskæftigelsens omfang og karakter, dels ledighedsgraden har vi derfor inddraget data fra Danmarks Statistik, fra Magistrenes A-Kasse og fra Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Heller ikke afvandringen fra faget siger undersøgelsen meget om, selv om der er grund til at hæfte sig ved, at flere af arkæologerne giver udtryk for, at de har overvejet eller stadigvæk overvejer at finde anden beskæftigelse uden for faget. Også her har vi støttet os på data fra Danmarks Statistik. Vi har samlet disse data i afsnittet *Fuldførte uddannelser, beskæftigelse og ledighed*.

For at skabe en ramme om de svar, respondenterne indsendte, udarbejdede vi også et spørgeskema, hvis formål var at belyse, hvor mange magistre der i forskellige ansættelseskategorier var beskæftiget på museerne. Dette skema omtaler vi i afsnittet *Metode*.

Nogle af undersøgelsesresultaterne fortjener som nævnt ovenfor at blive gjort til genstand for nye undersøgelser, der kan udbygge og nuancere de svar, der nu foreligger. Det gælder f.eks. spørgsmålene om forskningsopgaverne, om inddragelsen i faglige møder og om ledelsesinformationens karakter. Og nye undersøgelser kan godt være mere holdningsorienterede til forskel fra den foreliggende.

Vi vil gerne her nævne, at en del af arkæologerne har udbygget deres svar med kommentarer – og vi takker for disse kommentarer, som vi har trukket på i et vist omfang, således som det ses flere steder i *Anbefalinger* og i teksterne til figurerne.

12 METODE

Spørgeskemaerne

Vi tilrettelagde undersøgelsen som en klassisk spørgeskemaundersøgelse, hvor de enkelte skemaer blev omdelt på papir af en meget hjælpsom og engageret række tillidsrepræsentanter og kontaktpersoner. Det var den samme gruppe, der sørgede for, at de besvarede skemaer blev sendt tilbage til DM.

Vi konstruerede to spørgeskemaer, netop fordi undersøgelsen skulle vedrøre hele året 2013.

I det **ene** skema på blot to A4-sider spurgte vi bl.a. om, hvor mange magistre der såvel minimalt som maksimalt havde været beskæftiget på museerne, og hvorvidt ansættelsen havde været f.eks. fast eller tidsbegrænset. Hensigten med spørgsmålet var at kortlægge variationen i den samlede beskæftigelse af magistre og altså fremskaffe tal, som dels dokumenterede spændvidden i variationen, dels fortalte, hvilke ansættelseskategorier der blev anvendt. I forlængelse heraf spurgte vi om, hvor mange af disse magistre, der var fagarkæologisk beskæftiget, idet vi opererede med tre grupper: Færdiguddannede, studerende og ph.d.-studerende.

På denne måde tilvejebragte vi data, som illustrerede, at når antallet af færdiguddannede magistre i faste og tidsbegrænsede stillinger lå lavest, var der tale om 462 personer, mens det højeste antal var 651, en forskel på 189. Antallet af studerende svingede fra lavest 58 til højest 105, en forskel på 47, mens antallet af ph.d.-studerende lå fra 14 til 21, en forskel på syv.

Det er gennemsnittene af disse varierende antal, vi har anvendt i figur 1 ovenfor side 20.

Når vi tæller de tre grupper sammen, lå det laveste tal på 534, det højeste på 777; her er forskellen 243, mens gennemsnittet ligger på 656. Selv om de 777 til forskel fra de 534 givetvis ikke var beskæftiget samtidigt på de 30 museer, siger tallene dog noget om de udfordringer i social, kulturel og ledelsesmæssig forstand, som museerne år for år står over for – der skal fra tid til anden skaffes plads til en del flere medarbejdere. Og magistrene er jo

ikke de eneste, som bliver flere; også andre personalegrupper vokser, bl.a. fordi en del museer er blevet større.

Spørgsmålet om antallet af arkæologisk beskæftigede magistre, studerende og ph.d.-stipendiater var nøje knyttet til det spørgsmål, vi netop har fortalt om. Her bad vi ikke om en opdeling på det laveste og det højeste antal i de tre grupper, men alene om ét tal for hver af grupperne. Når vi valgte denne konstruktion af spørgsmålet, skyldtes det hensynet til, at spørgeskemaet ikke skulle være for vanskeligt at besvare; spørgsmål, som er tidskrævende at besvare, kan betyde, at skemaet bliver lagt til side og glemt. De tal, vi på denne måde skaffede til veje, kan med hensyn til, hvor mange fastansatte og projektansatte arkæologer der tilsammen var i 2013, opfattes som gennemsnitlige, således som det også gælder for de arkæologistuderende og de ph.d.-studerende. Vi vender tilbage hertil nedenfor, når vi drøfter undersøgelsens repræsentativitet.

Svarene fra denne del af spørgeskemaet er anvendt i figur 1 og figur 2. Vi fik 30 svar af 31 mulige.

Det **andet** spørgeskema var traditionelt udformet, beregnet på at blive udfyldt af hver enkelt respondent, således som vi allerede har fortalt om ovenfor i afsnittet *Undersøgelsesgenstand og formål*. Skemaet omfattede ni A4-sider og syv grupper af spørgsmål. Sidst i hver gruppe var der et åbent spørgsmål, hvor den enkelte respondent kunne kommentere frit.

Vi fik 277 svar ud af potentielt gennemsnitligt 476, når vi tæller alle de 393 fastansatte og projektansatte arkæologer, alle de 73 bachelor- og kandidatstuderende og alle de 10 ph.d.-studerende, der gennemsnitligt var beskæftiget på de 30 museer i 2013, sammen. Det giver en svarprocent på 58, hvad der er ganske tilfredsstillende for en spørgeskemaundersøgelse.

Udformningen af de to skemaer blev drøftet indgående mellem repræsentanter fra *Foreningen af Fagarkæologer* og fra *DM Forskning & Formidling* for at sikre, at de enkelte spørgsmål var mest muligt i overensstemmelse med den sprogbrug, arkæologer betjener sig af.

Vi var i forbindelse hermed særligt opmærksomme på ordvalget i spørgsmålene om arbejdsopgaverne, der jo gerne skulle svare til den måde, disse opgaver typisk blev betegnet som. Også spørgsmålene om, ad hvilke kanaler de tidsbegrænset ansatte arkæologer fandt vej til beskæftigelse, blev særskilt drøftet, ligesom det blev diskuteret, hvorledes der skulle spørges om de faglige efter- og videreuddannelsesaktiviteter. Med hensyn til den sidstnævnte gruppe af spørgsmål enedes vi om en meget overordnet formulering, der kunne rumme enhver form for aktivitet fra den mest beskedne til den mest avancerede – en række specificerede formuleringer, hvor der skelnedes mellem aktiviteter på forskellige faglige niveauer, ville i nogle tilfælde kunne have ført til usikkerhed om, hvilken eller hvilke aktiviteter der skulle markeres. Vi omtalte dog eksplicit kurser og foredrag som eksempler på, hvad vi havde i tankerne. Vi kan ikke afvise, at disse eksempler har betydet, at respondenterne har opfattet spørgsmålene som mere snævre, end vi ønskede.

Repræsentativitet

Vi har forholdt os til spørgsmålet om undersøgelsens repræsentativitet.

I almindelighed gælder, at når svarprocenten er forholdsvis høj, er sandsynligheden for, at der er væsentlige skævheder i undersøgelsespopulationen i forhold til totalpopulationen, mindre – jo højere svarprocent, desto lavere sandsynlighed (alt andet lige). Med en svarprocent på 58 kan det derfor forventes, at undersøgelsesresultaterne ikke er i voldsom modstrid med den virkelighed, de har til formål at indkredse.

Som allerede omtalt i forbindelse med figur 4 ovenfor side 23 svarer fordelingen mellem kønnene i undersøgelsen desuden ganske godt til fordelingen blandt de kandidater, der tog deres arkæologiske eksamen i perioden 2000-12; vælges det kortere tidsrum 2004-13, er de to fordelinger endnu mere tæt på hinanden. Der er altså ingen grund til at mene, at undersøgelsens respondenter på dette område er forskellig fra totalpopulationen.

Når det gælder fordelingen af de forskellige ansættelseskategorier blandt respondenterne, fører en analyse af proportionsforskellene til, at gruppen af fastansatte arkæologer i forhold til den andel, som den samlede gruppe af magistre udgjorde i 2013, er noget underrepræsenteret, mens grupperne af dels bachelor- og kandidatstuderende, dels ph.d.-studerende i forhold til deres andel er entydigt underrepræsenteret. Gruppen af projektansatte arkæologer synes at være fyldestgørende repræsenteret.

Vi havde forventet, at antallet af projektansatte arkæologer ville have været højere. Når det ikke er tilfældet, skyldes det bl.a., at nogle enkelte museer ud fra et personalepolitisk standpunkt vælger at ansætte i faste stillinger frem for i tidsbegrænsede stillinger. Det kan desuden ikke udelukkes, at året 2013 har været mindre gunstigt for arkæologer end de forudgående år, selv om ledighedsprocenten ikke taler for dette standpunkt; den lå på niveau med de umiddelbart forudgående år. Et tredje forhold, som vi også må tage i betragtning, er, at flere kan have valgt at forlade faget og søge anden beskæftigelse, end det ellers har været tilfældet.

I øvrigt gælder det, at heltidsbeskæftigelsen var langt den mest almindelige ansættelsesform; deltidsstillinger fandtes blandt især fastansatte arkæologer, men kun i begrænset omfang.

Når repræsentativiteten skal bedømmes, inddrager man sædvanligvis også respondenternes alder. Her kommer vi imidlertid til kort – vi har ganske enkelt intet sammenligningsgrundlag. Vi vil dog her pege på, at langt størstedelen af de arkæologer, som afsluttede deres eksamen i årene 2000-13, var mellem 30 og 39 år, om end flere i de seneste år er blevet færdige tidligere. Blandt undersøgelsens respondenter udgjorde denne aldersgruppe 52 %.

Imidlertid har vi undret os over, at gruppen i alderen fra 50 år og derover blot er repræsenteret ved 12 % af det samlede antal arkæologer på 277, der har deltaget i undersøgelsen; i absolutte tal er der tale om 32 personer. Vi havde forventet, at antallet var højere. Når det ikke er tilfældet, kan det skyldes, at gruppen faktisk ikke var større. Andre muligheder er, at et antal har valgt ikke at medvirke i undersøgelsen, eller at netop

arkæologer i alderen fra 50 år og derover var chefer og derfor ikke er omfattet af undersøgelsen. Vi kan desværre ikke afgøre, hvilke af disse muligheder der har mest for sig – formentlig er der tale om en kombination.

Gruppen af arkæologer, der var uden beskæftigelse gennem hele året 2013, har kun sat sig få spor i undersøgelsen. 24 har her betegnet sig som arbejdsløse, men en større andel af disse 24 viste sig at have været i arbejde i perioder af året, oftest dog af kortere varighed. De er derfor talt med som projektansatte. Andre arkæologer uden fast beskæftigelse kan i undersøgelsesperioden have været uden projektansættelse og er af den grund ikke blevet omfattet. Sammenfattende er der ikke tvivl om, at gruppen er mangelfuldt repræsenteret – men det overrasker ikke, fordi den jo kun fik spørgeskemaet i hånden, såfremt man var ansat på et af de 30 museer fra juni til september.

I arkæologkredse er et samtaleemne undertiden afvandringen fra faget. Det gælder her som for de fuldtidsarbejdsløse og periodevist arbejdsløse, at undersøgelsen ikke er designet til at kortlægge, hvor mange der søger bort fra beskæftigelsen som arkæolog. Antallet af færdiguddannede kandidater indikerer, at afvandringen sker; men hvor stor den er, kan vi ikke afgøre på det foreliggende grundlag.

Andre metodiske forhold

Under indtastningen af skemaernes oplysninger noterede vi os, at ikke alle spørgsmål var besvaret. Det er der ikke noget usædvanligt i – nogle respondenter bliver afbrudt i arbejdet med at besvare spørgsmålene og vender ikke tilbage, og andre ønsker ikke at besvare et eller flere spørgsmål. I hovedparten af fem ud af de i alt syv grupper af spørgsmål, som hver enkelt respondent blev bedt om at besvare, er de forskellige svarmuligheder afkrydset, eller der er anført faktuelle svar som f.eks. hvornår den seneste akademiske eksamen er taget. Enkelte svar i disse fem grupper mangler, men vi har ikke kunnet identificere noget mønster her; der synes at være tale om forglemmelser mere end noget andet. I forhold til rapportens tekst og figurer indebærer disse ubesvarede spørgsmål fra tid til anden, at absolutte tal og procentandele kan variere noget alt efter, hvilke svar der kombineres.

To af grupperne adskiller sig fra de fem, vi netop har omtalt.

Den ene gruppe, som drejer sig om respondenternes sociale og faglige vilkår under ansættelsen, har 5-6 % af samtlige 277 respondenter konsekvent ikke besvaret de spørgsmål, der indgår i gruppen. Da undersøgelsen er anonym også i forhold til hver enkelt af de 30 museer, der har medvirket, kan vi ikke afgøre, om fraværet af svar er knyttet til bestemte museer, eller om fraværet er tilfældigt fordelt. Da antallet af svar, der mangler her, under alle omstændigheder er beskedent, ser vi ingen grund til at mene, at fraværet på afgørende vis har betydning for undersøgelsens repræsentativitet i forhold til denne gruppe.

Den anden gruppe vedrører respondenternes faglige udviklingsmuligheder og omfattede to spørgsmål, der begge skulle bevares enten med et ja eller med et nej.

I det ene spørgsmål blev der spurgt om, hvorvidt respondenterne i 2013 havde fået tilbud om at kunne deltage i faglige efter og videreuddannelsesmuligheder eller haft mulighed for at ansøge herom; her var fraværet af svar i samme størrelsesorden som for den forudgående gruppe – 5 %. Det var næsten fuldt ud de samme respondenter, der ikke havde svaret i denne forudgående gruppe, som heller ikke svarede på dette spørgsmål. Dette sammenfald må tolkes som udtryk for, at respondenterne bevidst har fravalgt at svare; størsteparten af dem var projektansatte arkæologer. Hvad motivet til at fravælge spørgsmålet og også spørgsmålene i den forudgående gruppe har været, er det ikke muligt at udtale sig om – idet vi som nævnt ovenfor ikke kan udelukke, at udformningen af spørgsmålene om efter- og videreuddannelsesaktiviteter kan have rejst tvivl om, hvad et svar kunne omfatte. Vi mener imidlertid ikke, at fravalget i større omfang har betydning for de resultater, der fremgår af figurene 32 og 33 ovenfor side 51f.

Det andet spørgsmål forholdt sig til, om respondenterne så faktisk også havde deltaget i faglige efter- og videreuddannelsesaktiviteter. Der mangler her svar fra 26 % af det samlede antal respondenter, 73 af i alt 277, fordelt med en langt større andel blandt de projektansatte arkæologer i forhold til deres samlede antal og en væsentligt mindre andele blandt de fastansatte arkæologer og de studerende. Fraværet er let at forklare. Når arkæologerne havde besvaret spørgsmålet om tilbud eller mulighed for at kunne deltage med et nej, så de ingen grund til at afkrydse et svar på spørgsmålet om den faktiske deltagelse i aktiviteterne. Og det betyder, med nogle forholdsvis få undtagelser skal alle de tilfælde, hvor der ikke er afgivet et svar, regnes for at være negative. Holder vi os alene til de projektansatte arkæologer, viser det sig, at samtlige de 40, som har undladt at besvare spørgsmålet om deltagelse. Har besvaret det forudgående spørgsmål med et nej. Det er denne fortolkning, der er lagt til grund ved figur 36 ovenfor side 55.

FULDFØRTE KANDIDATUDDANNELSER, BESKÆFTIGELSE OG LEDIGHED

Hovedparten af de data, som vi har præsenteret i de forudgående afsnit, er indsamlet i sommeren 2014; de udgør svarene på et spørgeskema, som et antal tillidsrepræsentanter og kontaktpersoner fordelte blandt de arkæologer og arkæologistuderende, der på dette tidspunkt var beskæftiget på de 31 museer med arkæologiske opgaver, og herefter returnerede til DM – med en enkelt undtagelse. Andre arkæologer og arkæologistuderende, der ikke var i arbejde i sommermånederne, blev kun inddraget, når tillidsrepræsentanterne og kontaktpersonerne opsøgte deres fagfæller; det er sket i et begrænset antal tilfælde.

Ud fra svarene på spørgeskemaet kan forhold angående den samlede beskæftigelse og ledighed i de arkæologiske fag derfor naturligvis ikke belyses.

Da data herom imidlertid er af central betydning i forhold til undersøgelsens formål, har vi dels benyttet Danmarks Statistiks Statistikbank vedrørende antallet af fuldførte uddannelser inden for de arkæologiske fag, dels kontakten Danmarks Statistik for at få mere detaljerede oplysninger om beskæftigelsen og ledigheden. Da Danmarks Statistik anvender et ledighedsbegreb – fuldtidsledige – der ikke gør det muligt at specificere, hvor mange arkæologer der i kortere eller længere perioder har været berørt af ledighed, søgte vi desuden hjælp hos Magistrenes A-Kasse, der netop opgør ledighed således, at den arkæolog, som f.eks. er i beskæftigelse fire måneder i et givent år, tæller med samme vægt som den arkæolog, der var arbejdsløs hele året – begge arkæologer er berørt af ledighed. Da vi i undersøgelsens svar kan se, hvor mange arkæologer der var arbejdsløse i året 2013, og hvor lang tid de projektansatte arkæologer var beskæftiget, er dette ledighedsbegreb mere hensigtsmæssigt end det ledighedsbegreb, som Danmarks Statistik lægger til grund for sine opgørelser af ledigheden.

Figur 37 viser, hvor mange kandidatstuderende i de forskellige arkæologiske fag der gennemførte deres uddannelse hvert enkelt år i perioden 2007-13, hvor mange af disse nyuddannede arkæologer der var beskæftiget ultimo november det pågældende år, og hvor mange blandt denne sidstnævnte gruppe der var ansat på alle de 31 museer, som har lovbundne arkæologiske opgaver, ligeledes opgjort ultimo november det pågældende år. Ved nyuddannede forstås de arkæologer, der har afsluttet deres uddannelse i tidsrummet fra den 1. oktober i et givent år til den 30. september det følgende år.

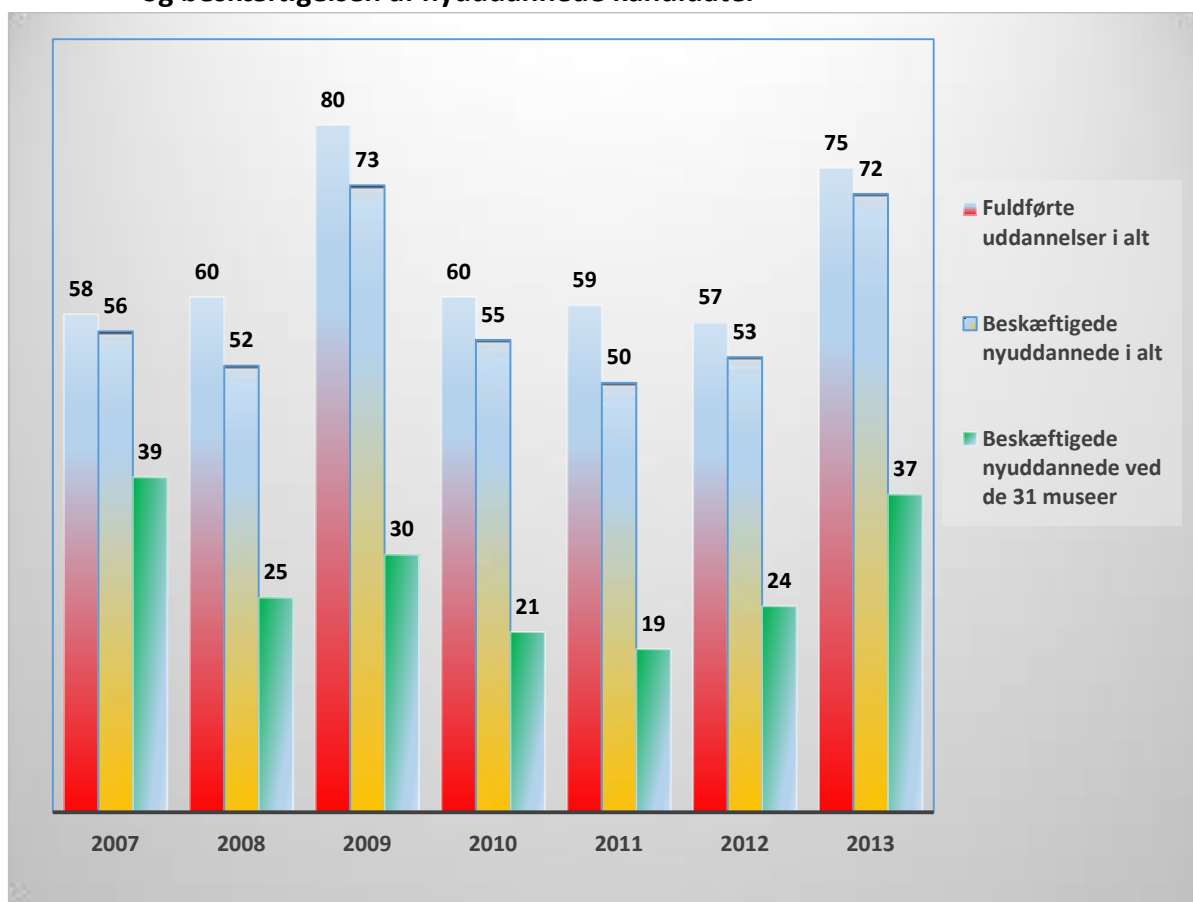
Antallet af fuldførte uddannelser i alle de syv år er ganske stort – 449. Gennemsnitligt tog 64 studerende deres afsluttende bachelor-, kandidat- eller ph.d.-eksamen i hvert af de syv år, men med forholdsvis markante udsving – 57 fuldførte i 2012 uddannelserne som det laveste og 80 i 2009 som det højeste tal.

43 % - 195 af de i alt 449 arkæologer – var i årene 2007-13 på opgørelsestidspunktet ultimo november et givent år ansat på de 31 museer med arkæologiske opgaver. Desværre kan Danmarks Statistik ikke oplyse, hvor mange af disse ansættelser der var enten faste eller tidsbegrænsede, men som vi fortalte ovenfor ved figur 5 kan 29 ansættelser ved 30 af disse museer i 2013 med nogen usikkerhed identificeres som nyansættelser på grundlag af en eksamen i 2013, for hovedpartens vedkommende som projektansættelser; som det fremgår af figur 37, har Danmarks Statistik for 2013 oplyst tallet 37 nyuddannede arkæologer i beskæftigelse på de 31 museer på opgørelsestidspunktet.

Som det gælder antallet af fuldførte uddannelser, svingede antallet af ansættelser af nyuddannede på de 31 museer også ganske meget med et lavpunkt i 2011 og et højdepunkt i 2007, henholdsvis 19 og 39 ansættelser.

411 af de 449 nyuddannede var på opgørelsestidspunktet i beskæftigelse i årene 2007-13 –

Figur 37 Fuldførte uddannelser i arkæologiske fag og beskæftigelsen af nyuddannede kandidater

Kilde: Danmarks Statistik april-maj 2015

næsten 92 %. Hvorvidt ansættelsen var fast eller tidsbegrænset, er det som nævnt ikke muligt at oplyse, men ud fra svarene på spørgeskemaerne er der grund til at antage, at en større andel var tidsbegrænsede. Også her er udsvingene bemærkelsesværdige – 50 nyansættelser i 2011 som det laveste og 73 i 2009 som det højeste tal.

Sammenfattende tegner figur 37 et billede af beskæftigelsessituationen, der umiddelbart ser forholdsvis positivt ud: 92 % blandt de arkæologer, der fuldførte deres uddannelse i årene 2007-13, var beskæftiget ultimo november i hvert af de syv år. Figuren dokumenterer også, at de 31 museer med arkæologiske opgaver spillede en ganske betydelig rolle som aftagere. Men billedet er ikke tilstrækkelig nuanceret. Jævnføres der med de data, som spørgeskemaundersøgelsen har givet, er der ikke tvivl om, at arkæologer i projektansættelser udgjorde et betydeligt antal af de 411 i beskæftigelse og formentlig navnlig de 195 heraf, som var ansat på de 31 museer.

Selv om spørgeskemaundersøgelsens resultater med hensyn til forholdet mellem fastansættelser og projektansættelser er repræsentative for året 2013, er de det ikke nødvendigvis for de omkringliggende år. De 43 %, der i undersøgelsen optræder som projektansatte, kan meget vel have været et lavere eller et højere procenttal i de forudgående eller de efterfølgende år, afhængigt af den offentlige og den private anlægsvirksomhed som procentandelen i første række er.

Begrænsningerne i detaljeringsgraden i den offentlige statistik er desværre uomgængelige, når det drejer sig om ansættelsens karakter. Men det er muligt at komme ganske tæt på, hvor de 254 af de i alt 449 arkæologer, der i årene 2007-13 på opgørelsestidspunktet ikke var beskæftiget på de 31 museer, fandt arbejde. I figur 38 præsenterer vi de data, der fortæller herom.

Også dataene i figur 38 er hentet hos Danmarks Statistik.

Danmarks Statistik modtager fra en række statistikproducenter data om antallet af beskæftigede i hvert enkelt år på de enkelte arbejdspladser. Disse data kan vi indplacere i et system af brancher, defineret af Danmarks Statistik og forstået som ganske brede beskæftigelsesområder. Det er således muligt at kortlægge, i hvilke brancher f.eks. nyuddannede arkæologer med en kandidateksamen i et bestemt år var ansat ultimo november.

Og det er, hvad figur 38 viser, suppleret med oplysningerne om det samlede antal fuldførte kandidatuddannelser og den samlede beskæftigelse i årene 2007-13, som vi fortalte om ovenfor. Antallet af fuldførte uddannelser er gengivet i søjlen yderst til venstre, antallet af nyuddannede, beskæftigede arkæologer i søjlen yderst til højre, og de brancher, hvori arkæologerne var beskæftiget på opgørelsestidspunktet, er repræsenteret ved de fem søjler i figurens midte.

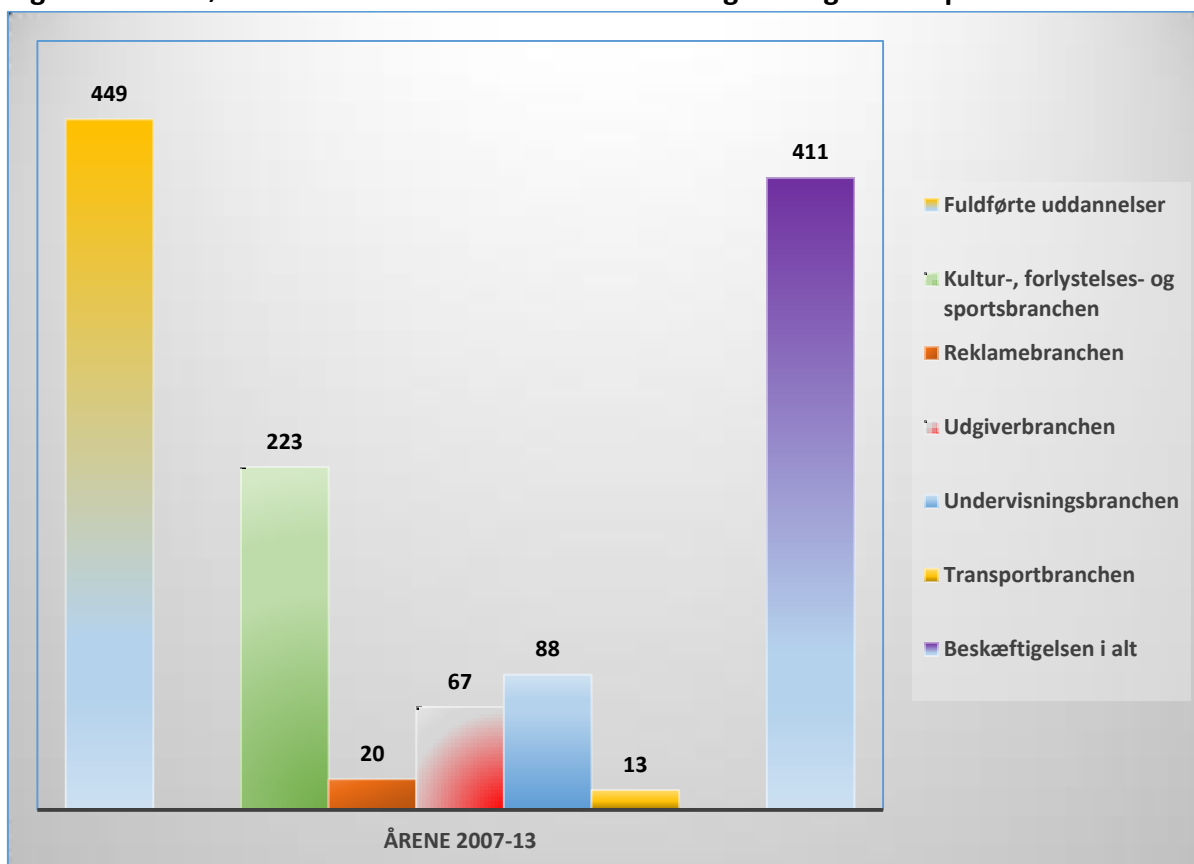
54 % af de i alt 411 nyuddannede arkæologer i beskæftigelse viser sig at have fundet plads i kultur-, forlystelses- og sportsbranchen med museerne som givetvis langt den største, om end ikke den eneste aftager. Undervisningsbranchen var den næste i rækken med 21 %, og

mens udgiverbranchen, der bl.a. omfatter bogforlag, tegnede sig for 16 %; reklamebranchen beskæftigede 5 %, transportbranchen 3 %.

Kultur-, forlystelses- og sportsbranchen dominerede i årene 2007-13 scenen som aftager af nyuddannede arkæologer. Formentlig er tallet 223 endda for lavt, idet der til forskel fra de 31 særligt undersøgte museer mangler data for andre områder af branchen i hovedparten af årene – det gælder i øvrigt også reklamebranchen og transportbranchen som helhed; i 2013 var der således ud over de 37 arkæologer, som blev ansat på de 31 museer, yderligere 11, der blev beskæftiget andetsteds i kultur-, forlystelses- og sportsbranchen. Og de 38 arkæologer, der udgør forskellen mellem antallet af fuldførte uddannelser og antallet af nyuddannede, beskæftigede arkæologer, kan godt have været i beskæftigelse, men er ikke blevet fanget af statistikken. Nogle har dog givetvis stået uden for arbejdsstyrken, og andre har forladt Danmark.

Som vi allerede nævnte i relation til figur 37, er det ikke muligt at skelne mellem nyuddannede arkæologer i enten fast eller tidsbegrænset ansættelse, og tallene repræsenterer under alle omstændigheder kun situationen ultimo november i det pågældende år. Beskæftigelsen i det enkelte år kan have været ganske kortvarig, om end den også kan have været fast.

Figur 38 Fuldførte uddannelser 2007-13 i de arkæologiske fag fordelt på brancher

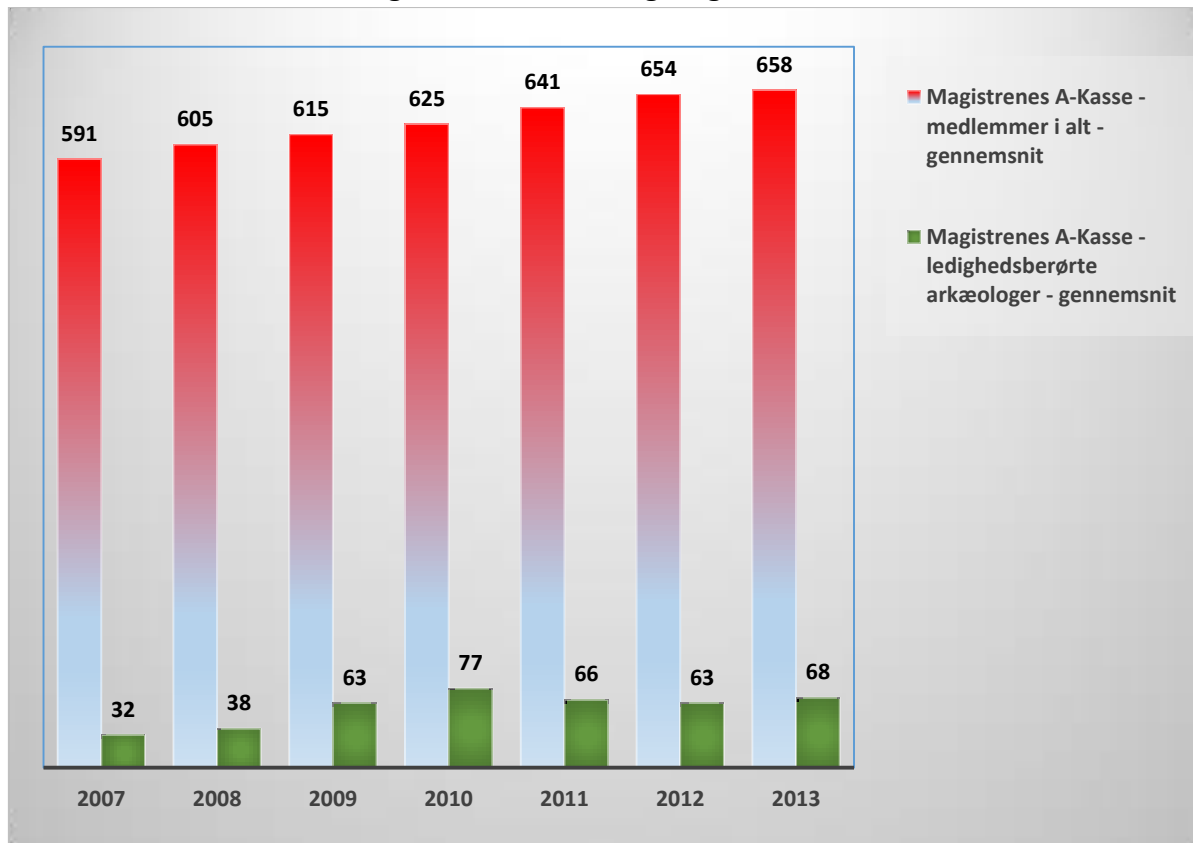
Kilde: Danmarks Statistik april-maj 2015

Når det gælder ledighedsstatistikken, anvender vi – som vi fortalte ovenfor – det ledighedsbegreb, som ligger til grund for de opgørelser, Magistrenes A-Kasse (MA) udarbejder. De absolutte og procentuelle tal, vi viser i figurerne 39 og 40, angår dels det samlede antal arkæologer, der i årene 2007-13 var medlemmer af MA, dels de arkæologer, der i kortere eller længere tid var berørt af ledighed i perioden. I figur 39 repræsenterer de høje søjler det antal arkæologer, der i hvert af årene gennemsnitligt var medlemmer af MA, mens de lave søjler er udtryk for det antal arkæologer heraf, som var ledighedsberørte. Og som det tydeligt fremgår, mere end fordobledes antallet af ledighedsberørte fra 2007 til 2010, hvorefter det faldt en smule. Der er næppe tvivl om, at det er finanskrisen, som her satte sine spor med 2009 som året, hvor ledigheden øgedes med 66 % i forhold til året før.

I offentligheden benyttes der typisk procenttal, når beskæftigelse og ledighed er på tale. I figur 40 er det da også netop ledighedsprocenterne for de arkæologiske fag, vi præsenterer – f.eks. svarer i figur 39 det absolutte tal 77 ledighedsberørte arkæologer i 2010 til ledighedsprocenten 12,3 i figur 40. Til sammenligning har vi her beregnet ledighedsprocenterne for samtlige medlemmer af MA, der i samme år lå på 6,5, altså knap det halve af den arkæologiske ledighedsprocent. Der foreligger ikke data for 2007 herom.

Ledighedsprocenten for de arkæologiske fag lå altså en del højere end for alle de fag,

Figur 39 Antal ledighedsberørte arkæologer 2007-13 – medlemmer af Magistrenes A-Kasse og årsgennemsnit

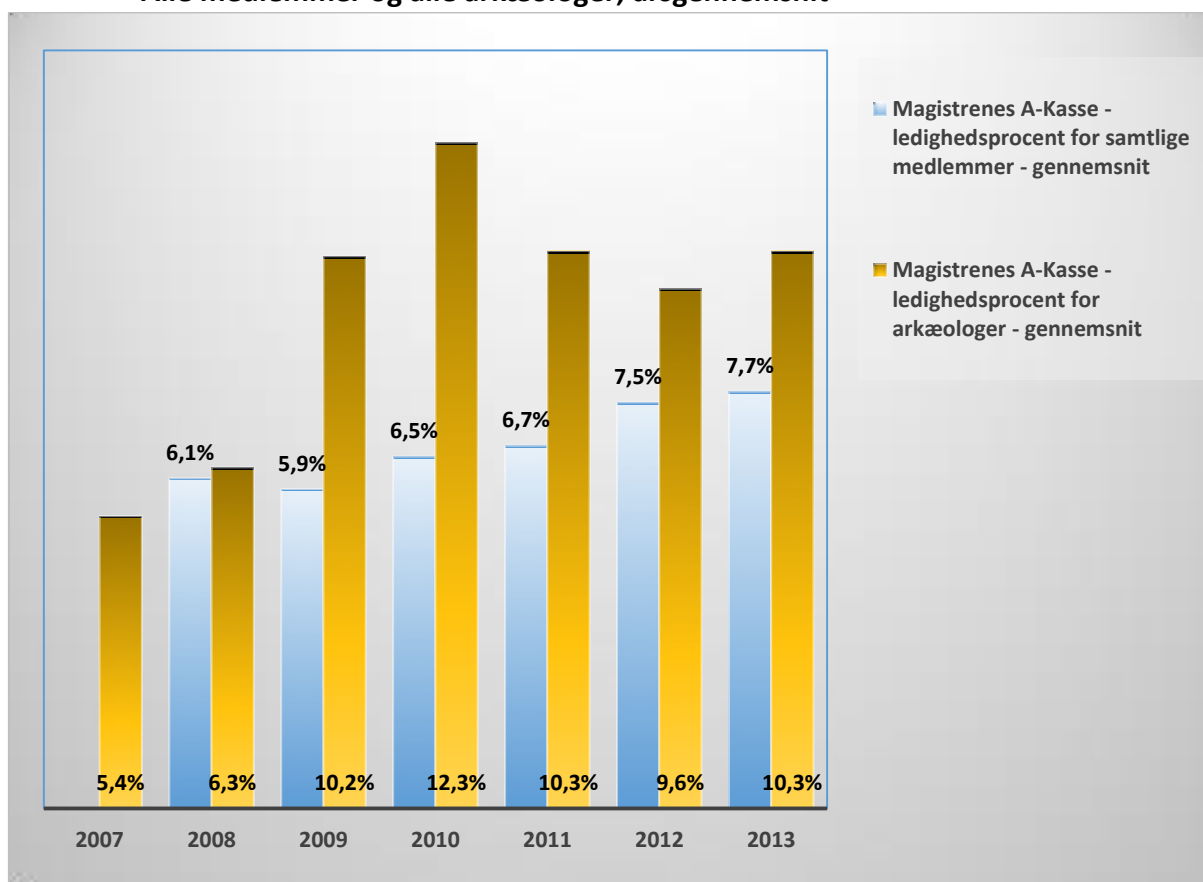

Kilde: Magistrenes A-Kasse juli 2015

hvis kandidater meldte sig ind i MA. Hvor den gennemsnitlige ledighedsprocent for alle disse medlemmer i årene 2008-13 var 6,7, var den for arkæologerne 9,2, altså 2,5 procentpoint højere. For alle humanistiske fag under ét lå ledighedsprocenten i 2013 på 8, for de arkæologiske fag på 10,3.

Sammenligninger af ledighedsprocenter mellem nogle få fag er vanskelige, fordi de enkelte fag dels har meget forskellige kandidattal, dels har stærkt varierende beskæftigelsesmuligheder. Det er af disse grunde, vi har valgt at sammenholde med alle ledighedsberørte medlemmer af MA, der i f.eks. året 2010 udgjorde 3.402 personer. Vi er her nødt til at fremhæve den førstnævnte faktor som afgørende for vurderingen af ledighedsprocenter på tværs af uddannelser – de arkæologiske fag repræsenterer ikke nær så mange kandidater som f.eks. faget nordisk sprog og litteratur (dansk). Og det betyder, at blot en mindre ændring i antallet af ledighedsberørte arkæologer fra et år til et andet påvirker ledighedsprocenten forholdsvis meget. Også væksten i antallet af forsikrede arkæologer i MA har betydning for størrelsen af ledighedsprocenten; havde der i 2007 været lige så mange arkæologer i MA, ville procenten have været 4,9 og ikke 5,4 som i figur 40. Uagtet disse forbehold er det naturligvis stadigvæk afgørende at understrege, at der var dobbelt så mange ledighedsberørte arkæologer i 2013 som i 2007.

Figur 40 Ledighedsprocenter 2007-13 – Magistrenes A-kasse
Alle medlemmer og alle arkæologer; årgennemsnit

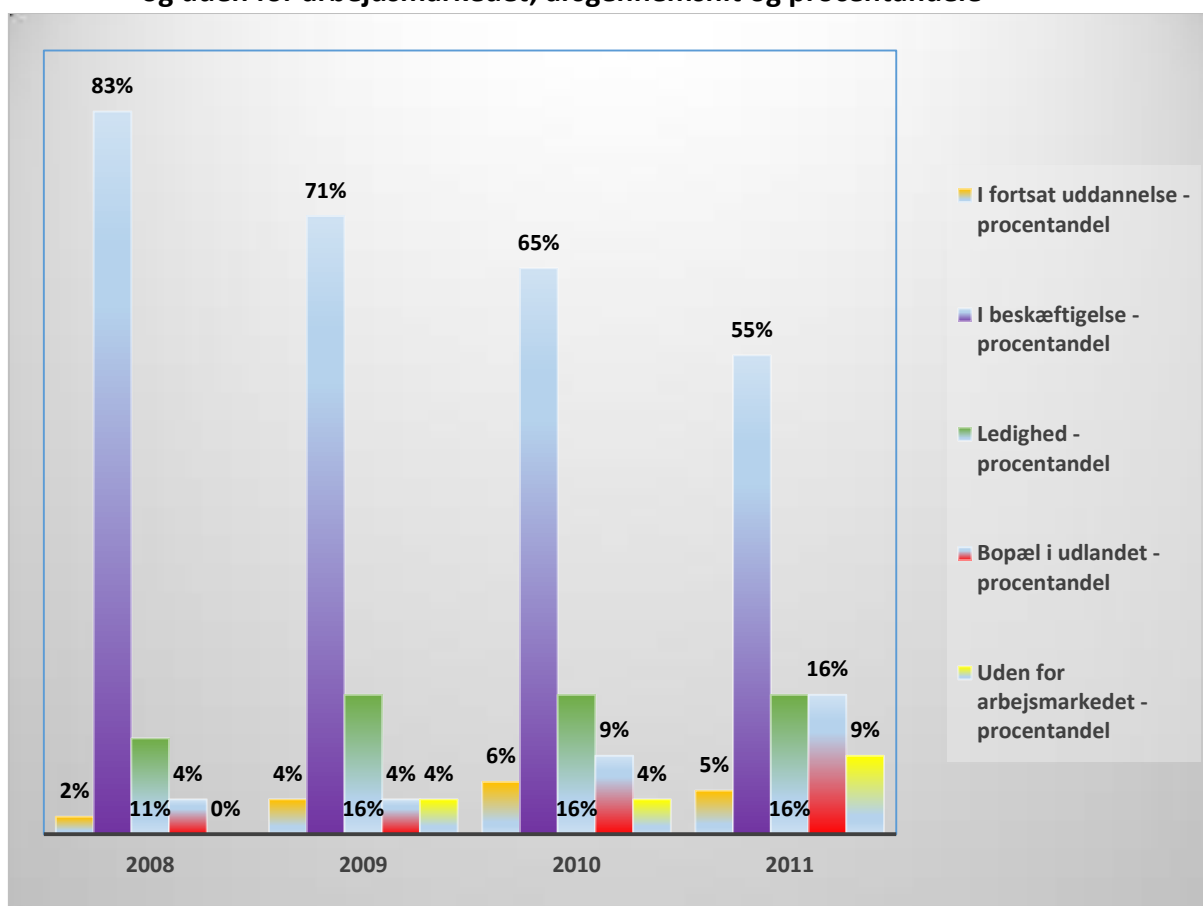
Kilde: Magistrenes A-Kasse juli 2015

I 2014 offentliggjorde Uddannelses- og Forskningsministeriet resultaterne af en undersøgelse vedrørende nyuddannedes beskæftigelse og ledighed⁸. Da undersøgelsen vedrører årene 2008-11, er den relevant i forhold til nærværende undersøgelse, endda i særlig grad, fordi den rummer flere specifikke oplysninger, end vi ellers har været i besiddelse af.

I undersøgelsens tabeller præsenteres data for såvel antallet af fuldførte uddannelser årligt inden for hver enkelt akademisk uddannelse i absolutte tal (personer) som antallet af nyuddannede under fortsat uddannelse, beskæftigede nyuddannede, nyuddannede uden for arbejdsstyrken, ledige nyuddannede og nyuddannede med bopæl i udlandet, de sidstnævnte fem kategorier i procentandele.

I figur 41 vedrører disse procentdele alene nyuddannede arkæologer på kandidatniveau.

Figur 41 Nyuddannede arkæologer på kandidatniveau 2008-11
I uddannelse, beskæftigelse og ledighed, med bopæl i udlandet og uden for arbejdsmarkedet; årsgennemsnit og procentandele

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet marts 2014

⁸ Undersøgelsen er udførligt dokumenteret i to publikationer med *Nyuddannedes beskæftigelse* som hovedrapporten, dateret den 24. marts 2014, og *Definitioner og data anvendt i målingen af nyuddannedes aktivitet 4-19 måneder efter fuldførelse*, også dateret den 24. marts 2014. Publikationerne findes på adressen: <http://ufm.dk/uddannelse-og-institutioner/statistik-og-analyser/faerdiguddannede/nyuddannedes-beskaeftigelse>, hvor også indgangen til de statistiske data findes, ordnet efter uddannelsesniveau. Undersøgelsen støtter sig på dataleverancer fra Danmarks Statistik.

Tallene bygger på opgørelser af først uddannelsesstatus, dernæst arbejdsmarkedsstatus og endelig bopælsstatus over et tidsrum, der rækker fra og med fire til og med nitten måneder efter afsluttende eksamen. Til grund for procenttallene ligger de absolutte uddannelsesstal 46 (2008), 70 (2009), 69 (2010) og 44 (2011).

Lad os først se på de arkæologer, som efter kandidateksamen fortsatte deres studier med henblik på en ph.d.-grad. Det var blot et fåtal, der gik dén vej, i de fire år i alt ti kandidater. Med hensyn til kandidaterne i beskæftigelse er der grund til at hæfte sig ved, at det i perioden blev en del vanskeligere at finde fodfæste på det danske arbejdsmarked; i 2008 var 38⁹ ud af 46 i beskæftigelse på opgørelsestidspunktet (ultimo november 2008), i 2011 kun 24 ud af 44. Blandt de i alt 229 kandidater var 157 i beskæftigelse over de fire år, dog givetvis ikke de samme 157 kandidater i hvert af årene; beregnet på denne måde lå beskæftigelsesprocenten altså gennemsnitligt på 69. Imidlertid steg ledighedsprocenten ikke tilsvarende; i 2008 var fem ud af 46 kandidater ledige på opgørelsestidspunktet, mens det samlede antal ledige i de fire år udgjorde 34 af de 229 kandidater, altså en ledighedsprocent på gennemsnitligt 15. I 2008 lå procenten på 11, i de efterfølgende år på 16. Hvor ledigheden altså ikke steg markant, voksede antallet af kandidater i de øvrige kategorier, fra to i 2008 til syv i 2011 med i alt 18 kandidater, når der var tale om bopæl i udlandet (hvad der kunne betyde, at vedkommende havde fået eller søgte arbejde i udlandet eller var under uddannelse på et udenlandsk universitet). Også antallet af kandidater, som var uden for arbejdsmarkedet, steg, fra to i 2009 til fire i 2011 med i alt ni kandidater over de fire år¹⁰.

I tabel 2 præsenterer vi de væsentligste af de tal, vi har omtalt ovenfor, ordnet efter de fire år, også her med afrundede tal. I perioden afsluttede gennemsnitligt 57 deres kandidatuddannelse, gennemsnitligt 39 (69 %) var i beskæftigelse på opgørelsestidspunktet, og gennemsnit 9 (15 %) var ledige, ligeledes på opgørelsestidspunktet (i begge tilfælde ultimo november det pågældende år). Forskellen på ni mellem tallet i kolonnen med antallet af fuldførte uddannelser og summen af tallene i de to efterfølgende kolonner repræsenterer således det antal kandidater, der gennemsnitligt i de fire år havde bopæl i udlandet eller stod uden for arbejdsmarkedet.

Tabel 2 Arkæologi – fuldførte kandidatuddannelser, beskæftigelse og ledighed 2008-11

År	Arkæologi Fuldførte uddannelser Antal kandidater	Arkæologi I beskæftigelse Antal kandidater / procentandele	Arkæologi Fuldtidsledige Antal kandidater / procentandele
2008	46	37 / 83 %	5 / 11 %
2009	70	50 / 71 %	11 / 16 %
2010	69	45 / 65 %	11 / 16 %
2011	44	24 / 55 %	7 / 16 %
2008-11 Gennemsnit	57	39 / 69 %	9 / 15 %

⁹ De absolutte talangivelser er afrundet, hvorfor sumtallet af de fem kategorier ikke bliver 229, men 226.

¹⁰ Udtrykket uden for arbejdsmarkedet kan indbefatte studerende, som op opgørelsestidspunktet ikke var lønnet, personer på orlov uden løn, på barselsdagpenge, på sygedagpenge, under revalidering, i aktiveringstilbud eller modtagere af førtidspension for at nævne de væsentligste grupper.

I tabel 3 viser vi, hvorledes antallet af fuldførte kandidateksaminer, beskæftigelsen og ledigheden så ud for alle de humanistiske fag i de samme fire år¹¹, og sammenholder disse tal med tallene i tabel 2. Som det fremgår, lå den humanistiske gennemsnitlige beskæftigelse to procentpoint højere end den arkæologiske beskæftigelse, mens ledigheden for humaniora lå tre procentpoint lavere end den arkæologiske. Ved vurderingen af disse forskelle skal det tages i betragtning, at antallet af humanistiske kandidater steg med 6,7 % fra året 2008 til året 2009, men det for de arkæologiske kandidater øgedes voldsomt med hele 52,2 %. Det arkæologiske arbejdsmarked har altså været i stand til på opgørelsestidspunktet at optage relativt flere end det humanistiske.

Beskæftigelses- og ledighedsstatistikken for de arkæologiske fag på kandidatniveau i tabellerne 2 og 3 er underlagt de samme vilkår, som gælder for andre undersøgelser, der bygger på tal fra Danmarks Statistik – de statistiske data gengiver situationen ultimo november i et givent år og fortæller ikke, om beskæftigelsen på dette tidspunkt var fast eller tidsbegrænset. Hvorledes beskæftigelsen og ledigheden var på andre tidspunkter af året, kan statistikken ikke oplyse. De data, som MA har leveret, og som vi har anvendt i figurene 39 og 40 er i så henseende mere retvisende end dataene i figur 41 og i de to tabeller, også selv om tallene i figurene 39 og 40 heller ikke gør det muligt at afgøre, hvilken ansættelsesform der i hvert enkelt tilfælde var tale om.

Med de ovennævnte forbehold har den undersøgelse, vi har gennemført over de forudgående sider, vist, af de arkæologiske uddannelser med hensyn til beskæftigelse og ledighed i årene 2008-11 skilte sig noget ud fra de humanistiske uddannelser som helhed – beskæftigelsen af arkæologer var lidt lavere, ledigheden lidt højere. Men undersøgelsen af tallene fra MA viste også, at de absolutte ledighedstal ikke var høje set i forhold til antallet af forsikrede arkæologer. Markant var imidlertid forøgelsen af ledighedsberørte fra 2008 til 2009, der i miljøet givetvis har sat sig psykologiske spor.

Undersøgelserne har også kastet andre resultater af sig.

Tabel 3 Humaniora – fuldførte kandidatuddannelser, beskæftigelse og ledighed 2008-11

År	Humaniora Fuldførte uddannelser Antal kandidater	Humaniora I beskæftigelse Antal kandidater / procentandele	Humaniora Fuldtidsledige Antal kandidater / procentandele
2008	3.044	2.374 / 78 %	244 / 8 %
2009	3.674	2.609 / 71 %	441 / 12 %
2010	3.576	2.539 / 67 %	501 / 14 %
2011	3.345	2.208 / 66 %	435 / 13%
2008-11 Gennemsnit	3.410	2.421 / 71 %	409 / 12 %

¹¹ Tallene er hentet i den i note 8 nævnte undersøgelse, tabellen vedrørende humaniora, kandidatniveau.

Det overrasker ikke, at arkæologer blev ansat på andre arbejdspladser end de 31 lokalmuseer, vi har forholdt os til – især Nationalmuseet har beskæftiget arkæologer, men sandsynligvis også enkelte andre lokalmuseer end de 31; det undrer heller ikke, at undervisningsbranchen gjorde sig gældende – universiteter og andre uddannelsesinstitutioner har givetvis været blandt aftagerne af de lidt over en femtedel af de 411 nyuddannede arkæologer, der fandt plads dér. Bemærkelsesværdigt er derimod, at også udgiverbranchen med bl.a. bogforlag, reklamebranchen og transportbranchen beskæftigede arkæologer, om end tallene for de to sidstnævnte brancher er små, således som vi viste det i figur 38 ovenfor side 67. Hvor mange af de 411 arkæologer der i deres stillinger har kunnet udnytte deres faglighed, er det kun delvis muligt at udtale sig om – det må gælde størstedelen af de 223 arkæologer, som i årene 2007-11 blev ansat i kultur-, forlystelses- og sportsbranchen. Vi kan her tilføje, at nogle af de arkæologer, der blev ansat i transportbranchen, faktisk anvendte deres arkæologiske uddannelse – de blev ansat i Banedanmark.

Det er også værd at hæfte sig ved, at billedet af de nyuddannede arkæologers arbejdsmarkedsstatus takket være Uddannelses- og Forskningsministeriets undersøgelse er blevet ganske detaljeret, når det drejer sig om kandidatniveauet. For årene 2008-11 kender vi ikke blot beskæftigelses- og ledighedstallene, men også tallene for, hvor mange der havde bopæl i udlandet, og hvor mange der stod uden for arbejdsmarkedet. Disse data indikerer, at nogle flere arkæologer efter eller i forlængelse af kandidatuddannelsen bosatte sig i udlandet eller var uden for arbejdsmarkedet; udviklingen ses i årene 2010 og 2011, om end tallene er ganske små. Det var – og er – i øvrigt ikke et særkende for arkæologer, men gjorde – og gør – sig gældende også for andre uddannelser.

Men vi kan ikke afgøre, om ledigheden i 2008-11 berørte få meget eller mange lidt. Her er de absolutte ledighedstal i figur 40 som nævnt mere retvisende

DE VÆSENTLIGSTE PROCENTUELLE FORSKELLE MELLEM DE TO ARKÆOLOGGRUPPER

For at lette overblikket over de væsentligste procentuelle forskelle, der gør sig gældende mellem de to arkæologgrupper, giver vi her en oversigt over disse forskelle.

- Antallet af projektansatte arkæologer var ganske højt – de udgjorde 43 % af det samlede antal færdiguddannede og beskæftigede arkæologer, som medvirkede i undersøgelsen
- Halvdelen af de projektarkæologer, som medvirkede i undersøgelsen, var ansat i fra og med 9 til og med 12 måneder, 34 % i hele året 2013, men 26 % var blot ansat i fra en til og med fire måneder
- De fastansatte arkæologer havde typisk seks eller syv forskellige arbejdsopgaver ud af de syv, som det udsendte spørgeskema opregnede, de projektansatte typisk tre eller fire
- Blandt de to arkæologgrupper tilsammen havde 31 % forskningsopgaver, fordelt med 48 % til de fastansatte og 14 % til de projektansatte. 57 % af de fastansatte arkæologer og 15 % af projektarkæologerne havde administrative opgaver
- Hvor 79 % blandt de fastansatte arkæologer tilkendegav, at de fandt sig konsekvent inddraget i faglige møder, kunne kun 42 % blandt projektarkæologerne tilsluttede sig dette standpunkt
- Til et spørgsmål om, hvorvidt arkæologerne blev orienteret om ledelsesdispositioner, svarede 50 % blandt de fastansatte arkæologer, at de blev informeret konsekvent, mens projektarkæologerne tegnede sig for 34 %
- Til et andet spørgsmål om, hvorvidt arkæologerne blev inddraget i de processer, der førte frem til ledelsesdispositioner, oplyste 23 % blandt de fastansatte arkæologer og 6 % blandt projektarkæologerne, at de fandt sig inddraget konsekvent

- Blandt de fastansatte arkæologer fortalte 92 %, at de havde fået tilbud om eller haft mulighed for at kunne deltage i efter- og videreuddannelsesaktiviteter; for projektarkæologerne lå procentandelen på 56
- Også 92 % blandt de fastansatte arkæologer oplyste, at de havde deltaget i sådanne aktiviteter, mens procentandelen for projektarkæologerne lå på 52
- Og når det gjaldt inddragelsen i det sociale liv på museet, fortalte 87 % af de fastansatte arkæologer og 72 % af projektarkæologerne, at de blev inddraget konsekvent

**FORTEGNELSE OVER DE 30 MUSEER
MED ARKÆOLOGISKE OPGAVER, SOM INDGÅR I UNDERSØGELSEN**

Fortegnelsen er ordnet alfabetisk efter museernes navne.

- 1 **Bornholms Museum**, Sankt Mortens Gade 29, 3700 Rønne
- 2 **De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune**, Museumsvej 2, 7500 Holstebro
- 3 **Kroppedal Museum**, Kroppedals Allé 3, 2630 Tåstrup
- 4 **Københavns Museum**, Vesterbrogade 59, 1620 København V
- 5 **Moesgård Museum**, Moesgårds Allé 20, 8270 Højbjerg
- 6 **Museet for Thy og Vester Hanherred**, Jernbanegade 4, 7700 Thisted
- 7 **Museet på Sønderkov**, Sønderkovgårdsvej 2, Sønderkov, 6650 Brørup
- 8 **Muse®um**, Brårupgade 18 C, 7800 Skive
- 9 **Museum Horsens**, Sundvej 1 A, 8700 Horsens
- 10 **Museum Lolland-Falster**, Frisegade 40, 4800 Nykøbing F
- 11 **Museum Midtjylland**, Museumsgade 32, 7400 Herning
- 12 **Museum Nordsjælland**, Sdr. Jagtvej 2, 2970 Hørsholm
- 13 **Museum Silkeborg**, Hovedgårdsvej 7, 8600 Silkeborg
- 14 **Museum Sydøstdanmark**, Slotsurinen 1, 4760 Vordingborg
- 15 **Museum Sønderjylland**, Aastrupvej 48 A, 6100 Haderslev
- 16 **Museum Vestsjælland**, Klostergade 18, 4300 Holbæk
- 17 **Museum Østjylland**, Stemannsgade 2, 8900 Randers
- 18 **Nordjyllands Historiske Museum**, Algade 48, 9000 Ålborg
- 19 **Nordjyllands Kystmuseum**, Dronning Margrethes Vej 6, 9900 Frederikshavn
- 20 **Odense Bys Museer**, Overgade 48, 5000 Odense C
- 21 **Roskilde Museum**, Munkebro 2, 4000 Roskilde
- 22 **Skanderborg Museum**, Adelgade 5, 8660 Skanderborg
- 23 **Svendborg Museum (Arkæologi Sydfyn)**, Grubbemøllevej 13, 5700 Svendborg
- 24 **Sydvestjyske Museer**, Odins Plads 1, 6760 Ribe
- 25 **VejleMuseerne**, Skolegade 1, 7100 Vejle
- 26 **Vendsyssel Historiske Museum og Historisk Arkiv**, Museumsgade 3, 9800 Hjørring
- 27 **Vesthimmerlands Museum**, Søndergade 44, 9600 Års
- 28 **Viborg Museum**, Hjultorvet 4, 8800 Viborg
- 29 **Vikingskibsmuseet**, Vindeboder 12, 4000 Roskilde
- 30 **Østfyns Museer**, Strandgade 5, 5300 Kerteminde

UNDERSØGELSENS SPØRGESKEMAER

SPØRGSMÅL TIL
TILLIDSREPRÆSENTANTEN ELLER KONTAKTPERSONEN

Vi stiller dig her nogle spørgsmål, som alene du kan besvare. De vedrører nogle overordnede forhold, som udgør referencerammen for de spørgsmål, dine kolleger hver især forholder sig til.

I spørgsmål 1.1 skelner vi mellem det laveste og det højeste antal kolleger, der var ansat på din arbejdsplads i 2013. Vi spørger her kun til de væsentligste af de ansættelsesformer, vi har nævnt i spørgeskemaet til hver enkelt af dine kolleger. Hvis der ikke har været ansat nogen som f.eks. ph.d.-studerende, beder vi dig skrive 0 som svar.

Spørgsmål 1.1 stiller vi for at få et samlet billede af, hvor mange magistre der var ansat på din arbejdsplads i 2013. Ordet "magister" skal her forstås i bred betydning og dækker alle de uddannelser, der er nævnt i spørgsmålet.

1.1	Hvor mange arkæologer, historikere, etnologer eller antropologer med en bachelor-grad eller en højere akademisk grad (tilsammen her benævnt "magistre") var der ansat på din arbejdsplads i 2013?	
1.1.1	Det laveste antal <u>fuldtidsbeskæftigede</u> i <i>faste</i> stillinger	____
1.1.2	Det højeste antal <u>fuldtidsbeskæftigede</u> i <i>faste</i> stillinger	____
1.1.3	Det højeste antal <u>deltidsbeskæftigede</u> i <i>faste</i> stillinger	____
1.1.4	Det laveste antal <u>deltidsbeskæftigede</u> i <i>faste</i> stillinger	____
1.1.5	Det laveste antal <u>deltidsbeskæftigede</u> i <i>tidsbegrænsede</i> stillinger (projektansættelser)	____
1.1.6	Det højeste antal <u>deltidsbeskæftigede</u> i <i>tidsbegrænsede</i> stillinger (projektansættelser)	____
1.1.7	Det laveste antal <u>fuldtidsbeskæftigede</u> i <i>tidsbegrænsede</i> stillinger (projektansættelser)	____
1.1.8	Det højeste antal <u>fuldtidsbeskæftigede</u> i <i>tidsbegrænsede</i> stillinger (projektansættelser)	____
1.1.9	Det laveste antal bachelor- og kandidatstuderende	____
1.1.10	Det højeste antal bachelor- og kandidatstuderende	____
1.1.11	Det laveste antal ph.d.-studerende	____
1.1.12	Det højeste antal ph.d.-studerende	____
1.1.13	Anden ansættelsesform	____

- 2.1 Hvor mange af de magistre, du har fortalt om i spørgsmål 1.1.1 – 1.1.8, var fagarkæologisk beskæftigede?
Anfør det samlede antal her
- 3.1 Hvor mange af de studerende, du har fortalt om i spørgsmål 1.1.9 – 1.1.10, var fagarkæologisk beskæftigede?
Anfør det samlede antal her
- 4.1 Hvor mange af de ph.d.-studerende, du har fortalt om i spørgsmål 1.1.11 – 1.1.12, var fagarkæologisk beskæftigede?
Anfør det samlede antal her
- 5.1 Er det museum, du er beskæftiget på, kommunalt eller selvejende/foreningsejet?
5.1.1 Museet er kommunalt Sæt kryds her
5.1.2 Museet er selvejende/foreningsejet Sæt kryds her
- 6.1 Er du TR/TRS eller kontaktperson for FaF og DM?
6.1.1 TR/TRS Sæt kryds her
6.1.2 Kontaktperson Sæt kryds her
- 7.1 Har du kommentarer til de enkelte spørgsmål ovenfor eller til undersøgelsen som helhed, er du velkommen til at anføre dem her.
-
-
-
-

TAK FOR DIN INTERESSE OG DIN HJÆLPSOMHED

FaF / DM

**SPØRGSMÅL TIL
DEN ENKELTE ARKÆOLOG ELLER ARKÆOLOGISTUDERENDE**

1 Ansættelsesmæssige vilkår

Spørgsmålene vedrører året 2013 eller en eller flere perioder i året 2013.

1.1 Hvordan var du ansat i året 2013 eller i en eller flere perioder i året 2013?

Sæt eventuelt flere krydser

1.1.1	Jeg var fastansat i hele året	☐
1.1.2	Jeg var fastansat i en del af året	☐
1.1.3	Jeg var tidsbegrænset ansat (projektansat)	☐
1.1.4	Jeg var ansat i en såkaldt introduktionsstilling	☐
1.1.5	Jeg var ansat i et seniorjob	☐
1.1.6	Jeg var ansat på løntilskudsordningen	☐
1.1.7	Jeg var ansat som studerende	☐
1.1.8	Jeg var ansat som ph.d.-studerende	☐
1.1.9	Jeg var ansat på anden vis	☐
1.1.10	Jeg var arbejdsløs	☐

1.2 Hvis du havde flere tidsbegrænsede ansættelser i 2013, var det da på samme museum?

1.2.1	Hvis ja, sæt kryds her	☐
1.2.2	Hvis nej, sæt kryds her	☐

1.3 Hvis du har svaret nej til spørgsmål 1.2, beder jeg dig fortælle, hvor mange forskellige museer du i 2013 var ansat på?

Anfør det samlede antal museer her

1.4 Hvor mange gange i løbet af 2013 var du tidsbegrænset ansat?

Anfør det samlede antal gange her

1.5 Hvor mange uger eller måneder omfattede din(e) tidsbegrænsede ansættelse(r) i alt i 2013?

1.5.1	Anfør det samlede antal uger her	____
1.5.2	Anfør det samlede antal måneder her	____

- 1.6 Hvis du har svaret nej til spørgsmål 1.2, lå de forskellige arbejdssteder (f.eks. museernes adresser eller udgravningsstederne) da inden for **2** timers rejseafstand fra din bopæl?
- 1.6.1 Hvis ja, sæt kryds her
- 1.6.2 Nej, i et eller flere tilfælde var rejsen længere end de to timer
Sæt kryds her
- 1.7 Fik du en kontrakt hver enkelt gang, du blev ansat?
- 1.7.1 Hvis ja, sæt kryds her
- 1.7.2 Hvis nej, anfør da her, hvor mange gange du fik en kontrakt
- 1.8 Har du i 2013 været ansat en eller flere gange uden for det arkæologiske arbejdsfelt?
- 1.8.1 Hvis ja, sæt kryds her
- 1.8.2 Hvis nej, sæt kryds her
- 1.9 Har du supplerende oplysninger til dine ansættelsesmæssige vilkår, er du velkommen til at anføre dem her

---

---

2 Arbejdsindholdet

- 2.1 Hvad har du i 2013 været beskæftiget med?
Sæt gerne flere krydser
- 2.1.1 Arkæologisk feltarbejde
- 2.1.2 Registrering og indberetning af arkæologiske fund
- 2.1.3 Fundbearbejdning og registrering
- 2.1.4 Formidling, herunder planlægning og opstilling af udstillinger, foredrag og udarbejdelse af mindre, populærvideenskabelige tekster til offentliggørelse som pjecer eller i aviser
- 2.1.5 Udarbejdelse af fundberetninger / rapporter
- 2.1.6 Forskning, herunder bidrag til videnskabelige periodica og samleværker
- 2.1.7 Administration, herunder ledelsesmæssige opgaver

- 2.2 Har du supplerende oplysninger til spørgsmålet om arbejdsopgaverne i din(e) ansættelse(r), er du velkommen til at anføre dem her

---

---

3 Arbejdsrekrutteringen

Spørgsmål 3.1 skal du kun besvare, hvis du i løbet af året 2013 var enten tidsbegrænset ansat (projektansat), ph.d.-studerende, bachelor- eller kandidatstuderende eller blev fastansat i 2013. Er du i løbet af 2013 blevet ansat på flere forskellige måder, beder vi dig sætte et kryds i alle relevante felter.

- 3.1 Hvordan blev du ansat?

3.1.1	Gennem uopfordret henvendelse til museet	☐
3.1.2	Gennem et offentligt stillingsopslag, som du reagerede på	☐
3.1.3	Gennem offentlig jobformidling / aktivering	☐
3.1.4	Gennem forbindelser til det eller de museer, du tidligere har været ansat ved	☐
3.1.5	Den oprindelige ansættelseskontrakt blev forlænget	☐
3.1.6	Gennem dit netværk	☐
3.1.7	På anden vis	☐

- 3.2 Har du supplerende oplysninger til spørgsmålet om arbejdsrekrutteringen, er du velkommen til at anføre dem her

---

---

4 Finansieringen af ansættelsen

- 4.1 Hvordan blev din(e) ansættelse(r) i 2013 finansieret?

4.1.1	Offentlige midler, herunder driftstilskud fra stat og kommune (introduktionsstillinger, seniorjobs og løntilskudsjobs finansieres <u>altid</u> af offentlige midler)	☐

- 4.1.2 Private midler, herunder fondsmidler og midler fra sponsorer samt betalinger for arkæologiske undersøgelser i henhold til Museumslovens §§ 25-27
- 4.1.3 En kombination af 4.1.1 og 4.1.2
- 4.2 Har du supplerende oplysninger til spørgsmålet om finansieringen, er du velkommen til at anføre dem her

---

---

5 Dine sociale og faglige vilkår under ansættelsen / ansættelserne

- 5.1 Er du i året 2013 blevet inddraget i det kollegiale og faglige fællesskab?
Sæt gerne flere krydser
- 5.1.1 Jeg blev inddraget i faglige møder med mine kolleger
- 5.1.1.1 Ja, jeg blev inddraget konsekvent
- 5.1.1.2 Jeg blev inddraget fra tid til anden
- 5.1.1.3 Nej, jeg blev ikke inddraget
- 5.1.2 Jeg blev inddraget i det sociale liv på arbejdspladsen
- 5.1.2.1 Ja, til enhver tid
- 5.1.2.2 Jeg blev inddraget fra tid til anden
- 5.1.2.3 Nej, jeg blev ikke inddraget
- 5.1.3 Jeg blev holdt orienteret om de dispositioner vedrørende arbejdspladsens overordnede forhold og mit daglige arbejde, som min umiddelbare chef og den øvrige ledelse traf
- 5.1.3.1 Ja, jeg blev konsekvent orienteret
- 5.1.3.2 Jeg blev holdt orienteret fra tid til anden
- 5.1.3.3 Nej, jeg blev ikke orienteret
- 5.1.4 Og jeg blev også inddraget, inden disse dispositioner blev truffet
- 5.1.4.1 Ja, jeg blev inddraget konsekvent
- 5.1.4.2 Jeg blev inddraget fra tid til anden
- 5.1.4.3 Nej, jeg blev ikke inddraget
- 5.2 Var der markant forskel på, hvorvidt du på de museer, du var ansat på i 2013, blev inddraget i det kollegiale og faglige fællesskab?
- 5.2.1 Ja, afgjort
- 5.2.2 Ja, men kun i mindre grad
- 5.2.3 Nej

- 5.3 Har du supplerende oplysninger til spørgsmålet om dine sociale og faglige vilkår under ansættelsen /ansættelserne, er du velkommen til at anføre dem her

---

---

6 Dine faglige udviklingsmuligheder

- 6.1 Har du under din(e) ansættelse(r) fået tilbud eller kunnet ansøge om at kunne deltage i faglige efter- og videreuddannelsesaktiviteter som f.eks. kurser og foredrag?
Har du været ansat på to eller flere museer, hvor forholdene har været forskellige, beder vi dig sætte et kryds i både ja- og nejfeltet. Du kan eventuelt uddybe i spørgsmål 6.3 (uden at nævne museernes navne)

6.1.1 Ja

6.1.2 Nej

- 6.2 Hvis du har svaret ja på spørgsmål 6.1, beder jeg dig fortælle, om du også deltog i en eller flere af aktiviteterne?
Også her kan du sætte et kryds i både ja- og nejfeltet, hvis du har forskellige erfaringer, og uddybe i 6.3

6.2.1 Ja

6.2.2 Nej

- 6.3 Har du supplerende oplysninger til spørgsmålet om dine faglige udviklingsmuligheder under ansættelsen /ansættelserne, er du velkommen til at anføre dem her

---

---

7 Personoplysninger

- 7.1 Køn

7.1.1 Mand

7.1.2 Kvinde

- 7.2 Alder
7.2.1	Til og med 19 år	☐
7.2.2	20-29 år	☐
7.2.3	30-39 år	☐
7.2.4	40-49 år	☐
7.2.5	50-59 år	☐
7.2.6	60 år eller ældre	☐
- 7.3 Hvilken akademisk status har du?
Sæt kun ét kryds
7.3.1	Jeg er bachelorstuderende	☐
7.3.2	Jeg er bachelor, men ikke kandidatstuderende	☐
7.3.3	Jeg er kandidatstuderende	☐
7.3.4	Jeg er ph.d.-studerende	☐
7.3.5	Jeg er cand.phil.	☐
7.3.6	Jeg er cand.mag.	☐
7.3.7	Jeg er mag.art.	☐
7.3.8	Jeg er licentiat	☐
7.3.9	Jeg er ph.d.	☐
7.3.10	Anden akademisk status (herunder udenlandske akademiske grader)	☐
- 7.4 Hvilken uddannelsesretning tog du din seneste eksamen i?
Sæt kun ét kryds
7.4.1	Forhistorisk arkæologi	☐
7.4.2	Middelalderarkæologi	☐
7.4.3	Marinarkæologi	☐
7.4.4	Klassisk arkæologi	☐
7.4.5	Nærorientalsk arkæologi	☐
7.4.6	Anden uddannelsesretning som f.eks. historie, etnologi og antropologi	☐
- 7.5 I hvilket år og hvilken måned har du taget din seneste akademiske eksamen?
Anfør år og måned således:
åååå, mm, f.eks. 2007,05
- 7.6 Hvilken nationalitet er du?
Åbent spørgsmål, som kan besvares med f.eks. dansker,
nordmand, svensker, tysker, englænder eller irer

8   Kommentarer i øvrigt

8.1   Har du kommentarer til dine ansættelsesmæssige og arbejdsmæssige vilkår i øvrigt, er du velkommen til at anføre dem her

---

TAK FORDI DU HAR VILLET HJÆLPE FAF OG DM